

Botos László

Bénító kishitűség

Kocsis István: A táltos paripa c. könyvelemzése után

Mindig arra vágytam, hogy eljön az az idő, vagy lesz valaki, aki megírja a történelmi valóságot, amiről ír, és nem csak átmásolja azokat, amiket az idegenek, vagy még inkább ellenségeink írtak rólunk, hogy elveszejtessenek, amit messzelátó tervezéssel, jó előrelátással készítettek és írtak meg. Az ilyen féligazságok, elbújtatott csúsztatások, hamisítások a kezdetbe nem tűnnek nagyon ártalmasnak, pláne akkor, amikor még erősek is vagyunk. De az ilyen mótelyek a lárvák sokaságát támasszák fel és akkor egységes erővel a tudomány álcája alatt mindenki által támogatva támadást indítanak a történelemtudományra hivatkozva. Ez ellen az egyetlen védekezés a nemzet egységes fellépése, a valós történelmi tények minél nagyobb számban közlése. Nem tudom megérteni és igazából hinni, de a rideg történelemírás következtében el kellett fogadnom, hogy mind az eddig felsorolt magyarellenességek okozója Szent István lett volna, akinek cselekményei a kor magyar nagyhatalmából egy élet leforgása alatt egy elszegényedett, gyenge magyartalan nemzetet valósított meg. Nem értettem, hisz minden nemzeti uralkodónak, legyen annak bármilyen titulusa, neve, csak úgy maradhat fenn dicsőséggel és nem megvetéssel ha népét boldoggá, országát gazdaggá, szabaddá, erőssé teszi. Egy királynak, fejedelemnek az nem lehet célja, hogy mindennek ellenkezőjéért dolgozzon. Már az elkeseredés, és fajtám iránt való bizalom kezdett ingadozni. Mindent elolvastam, amiből valami pozitív biztatást, bizonyosságot reméltem kapni, arra, hogy fajtám nem egy erény nélküli, elfáradt, kiöregedett, fajtáját megvető nép lett, ahol már kihalt a régiek virtusa. Kétségbeesésem utolsó szakaszában voltam, amikor Kocsis Istvánnal való találkozásom alkalmával megajándékozott 2010-ben a Püski kiadásában megjelent *A táltos paripa* című nagyszerű könyvével. Mindjárt az előszóban tudtam, megéreztem, hogy egy különleges könyv került kezembe, és egy ajándék mindnyájunk részére. A könyv olvasása olyan hihetetlen meglátásokról ismertet, amiről álmodni sem mertem, azért, mert a sok éve keresett és óhajtott kételyemre kaptam választ. Az a sok vád, amit mi írók, történészek és magánkutatók felvetettünk Szent István ellen, ami megosztott bennünket, már évszázadokon át, Szent Istvánnal kapcsolatban, az, hogy őt okoltuk a nagyméretű hanyatlásunkért, és végül is, ami hozzájárult feldaraboltatásunkhoz, ez a vád nem őt illeti. Szent István a magyar nagyságok legjobbainak egyike. Hadd ne nevezzem meg a hivatkozási helyet, hisz olyan nagyságok közül kellene választanunk, mint Nimród, Magor és Hunor, Kadar, Atilla, Álmos, Árpád és IV. Béla. E rövid összefoglalásban nem ismétlem meg az eddig elmondottakat, hisz azt Kocsis könyvében a mi örömünkre (feltétlenül az enyéimre) kifejtette. Ezután csak dicsérhetjük Szent Istvánt. Hogy nem sikerült tervének megvalósulása, ezért csak sajnálatunkat fejezhetjük ki, de semmi esetre sem vádalkozásunkat. Sajnos Atilla sem fejezhette be tervét, megvalósítani a szkíta-hun-ómagyar tartós világbirodalmat, mert az utolsó lépése, mint szakrális király, a bűnös népek bünetetője (mint Isten ostora) a nászágyon, a frank származású Brunhilda (Ildikó) az alvó orrlyukán keresztül kötötűt szúrva fel az agyba, ami azonnali halála okozója lett.¹ Mind ennek dacára, hogy Atilla nem fejezhette be elhívatottságának

¹ Mihály Ferenc: *Isten Ostora* c. tanulmányban hivatkozik Frederich H. Martens: *Romance of Evolution* c. könyvére. New York. 1924. (A Nap Fiai, 1983, jul-aug. szám)

célját, azért mi magyar fajú népek, még mindig a mindenkori világ legnagyobb magyar egyéniségének tartjuk.

Egyszer és mindenkorra egyenesbe kell jönnünk magunkkal, tovább nem tűrhetjük, ami megoszt, meg kell határoznunk ki, mi? Valós történelmünk megírása nem engedheti meg, hogy bármilyen okból kifolyólag is, elferdítsük a valóságot. A ferdítés további ferdítéseket okoz. Az Egyház hatalmánál és tömegénél fogva az ország alapítását Szent István korától származtatja, és még mindig az új megvilágosulás korában is, rendületlenül hirdeti a valótlanyságot. Használjunk okulást, hisz ez tesz bennünket emberré. 1100 év után, végre fogadja el – az Egyház is – hogy Árpád a honalapító. Ha Ő nincs, nincs Szent István, akkor a kárpát-medencei őshaza nem lehetett volna újra magyar. Ha Ő Kr. u. 907-ben, a Pozsonyi csatában, amikor az egyesült Európa hadai támadtak ránk, nem áldozza fel saját, és három fia, Jutas, Üllő és Tarhos életét a haza védelmére, akkor nem lett volna Szent Istvánunk sem. Vagy ha idősebbik fia, Levente élete áldozásával nem tartja fel a balkán háborúban a bolgár Simeon császár hadait, hogy apja, a főhaddal bevonulhasson a Kárpát-medencébe, talán akkor sem lenne most Magyarország. Az ezer évhez ragaszkodva, mint honalapítás, több időt adunk a rumánoknak és a tótoknak a hivatkozásra, hogy ők jöttek a Kárpát-medencébe mielőttünk. Így érdemben követelhetik az elsőbbséget a Kárpát-medencében. Szent István az első kárpát-medencei apostoli szent királyunk. Árpád a honalapító, amit a Pusztaszeri Vérszerződés, a kárpát-medencei őslakosokkal békében szentesít.

Szent István elbukott azért, mert ellene az akkori világ legnagyobb erői fogtak össze, és őt hitén, vallásán keresztül veszélyeztették. Szent István bele nőtt ebbe az ellene, illetve országa ellen, már apja, Géza fejedelem idejében láthatatlanul szervezett nemzetközi összeesküvésébe. A quedlinburgi szerződés főszerkesztője, szervezője I. Ottó császár volt, aki a szerződés értelmében Adelhaidet adta Géza feleségéül.² A magyar történelemírás úgy tudja, hogy Géza felesége, István anyja, Saroldu volt. Padányi Viktor után tudjuk, hogy Géza kétszer házasodott, Saroldu korábban meghalt, azért Adelhaid volt István nevelőanyja, aki aztán megnyitott minden határt az idegenek betelepülésére.³ II. Henrik, német-római császár pedig húgával Giesel des Trau pecsételtette meg azt a szerződést, amelyet még Géza saját jóvoltából adott, ajánlott fel a császárnak, azzal a feltétellel, hogy Németország soha nem lép fel föld igényel, Magyarországgal szemben. Erre volt kezes Giesel és mivel a név hasonlított a magyar Gizella leánynévhez, így a történelem ezzel a névvel ruházta fel. Géza felesége, Adelhaid, és István felesége, Gizella ketten elvégeztek minden szennyes munkát a már öregedő, vagy már a sok csapás által megtört fiainak és Imre fiának hirtelen halála, valamint Vazul (Vászoly) unokatestvére megcsönkítése után bekövetkezett lelki megrázkódtatás által megtört király ellen.

Szent István nem tudhatta mindazt, amit ez a két német nőszemély, titokban elvégzett, elrendelt. Amikor Szent István a betegágyon feleszmélt, többet már nem tehetett, mint Vazul fiait, András és Lászlót Lengyelországba menekíteni, védelmezve

² Thierry, Amadée: *Attila Mondák*. 99 old.

³ Padányi Viktor: *Géza fejedelem második házassága*. Történelmi Tanulmányok. Forrás: A Nap Fiai. 1978. jan-febr.

őket a Vazul sorsra jutástól, amíg volt erre lehetőség. Ezután felajánlotta országát, mint utolsó menedéket, az őskereszténységben, és a nép tudatában is élénk emlékezetben levő Szűz Máriának, Nagyboldogasszonynak.

A magyar történelemírás, tanítás és kutatás egyik legnagyobb szerencsétlensége, hogy még ebben a trianoni és az 1945 utáni kommunista lelket és szellemet kilúgozó időszakban, amikor az egység megvalósítása lenne a legnagyobb áldás népünk és nemzetünk jövőjére, még ekkor sem tudunk közös nevezőre jutni. Nem tudunk, mert valami láthatatlan ármány megmérgezi a jóindulatú kiegyezési kibontakozást. Gyakran nevezik ezt „turáni átok”-nak, ami nincs is és sohasem volt, hisz az ősközösség óta, nálunk a mellérendelés népi megnyilatkozású szelleme uralkodott, és uralkodik még most is. A másik népi szokásunk volt a vallási türelmességünk, amely maga mellett megtűrt minden vallási gyakorlatot. Ez a népi szokásunk lelki indíttatású. Ennek következménye, hogy a mellettünk élők minden más nyelvi és kulturális megnyilatkozását elnéztük. Ennek az emberséges magatartásnak lett a következménye, hogy a nálunk menedéket nyert menekülők évszázadok múlva nemzetté, vagy nagy népes nemzetté szaporodhattak. Lásd a tótokat. Magyarul ez volt a becsületes nevük. A szlovák névszót a mai szlovákság elnevezésére Bernolák Antal (1762-1813) pap-író rögzítette, a szlovák irodalmi nyelv megalapítója. Irodalmi kört is hozott létre, amely 1793-ban alakult Nagyszombaton, és a Felvidék nyugati vármegyeire is kiterjedt.⁴

Ugyanígy az oláhok, kiket a környező népek, és ők saját magukat is, vallahoknak neveztek. Csobánczi Elemér írja, hogy a vlach név az őstörténelemben nem szerepel.⁵ Az oláhok a „rumán” nevet a berlini konferencián, 1878-ban kapták, gróf Andrássy Gyula javaslatára. A szó helyes formája „rumán” „Rumánia” és nem „román” „Románia”, mint ahogy most használják, ami tudatosan megtévesztő, mert feltételezi, hogy valamiféle kapcsolatuk van, vagy lenne Rómával. Egy tény bizonyossága szerint, mi nem nyomhattuk el a nálunk menedéket lelt népeket, mint amire a Trianoni Parancsbéke időszakában hivatkoztak.

Feltehetjük a kérdést, mi volt és mi az, ami máig megoszt bennünket? Ez az a kérdés, amelyet már évszázadok óta nem tudunk megfejteni. Szólás-mondás az, hogy a magyarnak a legnagyobb ellensége a magyar. Lehetséges ez? Vagy, ha ez így igaz, akkor miért van ez így? A magyar miért tiszteli az idegeneket jobban, mint saját fajtáját? Ennek megválaszolására ezer és ezer felelet hangzott el, de egyik sem nyugtatta meg azokat, akik a kiutat keresték és keresik a kérdés egyenlenségünk valós meghatározására.

Az ezer és ezer magyarázat mindegyikében van némi igazság. Ezek valamelyikére hivatkozunk, az egyéni ismereteink, meggyőződéseink tükrében. Nemzetünk hogyan, miként juthatott ebbe az áldatlan helyzetbe? Még a történészek és amatőr magánkutatók is, akik keresik, kutatják, hogy nagyra hivatott nemzetünk hogyan, miként juthatott ebbe a katasztrófális helyzetbe, beleértve magam is, azokhoz tartozom, akik tragédiánk egyik okozójául Szent Istvánt a kereszténység igájának, a ránk erőltetésében látják. Igen, ebben van valami igazság, mert ez nagy véráldozattal ment végbe. Ez időktől kezdve lettünk támadottak. Éppen a keresztény népek, főleg a németek által, akiktől segítséget várhattunk volna, a keresztény népeket, nemzeteket támadó tatár, török világhatalmak elleni hosszú harcainkban. A keresztény, vagy katolikus nemzetek nem fogadtak be.

⁴ Kostya Sándor: *Felvidék*. Budapest. 1990. 9-10.

⁵ Csobánczi Elemér: *Kelet Magyarország*. 15.

Kocsis István *A táltos paripa* című, 2010 megjelent könyvében az Intelmekben meglátta azt a hibát, vagy szándékos ferdítést, amely évszázadokon át dolgozott nemzeti egységünk felbomlásában, amit történészeink ezen hibás fordítást egyik a másiktól átvéve, és külső érdekeltségektől tovább szorgalmazva, vitték be a pontatlan hibás, ránk nézve káros értelmezést a köztudatba. Az Intelmek, a birodalom eszményről szóló fejezet az, amit a legjobban félreértelmeztek. A szerző közli, az eredeti szöveg így szól: „*In hospitibus et adventitiis viris tanta inest utilitas, ut digne sexto in regalis dignitatis loco possit haberi.*”⁶ A mondat korabeli értelmét elfogulatlanul figyelembe vevő magyar fordításban: „*A vendég és jövevény férfiak annyira hasznosak, hogy a királyi megbecsülésben méltán állhatnak a hatodik helyen.*” De itt írja Kocsis: „**A fordítók tudása egyszerűen csődöt mond, a legjobb fordítók egy részének a tudása is.**”⁷

Kocsis folytatja: Lássunk egy XIX. századi példát. A Corpus Juris Hungarici millenniumi kiadása számára, Nagy Gyula így fordítja: „*A vendég és jövevény népekben oly nagy haszon vagy, hogy a királyi méltóság érdem szerint nekik adhatja a hatodik helyet.*”⁸ Kurcz Ágnesnek az *Intelmek* 1983. évi kiadásában olvasható fordítása: „*A vendégek és jövevények akkora hasznot hajtanak, hogy méltán állhatnak a királyi méltóság hatodik helyén.*”⁹

Miképpen lehet -- írja Kocsis – a *vendég és jövevény férfiakat* vendég és jövevény népekre vagy vendégekre és jövevényekre fordítani, azaz a lefordított szövegrészből a *férfiakat* szót kihagyni? A vendég és jövevény férfiakra munkát, illetve feladatot szoktak bízni, a vendég és jövevény népeket viszont letelepíteni szokták. És ha a fordító valóban abból a hamis premisszából indul ki, hogy Szent István hirdette meg Kollonich Lipót XVII. század végi betelepítési politikáját, akkor persze hogy nem illeszkedik „felfogásába” a *vendég és jövevény férfiak* jelzős szószerkezet.

Maga Szent István több fogódzóval segíti értelmezőit, de úgy látszik hiába. Lássuk ezért e fogódzókat:

A korabeli divatos birodalmi eszményt kifejtve a római birodalmat hozza fel példának: *Unde imprimis romanum crevit imperium, romanique reges sublimati fuerunt et gloriosi, nisi quod multi nobiles et sapientes ex diversis illuc confluebant partibus?* (Mi által növekedett mindenek előtt a római birodalom, és magasztaltattak fel és lettek dicsőségesebbé a római királyok, ha nem azért, hogy sok nemes és bölcs sereglett oda különböző területekről.) Miképpen lehet ezt értelmezni? Csakis a római történelem figyelembevételével. Mi lett a nemesek és bölcsek Rómába való sereglésének a következménye? Bizony nem Róma és környéke benépesítése, hanem terjeszkedés, azaz a római birodalom kialakulása. Miért gondolt volna Szent István másra, mint birodalomra, az ő korában (és később is évszázadokon át) oly népszerű birodalmi eszményre? De a magyar kisebbségi érzéssel, trianoni pszichózissal stb. megfertőzött értelmezők erre már nem mernek gondolni. Mindazon által nyugodjunk meg: a XI.

⁶ Kocsis István: *A táltos paripa*. Püski Kiadó. Budapest 2010. 290. old. 487. lábjegyzet. C.J.H. 1000-1526. évi törvénycikkek. 12.

⁷ Uo: 291.

⁸ Uo: 291. old. 488. láb. C.J.H. 1000 – 1956 évi törvénycikkek. 13.

⁹ Uo: 291. old. 489. láb. Árpád kori ...: 1983. 59.

században magyar kisebbségi érzés még nem létezett, és Szent István nyugodtan feltételezhette, hogy Intelmei címzettjei elgondolkoznak azon, milyen is volt a római birodalom, s nem járnak úgy, mint egy, a valóban felfoghatatlan trianoni drámába belekábult mai magyar – képtelen és éktelen elfogultságában.

És ott van az Intelmek e fejezetének utolsó bekezdése, melyben ezt mondja Szent István: *Propterea jubeo te, fili mi! Ut bona voluntate illos nutrias et honeste teneas, ut tecum libentius degant quam alibi habitent. Si enim tu destruere, quod ego aedificavi, aut dissipare, quod congregavi studueris, sine dubio maximum detrimentum tuum patietur regnum. Quod ne fiat, tuum quotidie auge regnum, ut tua corona ab omnibus augusta habeatur.*¹⁰ („Ezért¹¹ megparancsolom neked, fiam, hogy jóakaratóan tápláld és tartsd becsben őket¹², hogy nálad szívesebben éljenek¹³, mintsem máshol tartózkodjanak.” Az értelmező nem kerülheti meg a kérdést: Mi célból legyen ez így? És ha még nem felejtette el, hogy Szent István Róma példájára hivatkozott vagy két bekezdéssel fennebb, akkor csak azt válaszolhatja, hogy annak érdekében, hogy kedvük legyen a magyar királyságot azzal a területtel nagyobbítani, amelyen laknak.¹⁴ Szent

¹⁰ Kocsis István: *A táltos paripa*. 291. old. 490. láb. C.J.H. 1000-1526. 129.

¹¹ Uo. 491. láb: Mert az egynyelvű és egyszokású ország gyenge és esendő.

¹² Uo. 492. láb: A vendég és jövevény férfiakat.

¹³ Uo. 493. láb: Szó szerint: töltsék el idejüket.

¹⁴ Uo. 292 old. 494. láb:

Nem mond ellent elmondottaknak azon falvaknak a telepítése, amelyekre a helységnevek hívják fel a figyelmet, de amely telepítés Szent István korára még nem jellemző. (Ezért nevezi a Szent István kori telepítést Györffy György szórt településmódnak.) Ami nyilvánvaló: Szent István nem telepítésre gondol, amikor azt írja, hogy „Gyenge és törekeny az egynyelvű és egyszokású ország.”

De ami az első, szórt településmódot illeti, ez valóban István király korában vette kezdetét. „Szatmárnémeti város 1230. évi kiváltságlevele szerint a Szatmár vár mellett lakó népet telepések 'Gizella királyné védelmében jöttek Magyarországra' (in fide domine regine Keysle ad Hungariam convenisse). Hogy Németi nevű telepeink javarészt ilyen korai időben keletkeztek, azt két további érveléssel támogathatom. A Veszprém megyei Németi (Nempti) már kialakult falunévként szerepel a bakonybéli apátság 1086-i összeírásában, ennek az összeírásnak szóban forgó első része pedig bizonyíthatóan hiteles. Ugyanezt támogatja a következő megfontolás: az erdélyi Veszterce alatt levő Királynémeti tágabb környékére a XII. század derekától kezdve telepedtek Rajna-vidéki szász és vallon telepések, s ezek az ott talált Németi falut Bayerdorfnak nevezték el (1332: villa Bavarica). A tőlük „idegen” bajor etnikum illetően megjelölése azért korhatározó, mert a bajor területről Magyarországra történt település korszakhoz köthető: ez Gizella házasságától (996) I. Endre trónra lépéséig (1046) tartó félévszázad Endre korától kezdve a bajor németek és a lombard-olaszok ellen érzett ellenszenv és a német császárság megújuló hódító törekvései oda vezették királyainkat, hogy a bajor és sváb területen átnyúlva a Rajnán túlról hozzanak 'szász' és vallon-'olasz' hospeseket. Ez a verduni kanonok 1048-i beköltözésével indult el, de Könyves Kálmán idejében is tartott, és II. Géza korában nőtt tömeges vándormozgalommá. Újabb 'bajor' telepítési mozgalom II. Endre korában indult el, amikor pl. Pestre délnémetek telepedtek, ezek azonban már német szemmel nézve nem 'bajorok' voltak, hanem az időközben létesült osztrák hercegség 'teuton' – 'deutsch' – német alattvalói. De akkor már a Németi, Tóti, Oroszi típusú helynévképzés is elhalóban volt, mert a XIII. századtól a telepes falukat többnyire – falu összetétellel nevezték, pl. Németfalu, Tótfalu, Jászfalu, Oláhfalú. A 1046-tól elinduló rájnántúli német ill. németalföldi telepéseket már nem is németnek, hanem szásznak nevezték, s így a második telepítési hullám hozta létre Szász (Szászi) továbbá a Borbánt (eredetileg Brabant) és Olasz (Olaszi) nevű telepeinket. Összhangban van ezzel a Lampertszásza (Beregyszász) elnevezése. Ezt minden valószínűség szerint Szent László öccse, Lampert herceg hívta életre rajnántúli

István az utóbbi idézet következő részében nem késlekedik ezt ki is mondani: „Ha pedig Te arra adnád magad, hogy tönkre tedd, amit én építettem, vagy szétszórd, amit egyesítettem, kétségtelenül igen nagy kárt szenvedne királyságod, hogy ez ne legyen, naponta nagyobbítsd a Te országot, hogy a Te koronádat mindenki fenségesnek tartsa.”)

Hiába mondja itt Szent István félreérthetetlenül, amit mond, nem érti az a jelenkori ember, aki nem tudja felfogni, mit értett Szent István királyságon. Aki nem tudja felfogni, hogy miképpen volt a szakrális királyság, illetve a szakrális világkirályság az ő uralkodói programjának központi gondolata.

És csak az Intelmek értelmezésével van baj az újabb korokban?! Szent István uralkodásának több talányát sem érti a kései korok magyarja, mert nem meri tekintetbe venni, miképpen függ ezzel össze Szent István uralkodásának minden nagy kérdése.

A Szent István-i birodalmi eszmény megvalósításának szándéka (mint ok egy nagy politikai koncepcióban) bizony kapcsolatban áll a nyugati kereszténység felvételével (mint okozattal), de az országnak Szűz Máriával oltalmába való ajánlásával is.

Szent István uralkodói küldetés tudatát meghatározza az abban való hit, hogy a kereszténység három irányzata (első: a bizánci irányítású, második: a római irányítású és a harmadik: a görög-római világon kívüli kereszténység s ezen belül a párthus vagy szkíta vagy ó-magyar kereszténység) egységesíthető egy méltó világ királyságban

szőlőművelő telepésekkel, és az új helység nevében ugyanúgy őrizte a telepítő herceg nevét, mint Kálmánca, az egykori Kálmáncsehi, vagy Kálmánkirálycsehi a telepítő Könyves Kálmán királyét.”

Figyelemre méltó az is, amit Györffy a cseh és lengyel telepítésekről mond: „A Csehországra is kiterjedő német-lengyel háborúskodás (1003-1018) és Bátor Boleszló támadása Magyarország ellen (1014-1017) nem kedvezett az István-kori cseh és lengyel telepítéseknek. Igaz, hogy a cseh Bretisláv 1021-ben lerohanta Morvaországot, és az ott elfogott lengyel helyőrséget százanként összekötve eladta Magyarországra, de Veszprém herceg hazatérése Lengyelországba (1018) olyan baráti légkört teremtett a két ország között, hogy a lengyel vitézek bizonyára visszamehettek otthonukba. Bretisláv 1038-ban elfoglalta a lengyel fővárost is és kihirdette, hogy a parázna házaseleket eladatja Magyarországra, de most már úgy, hogy 'nem válthatják ki magukat, és nem térhetnek haza'. A cseh és lengyel telepítéseknek valóban Vazul fiainak uralomra jutása kedvezett: Endre és Béla Cseh-, majd Lengyelországba emigrált, s ezt követően szövődtek a dinasztikus kapcsolatok az Árpádok, a Psemiszlidák és a Piasztok között. Ilyen formán Cseh (Csehi) és Lengyel (eredetileg Lengyen) falvaink keletkezése inkább sorolható a második telepítési hullámhoz. Az első cseh telepítés emléke a garamszentbenedeki alapító levélben található: A 1075-i *illi qui dicuntur Cehti* (akiket Csehnek mondanak) megjelölés mögött a kicsinyített cseht népnév rejlik (e csehek lakhelyét ma Csejtpuszta jelöli Mezőtúr határában). Mind amellet az a lehetőség sem zárható ki, hogy a heterogén katonai kíséretbe már 1046 előtt bekerültek a morvák mellet a csehek, lengyelek, (fehér) horvátok és oroszok, és ezek neve a törzsnevekhez hasonlóan jelentkezik helynév anyagunkban. E szempontból főleg az Orosz (Oroszi) helynevek mérlegelendők, hiszen a varég-orosz testőrség jelenléte István udvarában is kimutatható. Az oroszoknak nevezett népelem beköltözését azért nehéz időhatárok közé sorolni, mert az X. században is volt lehetőség rá, hogy a fejedelmi kíséretbe elszegődjenek, de az Árpádok összeházasodása orosz fejedelmi sarjakkal az egész Árpád koron át tartott, és az oroszoknak nevezett testőrök mellett agrár telepések szórványos beköltözésével is számolnunk kell. (A ruszinok tömeges betelepítése 1320-30 táján indult el.)” (Györffy György: 1977. 512-513.)

Györffy kimutatja, hogy Magyarországra szívesen jönnek vendégek. De itt szembe kell néznünk tévedéseivel. A nem Árpáddal bejött magyarokat szlávokat nevezi, nem tud szabadulni a hamis beidegződéstől.

(birodalomban). A Szűzanya (a kereszténységnek mind a nyugati, mind a bizánci irányzatában erős az Ő kultusza), illetve Nagy Boldogasszony (a hitújító reform előtti magyar vallásban – és bizonyos az egész szkíta utódvilágban – az Ő tisztelete erős) kultuszában látja az összetartó erőt.

Így is fogalmazhatunk: A Szűzanya, illetve Nagy Boldogasszony kultuszában látta Szent István megvalósíthatónak a keresztény világ három (vagy több?) irányzatának az egységesítését.”¹⁵

.....

Gondolkozzunk itt el azon is, miképpen függ ezzel össze Szent István uralkodásának minden nagy kérdése: a kereszténység nyugati irányzatának a meghonosítása éppúgy, mint a királyságnak Szűz Mária oltalmába való ajánlása.¹⁶

Szent István birodalom alapítás tervének szándéka nyilvánvaló, de sajnos nem vette észre, a már Adelhaiddel bejött 10.000 német lovag és nevelőanyjának háttérben megbúvó romboló munkáját. Történelemírásunk és az Egyház egységes hangoztatása szerint fennmaradásunk, csakis kizárólag a keresztény népek méltányos, elnéző, viselkedéseinek köszönhetjük. Vagyis hálásnak kell lennünk, hogy nem pusztítottak ki, mint kárhozatra való pogány és barbár, idegen betolakodót a nemes európai közösség szívébe.

Szent István uralkodása alatt a németek folytatták próbálkozásait, hazánk meghódítására.

II. Konrád (1024-1039).

III. Henrik császár (1039-1056)

1044-ben Európa legnagyobb katonai hatalma ismét támadást vezetett ellenünk. Aba Sámuel király (1041-1044) a vesztett csatában meghalt. III. Henrik bevonult Fehérvárra. A hűbéri esküvel megkötött abban a katedrálisban, amelyet Szent István építtetett.

Péter Orseoló (1044-1046) megkoronázták, de mint hűbérese a császárnak, a nép nem fogadta el királynak. Kénytelen volt menekülni. A száműzött Árpád hercegek visszajöttek és Endre lett a király (1046-1060).

III. Henrik harmadszor 1051-ben minden hadierejével megtámadta országunkat. Dunai hada Gebhard püspök vezetése alatt megrakva élelemmel és hadi anyagokkal indult lefelé a Dunán. A Duna északi oldalán a hadat a bohémiai herceg Bratiszlav és a karintiai herceg, Welf vezette.

III. Henrik hada Karintiába indult el és átszelték Vas és Zala megyéket. Sümeg falunál rátért az ősi római útra és Fehérvár felé menetelt. Mi magyarok visszavonultunk, kimenekítve a lakosságot, élelmet, állatokat, egyszóval mindent az elhagyott területekről. Ez a történet megjegyzendő, hogy a XI. században 800 évvel Napóleon veresége előtt játszódott le. A császári hadat kiéheztették és ugyanakkor nem hagyták pihenni, állandó kis zaklatásokkal támadtak. Lelkileg megtörték. Mikor megérkeztek Fehérvárra, a hadsereg már verve volt.

III. Henrik 1051. október 25-én Hainzburgban, november 12-én már Regensburgban volt. A vérig sértett császár csak a bosszúra tudott gondolni. Endre király megpróbált vele békességre jutni, de hiába volt minden szándék. A császár meggyőzte IX. Leo pápát (1049-1054) hogy lépjen fel, hasson Endrére, hogy fogadja

¹⁵ Kocsis István: I.m. 293. old.

¹⁶ Uo. 289. old.

el a császárt hűbérurául. A pápa egyházi átokkal sújtotta Endrét, de ő még erre sem hódolt be. Most láthatóvá vált, hogy Szent Római Birodalom teljes erejével sem volt képes hűbéresévé tenni Magyarországot. Ezt a tényt megerősítette a pápai titkár, Wibert, mikor ezt jegyezte fel naplójába: „A Római Birodalomra nézve, Magyarország meghódítása veszendőbe ment.”

Ekkor III. Henrik, aki már egyszer megszerezte a jogot az ország hűbérességére, ezt nem tudta megújítani, már inkább kereste barátságát Endrének, úgyhogy felajánlotta leánya Szófia kezét Endre fiának, Salamonnak. Szófia, aki ez időben már a francia herceg jegyese volt, megszakította az eljegyzést és Salamon felesége lett.

Ez megtörtént eset. A római császár örült, hogy leányát a „barbár csorda” akkori királyi családjába adhatta.

III. Konrád császár (1138-1152) a hadsereg parancsnokságát átruházta ausztriai Henrikre. Ennek következménye: az egyesült német had elfoglalta Pozsonyt és a várat. A németek lefizették a vár védőit, és így jutottak be.

II. Géza király (1141-1162), ahogy értesült a történekről, csapatával körbezárta a várat, a megszállók nem mozdulhattak, s ahogy rájöttek reménytelen helyzetükre, egyezséget kértek. A szabad elvonulás fejében 1500 kg. ezüstöt kínáltak. Őseink megölhették volna a betolakodókat, de betartották ígéretüket, és szabad elvonulást ígértek a fegyverletételért cserébe.

Ez a megegyezés hasonló volt, mint a Lech-mezei csatáé, ahol a németek megállapodást, paktumot kötöttek a fegyverletétel ellenében, de azt megszegve, lemészárolták az 5000 fegyvertelen magyar harcost.

Balsorsunk következtében Európa szakkönyvei csak részleges történelmi eseményeket közöltek, és kihagyták a valóságos eseteket sok minden egyéb mellett, mert ha említették volna a valót, akkor meg kellett volna osztani történelmüket és a hajdankori nagyságukat egy olyan nemzettel, amelyet ők nem tartanak Európának. Röviddel a német után jött a tatár, török, majd a Habsburg megszállás. Mindezek a hatalmak földünket, hazánkat akarták elvenni. Ezek a küzdelmek okozták a magyar nép nagy létszámcsökkenését és önállóságának elvesztését.

Grandpierre Endre írja: „Majd a Habsburg házból származó uralkodóink mind magyar királyok voltak: magyar királyok, mert megkoronáztatták magukat, mert esküt tettek a magyar korona országainak és a magyar nemzet minden módon való védelmezésére. Csakhogy a Habsburgok idegen eredetűek voltak: választás útján kerültek Magyarország trónjára, de királyi hatalmukat, szent esküjüket megszegve, a magyar nép ellen fordultak és a magyar nemzet hóhérjaivá váltak. A magyarság végül is – négy századon át – véres háborúkat kellett folytatnia e hóhér királyaink ellen, elemi szabadságjogaink visszaszerzéséért. Áruló hóhér-királyaink szisztematikus harcot folytattak a magyar nemzet öntudat kioltásáért is: kinevelték a tudományos diverzánsok egész dandárját a magyar történelem fényes lapjainak az elhomályosítására. Az idegenek kezére játszó sajtó is elkövetett a magyar nemzettudat megmetelyezésére.”¹⁷

A fenti évszázadokon át folytatódó német, majd Habsburg hazánkat elfoglalni akaró támadások sokasága az ok arra, hogy népünk tudatában az a nézet alakult ki – mivel e támadók kereszténységünk felvétele utáni időben rendszeresedtek – hogy nagyhatalmi állapotunk és elgyengülésünk oka Géza fejedelem és Szent István voltak.

¹⁷ Grandpierre K. Endre: *Eredetünk és őstörténetünk titkai egy XVII. század eleji spanyol munkában* (kézirat)

Györffy György írja: A XIII. század telepítések nagy korszaka, s a lakatlan vagy gyéren lakott területek kihasználására történő tömeges telepítés Magyarországon is 1100 tájától adatolható. Könyves Kálmán törvénye intézkedik a „szabad vendégek, miként szlávok, vagy más külföldiek” adózásáról (I. 80 §) . . .¹⁸

Kocsis kérdi: Mi vonzotta a vendégeket Magyarországra? „Az első ok állapítja meg Györffy – maga a föld volt, amely termékenységevel kitűnt a szomszédos országok: az alpesi és dinári magas hegyvidék, az erdős Lengyelország és Oroszország, a száraz, köves Balkán és a keleti steppe tájai közül. Nemcsak az állattartásra nyílt mindenütt jó legelő és földművelésre jó föld, hanem a szőlőművelésre is, kiváló éghajlat és terep kínálkozott.”

A második ok a gazdasági érvényesülés lehetősége volt. „Rabcseléd számára az emelkedést saját ház építése, állatok szerzése és önálló gazdaság kiépítése jelentette: önálló gazda számára pedig a lóval és kocsival való felszerelés, valamint a 'hetes' és 'lovas' szolgálaton át a szabad állapot felé való törekvés.” A középkori Európában a ló és a kocsi magasabb státust biztosító vagyontárgy volt. És a középkori Európa rendezett államaiban sehol másutt nem nyílt lehetőség rá, hogy egy *servus* „lovas emberré” váljon, csak Magyarországon. „Itt még a rab cseléd felszereléséhez is adtak csődört és kancát, XII. századi adataink pedig arról tanúskodnak, hogy a vásárolt külföldi rab 'családokat' lóval és kocsival ellátva földre ültették. Egy lengyel, cseh, német vagy 'olasz' paraszt csak Magyarországon remélhette, hogy belátható időn belül lovagol, mint otthon a nemesek, és kocsival rendelkezik, mint a nagy gazdák. De a bevándorolt kézműves és kereskedő is itt remélhette bizton, hogy bevándorlás után 'őfelsége szállítója' lesz, a vitéz pedig a király zászlaja alatt harcol, s földbirtokot szerez.”

De nem számol Györffy ez alkalommal sem a szakrális királyság létezésével. A szakrális királyság vonzásával. A szakrális hierarchia vonzásával. Azaz, hogy számol vele – a harmadik ok indoklaskor -- , de annak hamis előítéletnek a rabságában, hogy Magyarországon nem lehetett szakrális királyság a XI. században, nem fogja fel, hogy miről van szó és hamis magyarázatot ad.

A harmadik oka annak, hogy vendégek szívesen jöttek Magyarországra, „a szilárd jogbiztonság volt. A nyugati hűbéres országok a feudális széttagoaltság állapotában, területenként és birtokonként változó jogviszonyokkal nem tudtak egységes jogrendet érvényre juttatni és elegendő biztonságot nyújtani a kiskirályok egymás elleni harcai közepette. Magyarországon csak István király törvényei érvényesültek, és a korszerű büntető törvénykönyvek, szigorúságuk ellenére, méltányos módon sújtottak szegény és gazdag bűnösre egyaránt. A törvény országos érvényesülését pedig egy többszörösen centralizált központi hatalom biztosította. A királyi várak és az alárendelt fegyverek telepei az egész országot benépesítették. Ezen kívül a királyi udvarházak és szolgáló népek egy második országos szervezetet létesítettek, melyhez harmadikként az

¹⁸ Kocsis István: I. m. 316. old. 533. láb. Györffy György: *István király és műve*. Bp. 1977. 510-511

Egyház szervezet csatlakozott, a király oldalán fungáló esztergomi érsektől, a fegyveresekkel rendelkező püspökökön át le a falusi plébánosokig.”¹⁹

Mit lát az, aki a szakrális hierarchiát nem látja? Azt látja, hogy „a X. századi személyi függőség helyébe az ezred fordulón az intézményi függőség lépett.”²⁰ És ezt ünnepli.

4. Mit kölcsönzött a honfoglaló magyarság a Kárpát-medencében talált magyarságtól?

Akár késő-avaroknak (avarkori magyaroknak) akár székelységnek nevezzük azt a magyar nyelvű népet, amelyet Árpád magyarjai a Kárpát-medencében találtak, számításba kell vennünk nem csak azt, hogy mit vett át az új honfoglalóktól, hanem azt is, hogy mit kölcsönzött tőle a honfoglaló magyarság.

(Szerintünk nem nyelvet, mert az azonos volt, vagy hasonló, nem másféle vallást, mert keresztények költöznek keresztények közé – de a görög, vagy római kereszténység szervezettségének nem találjuk a nyomait. Emlékeztettünk arra, hogy minek a figyelembevételével tekinthetjük kereszténynek a Szent István előtti magyarságot.)

A honfoglalás utáni magyar életet – a hitéletől a közjog fejlődésig – befolyásoló hagyományokból mi származik tehát a régebbi kárpát-medencei magyaroktól?

László Gyula hívja fel a figyelmet arra is, hogy tőlük származik például a házépítés, a földművelés stb. „technológiája”, valamint a kereszténység szókincsének nagy része. És még mi? Az, „épig érő fa meséjén” kívül (amely az ősi magyar hitvilág „életfájának” az emlékét őrzi) régi, ötfokú zenekultúránk.²¹

De fentiekén kívül ez alkalommal nagyon komolyan tekintetbe kell vennünk a hagyomány őrző „székely jog” rejtélyeit is.

Székelyek

Könnyű dolgunk van, ha a rejtélyes székely jogot méltóképpen tanulmányozni akarjuk, mert abból is hiteles következtetéseket vonhatunk le, ami a későbbi évszázadokban történt. Minek az alapján állítjuk ezt?

A székelység régi jogrendjét nem változtatja meg, hogy a XIII.-XV. században kialakult a rendi társadalom, mert ebbe a megváltozott világba a székelység rendi (nemesi) nemzetként illeszkedhet be, azaz a székely társadalom nem szakadt ketté: nemesekké és jobbágyokká, ami tulajdonképpen azt jelenti, hogy Székelyföldön érintetlen marad a régi jogállapot.

Az ősi székely jog megérte azt a kort (késő középkor, újkor), amelynek fennmaradtak az írott emlékei, így ma is tanulmányozható, s megfelelő fenntartásokkal a réges-régi korokba visszavetíthető.

Azt vehetjük itt tekintetbe, hogy a székely jogi intézmények régebbiek, mint a magyar királyság alkotmánya, sőt régebbiek, mint a

¹⁹ Kocsis István: I. m. 316-317. old. 534 lábuj: Uo. 518-519

²⁰ Uo. 317. old. 535. lábuj. Uo. 521.

²¹ Uo. 317. old. 536. lábuj. V.ö. László Gyula. 1978. 65-67.

Szent István korabeli intézmények és törvények. A Szent István előtti jogrend tükörcsképeink tekinthetjük például a XIV. századi székelyföldi jogrendet? A késő középkori székely jogállásból következtetéseket vonhatunk le az egész magyarság kora középkori jogállására? Utóbbit (vagy a még korábbi) ismerjük meg, ha a megkövesült székely jogi intézményeket tanulmányozzuk?

Szádeczky Kardoss Lajos²² írja a székely törvényekről: „A székelyek, mint első honfoglalók, nemek és ágak szerint telepedtek meg Erdély keleti részén, azon a földön, melyet aztán róluk Székelyföldnek (terra Siculorum) neveztek. Azokat az ősi intézményeket vitték magukkal, melyek Magyarországon a vezérek korában voltak érvényesek. (. . .)

„A nemzetségi és törzs szervezet, melyet a királyság intézménye Szent István alatt a magyarság között megszüntetett, a székelyek között tovább is fennállott, s a hivatalok viselése még a XVI. század folyamán is nemek és ágak szerint váltakozott.”²³

Hogy a székelyek régi joga még a XVI. század elején is majdnem sértetlen, azt Werbőczy is igazolja, a *Hármaskönyv*nek éppen abban a részében, amelyben a székelyeket szkítáknak nevezi:

„Ezenkívül vannak az erdélyi részekben a scithák – írja –, kiváltságos nemesek, akik a scithá néptől, ennek Pannóniába való első bejövetele alkalmából származtak el, akiket mi romlott néven 'sculusoknak' nevezünk; akik teljesen külön törvényekkel és szokásokkal élnek; a hadi dolgokban legjáratosabbak; az örökségekben és a tisztségekben egymás közt (a régi szokás alapján) törzsek, nemzetségek és nemzetségi ágak szerint részesednek és osztozkodnak.”²⁴

Milyen volt a késő középkorig szinte érintetlen székely társadalom? A székely települések életét igen szigorúan betartott falutörvények szabályozták. A falvak termőföldjét időközönként szétoztották: nem uralkodói akarat szerint, hanem nyilakkal való sorshúzással. Az erdőt viszont közösen használta a falvak lakossága....

Mondottuk fentebb: a rendi társadalom megváltozott világába a székelység rendi (nemesi) nemzetként illeszkedhet be, azaz a székely társadalom nem szakadt ketté: nemesekké és jobbágyokká, ami tulajdonképpen azt jelenti, hogy Székelyföldön érintetlen marad a régi jogállapot. Kialakult ugyan Székelyföldön is a rendi társadalom idején a főemberek rétege, de az hosszú un. közemberek továbbra is maguk határoztak. . . .

5. Szent Imre legendájának rejtélye

Szent Imre neveltetése fontos bizonyítéka annak, hogy Szent István megpróbálta átmenteni a szakrális királyság hagyományait, de

²² A Bolyai Tudományos Egyetem román elkobzásakor Szádeczky Kardoss Lajos igazságtalan tett kifejezésére önkéntesül oltotta ki életét 1935-ben.

²³ Kocsis István: I. m. 318. old. 539. l. Szádeczky Kardoss Lajos: *A székely nemzet története és alkotmánya*. Budapest. 1927. 25.

²⁴ Uo. 318. old. 540. l. *Tripartitum*. Werbőczy István: *Hármaskönyve*. Budapest. 1897. 383-385.

annak is, hogy Szent István valóban komolyan vette a birodalmi eszményt. (A Szent István elképzeléseiben az egységes keresztény birodalom uralkodója előbb bizonyosan Ő maga, majd Imre herceg.) . . .

. . . Meggyőzőnek tartjuk a Györffy György és Dümmerth Dezső megítélését: „A XII. század elején élt legendaíró – írja Györffy – az akkortájt bevezetett papi nőtlenség (cölibátus) gondolatának akart hazai eszményképet állítani, amikor Imrét, mint szűzházasságban élő szent királyfit mutatta be az egyházi olvasmányok szánt legendában. Ilyen tendencia mellett a szerzőt csak olyan hagyományok érdekelték, amelyek ezt az eszményt erősítik. . . .”²⁵

„Legendájában – írja Dümmerth –, mely különben elég későn, csak a XII. század közepe táján keletkezett, úgy áll előttünk, mint egy világtól elfordult szigorúan Cluny szellemű szerzetes, akinek az aszkézisen kívül semmi más érdeklődési területe nincs.

„Gyaníthatjuk, hogy ez valóban csak az egyházas szellemű legendaíró utólagos és önkényes torzítása, hiszen számára Imre életéből más mozzanat nem volt fontos. A tény azonban, hogy Imre apja politikai terveinek engedve megnősült, és hogy a Hildesheimi Évkönyvek szerint vadkan-vadászaton vesztette életét, arra mutat: életformájában nem vonta ki magát egy királyi herceg szokott életkereteiből.”²⁶

De feltételezzük azt is, hogy a legendaíró nem meri Imre herceg történetét fenti célszolgálatába állítani, Szent Imre szüzességi fogadalmáról, azaz a beavatásának sajátos módjáról. Azt persze nem tudhatjuk, hogy tudta-e, mit jelentett Imre korának magyarjai számára a szüzességi fogadalom (a szakrális szerelem) mint beavatási út, vagy nem tudta. Talán halott róla, de nem értette. Mi úgy véljük, hogy Imre hercegnek szakrális királlyá való beavatása a régi módon történt.

6. Az utódlás rejtélye. Szent István tragikus tévedése vagy valami más

Péter trónra csempészése.

Péter jelölése és ennek első következménye: a Vazul drámája

A Szent István halála utáni válság nem a Szent István egyházügyi és államjogi reformja pártolói és ellenzői küzdelmének lehetett a következménye, hanem annak, hogy Szent Istvánnak nem olyan utóda volt, akit a korabeli magyar társadalom elfogadhatott volna. Hitelesnek tűnik a Képes Krónikának erről szóló része: „Abban az időben Magyarország néhány főemberei sóhajtoztak országuk pusztulásán, és meg akarták szabadítani Magyarországot Péter zsarnokságától. Megőrizték rendíthetetlen hűségüket András, Béla és Levente iránt, akik Szent István király nemzetségéből származtak. Híven szolgálták őket, s követek útján küldtek nekik javaikból, amijük csak volt. Visca, Bua és Buhna meg rokonaik voltak azok a főemberek, akik állandóan sóhajtozva és nyögve várták az alkalmas időt, amikor Andrást, Bélát és Leventét visszahozhatják

²⁵ Kocsis István: I. m. 320. old. 545. l.áb.: Györffy György. *István király és műve*. Bp. 1977. 374-375.

²⁶ Uo. 320. old. 546. l.áb.: Dümmerth Dezső: *Az Árpádok nyomában*. Második kiadás. Budapest. 1977. 194-195.

Magyarországba; és minden erejükkel azon voltak, hogy visszaadják az országot Szent István király nemzetségének, aki szerette és felmagasztalta őket. Péter király pedig, akit a teutonok királyának hatalma emelt föl, már nem is uralkodott, hanem kegyetlen zsarnoksággal nyomta el és ostromozta Magyarországot. Néhány hitszegő, nevezetesen Buda és Deuscher²⁷ besúgása révén Péter meghallotta, hogy az említett magyar nemesek, Visca, Bua és Buhna és rokonaik azon gondolkodnak, miként adják vissza az országot a királyi nemzetségnek, és hogy Andrást, Bélát és Leventét Péter király ellen behozzák az országba. Péter király heves haragra lobbant, elfogatta és kínpadra húzatván megölette őket, néhányukat megkínóztatott és a szemüket vájatta ki. Egész Magyarországot pedig olyan nagyon sanyargatta, hogy inkább a halált választották, mint az ilyen nyomorúságos életet. Ekkor Magyarország nemesei, látván népük romlását, összegyűltek Csanád-ra, tanácsot tartottak és egész Magyarország nevében ünnepélyes követséget küldtek Ruscia-ba Andráshoz és Leventéhez, mondván nekik, hogy egész Magyarország hűséggel várja őket, és az egész ország készséggel engedelmeskedik nekik, mint királyi sarjaknak, csak jöjjenek Magyarországra, és oltalmazzák meg őket a teutonok dühétől. Esküvel fogadták meg azt is, hogy amint Magyarországra jönnek, minden magyar egy akarattal tüstént hozzájuk özönlik, és uralmuk alá vetik magukat.”²⁸

Orseolo Péter története mire a legjobb példa?

A király ellen, aki magán birtoknak tekintette az országot, fel kellett lépni. Ez a király Istenre emelt fegyvert, s ezáltal kiesett a szakrális hierarchiából. Félre állítása, megsemmisítése ezért nem is számított bűnnek.

Sem Vazul drámája (megvakíttatása), sem Orseolo Péter utóddá jelölése nem lehet része a Szent István történetének. Pétert nem jelölhette utódjának István király, s Vazult sem sújthatta oly kegyetlen büntetéssel.

A források megbízhatatlanok, ha Vazul rejtélyről van szó. Györffy György felveti, hogy *„Vazul tragédiájának mozzanatai homályba vesznek, aminek fő oka a magyar elbeszélő források kendőző előadása. Az István halálát követő trónharcok után, 1046-ban ui. Vazul utódai kerültek István király trónjára, és 255 éven át ők viselték a magyar koronát.*

De hogyan lehet egy dicső uralkodó ág történetét bűnnel és bűnhődéssel kezdeni?

Az eseményekhez még közellévő auktorok különféle módon próbálták ezt a szégyenfoltot, amely még a szent királyra is árnyéket vett, áthidalni.”²⁹

A nagylegenda nem ír Vazul drámájáról.

A kislegenda nem tudja, hogy kik állnak a merénylők mögött.

A Péter trónutódlásának kérdésében határozott lehet a véleményünk. István királynak nem lehetett köze a Péter trónra csempészéséhez.

²⁷ Kocsis István: I.m. 321. old. 547. láb.: Devecser

²⁸ Uo. 321. old. 548. láb.: *Képes Krónika*: 2003. 77-78

²⁹ Uo. 321. old. 549. láb.: Györffy György: 1977. 376-377.

A nagylegenda tud arról, hogy István királynak köze lett volna a jelöléshez, de nem igazán meggyőző, amit leír:

„...mikor már nem volt kétséges hamari halála, előszóltotta a püspököket és palotájának Krisztus nevét dicsőítő nagyjait; először megtárgyalta velük, hogy helyette a Velencében született Pétert, nővérének fiát választják királynak, akit már korábban magához hivatott és seregének vezérévé nevezett ki. . . „³⁰

Ily mértékben Szent István nem fordulhatott szembe mind azzal, amit szentnek és sérthetetlennek tekintett. Nem követhette el azt, ami a szakrális királyságban a legnagyobb bűnnek számított: nem vehette semmibe a szakrális hierarchiát.

Az elveszett őskronika a *Gesta Ungarorum* (írását a XI. század második felében kezdték meg, és folytatták a XII. században) alapján írja a *Képes Krónika*:

„Amikor tehát a legszentebb atya át akarta adni a legszentebb fiának (Imrének) a kormányzás gondját és az országlás terhét, Szent Imre herceg hirtelen halállal még előbb elhunyt. Siratta őt Szent István király és egész Magyarország vigasztalhatatlanul, nagyon nagy sírással. . . „ (. . .) „Ezen közben testi ereje kezdte elhagyni, s érezvén, hogy súlyos bágyadtság nyomja, sietve követet küldött, Buda-t, Egiruch [Egyrő] fiát, hogy hozza ki a Nitra-i börtönből nagybátyjának fiát, Vazult, akit a király ifjúi kicsapongása és oktalansága miatt zártatott el, hogy megjavuljon, és vezesse hozzá, hogy mielőtt meghal, királyné tegye. Meghalván ezt Keisla [Gizella] királyné tanácskozott Buda-val, azzal a gonosz emberrel, és nagy sietve elküldte követét, névszerint Sebus-t [Seböst] ugyanannak a Buda-nak fiát abba a börtönbe, ahol Vazul-t őrizték. Sebus tehát megelőzte a király követét, kitolta Vazul szemeit, fülkagylóiba ólmot öntött és Bohemia-ba menekült. Ezután megérkezett a király követe, látta a megvakított Vazul-t és így sebesült szemmel a királyhoz vezette. Mikor meglátta a Szent István király, milyen nyomorúságosan megcsönkítették, könnyekben tört ki, de súlyos betegsége akadályozta s így nem tudta méltóképpen megbüntetni a gonosztevőket. Magához hívta hát nagybátyjának (a valóságban: unokaöccsének), Kopasz Lászlónak a fiait, Andrást, Bélát és Leventét s azt tanácsolta nekik: amilyen gyorsan csak tudnak, meneküljenek, hogy életüket és testi épségüket megőrizhessék.”³¹

A Péter trónra csempészéséről pedig így ír:

„István király halála után Gizella királyné 'cinkos társával', Buda-val elhatározta, hogy az alaman vagy helyesebben venetus [velencei] Pétert (. . .) tesz királyné; arra törekedtek, hogy Keysla [Gizella] királyné kénye-kedve szerint cselekedhessen, és Magyarország, miután szabadságot elveszítette, akadálytalanul a teutonok alá rendeltessék (. . .)

Miután pedig Péter királyné lett, a királyi felség kegyes magatartását teljesen elvetette, és teuton (német) dühvel kegyetlenkedve Magyarország nemeseit megvetette, a föld javait

³⁰ Uo. 321. old. 550. láb.: Árpád-kori legendák és intelmek. Fordították: Csóka J. Gáspár, Érszegi Géza, Kurcz Ágnes és Szabó Floris. Budapest. 1983. 33.

³¹ Kocsis István: I.m. 322. old. 551. láb.: *Képes Krónika*: 2003. 71-72

vadállat módjára üvöltő teutonokkal meg a csacsogó fecskék módjára fecsegő latinokkal (olaszokkal) együtt dölyfös szemmel és telhetetlen szívvel zabálta fel. Az erősségeket, őrhelyeket és várakat a teutonok és a latinok őrizetére bízta.”³²

(Kézai művében ugyanezt olvashatjuk, tehát ő is hitelesnek tekinti és átveszi a Gesta Ungarorum Vazul- és Péter-történetét.)³³

Györffy György a közel egykorú Altaichi Évkönyvek segítségével ellenőrzi a magyar források hitelét, s a következő állításokat fogadja el igaznak: „1. Amikor István király Vazul mellőzésével Pétert jelölte királynak, Vazul összeesküdött a király ellen. 2. A beteg király ellen kitervelt orgyilkos merénylet kudarc után a királybírósa a bűnösöket elfogadta és megvakította, Vazul fiait pedig száműzte. Vazul forró ólommal való meg süketítése nem tekinthető történelmi ténynek; az Altaichi Évkönyvek csak megvakításáról írnak. 3. Gizella királyné Péter aktív támogatója volt; Péter családját Gizella családjához szoros kapcsolatok fűzték. A Vazul fiak Gizella elleni gyűlöletének volt objektív alapja.”³⁴

Ha Pétert István király választotta volna ki utódjául (ha e feltételezést hiteles bizonyítékok támasztanák alá), akkor töprenghetnénk, hogy miért tagadta meg e tetteivel egész életművét, valamint az Intelmekben kifejtett elveit?

Mint mondtuk fentebb: ily mértékben Szent István nem fordulhatott szembe mind azzal, amit szentnek és sérthetetlennek tekintett. Nem követhette el azt, ami a szakrális királyságban legnagyobb bűnnek számított: nem vehette semmibe a szakrális hierarchiát.

7. A felajánlás rejtélye. A felajánlás, illetve 'oltalmába ajánlás' kérdése

Emlékeztetünk István király hatalmas tervére, célkitűzéseire:

Az Intelmek azt sugalmazza, hogy a magyar királynak méltónak kell lennie az egységes keresztény birodalom vezetésére. Nem rendkívüli egyébként, amit sugalmaz: a német vagy a görög trón várományosainak ugyan ezt sugalmazzák, és ennél mi sem természetesebb: a Szent István kora még egységes kereszténységben gondolkodik. A hangsúly a méltóvá váláson van: a magyar szakrális királyságnak méltóvá kell válnia, illetve méltónak kell maradnia: meg kell maradnia igazának, nem juthat az álkirályságok sorsára, azokéra, amelyek szakrális mivoltukat nem tudták megőrizni, s ezért már nem igazi királyságok – már csak látszat – királyságok. A magyar királynak méltónak kell maradnia arra, hogy Isten akaratát megismerje és közvetítse az önként csatlakozó országok népeinek. A jövőbeli Magyar Királyság az, amely felett az ég kapuja nyitott marad, és így természetes központjává válik a keresztény világnak. (. . .)

³² Uo. 322. old. 552. l. Uo. 72-73

³³ Uo. 322. old. 553. l. V.ö. Kézai Simon: *A magyarok viselt dolgai*. Fordította Bollók János. In: *A magyar középkor irodalma*. Budapest, 1984. 141-142

³⁴ Kocsis István: I.m. 322. old. 554. l. Györffy György: 1977. 378.

. . . Szent István uralkodásának többi talányát sem érti a kései korok magyarja, mert nem meri tekintetbe venni, miképpen függ ezzel össze Szent István uralkodásának minden nagy kérdése. A Szent István-i birodalmi eszmény megvalósításának szándéka (mint ok egy nagy politikai koncepcióban) bizony kapcsolatban áll a nyugati kereszténység felvételével (mint okozattal), de az országnak Szűz Mária oltalmába való ajánlásával is.

A Szent István uralkodói küldetés tudatát meghatározza az abban való hit, hogy a kereszténység három irányzata (első: a bizánci irányítású, második: a római irányítású és a harmadik: a görög római világon kívüli kereszténység s ezen belül a párthus vagy szkíta vagy ómagyar kereszténység) egységesíthető egy méltó világ királyságban (birodalomban). A Szűz Anya (a kereszténységnek, mind a nyugati, mind a bizánci irányzatában erős az Ő kultusza), illetve a Nagyboldogasszony (a hitújító reform előtti magyar vallásban – és bizonytalannal az egész szkíta utódvilágban – az Ő tisztelete erős) kultuszában látja az összetartó erőt. (. . .)

. . . István király már nem teremti meg az egységes keresztény birodalmat. Nem a haderőn múlik. Különbözően sem a fegyverek erejével akarta volna megeremteni. Ő a megtisztulni és egységesülni vágyó keresztény világban bízott. (. . .) Pedig a nyugatról leselkedő veszély valóságos. De a veszély nem hadseregekben van, hanem az új irányzatokban: a nyugati világ egyre veszélyesebben fordul szembe a szakrális hagyományokkal.

Láthattuk, Szent István szerint a Szűz Anya, illetve a Nagyboldogasszony kultusza lehetne az az összekötő erő, amely a szakrális hagyományok védelmére egységesítené – nem csak politikai értelemben – a keresztény világot.

A magyar Mária kultuszban azonossá válik az ősmagyar Nagyboldogasszony és Szűz Mária. De ezt is mondhatjuk: **Nagyboldogasszony és Szűz Mária azonosítása összeköti a Szent István utáni ezer esztendő az azt megelőző évezredekkel.**

„Ősvallási genezis motívumok kozmikus jegyei kapcsolódnak Mária születéséhez – állapítja meg Erdélyi Zsuzsanna archaikus népi imádságok alapján -- , totemmisztikus képzetei Krisztus származtatásához, szoláris hagyományai Istenhez ('bejön hozzám szent Úristen világosító', 'eljöve szent Világ Úristen') vagy Krisztus-Világ anyjához ('én leszek tenéked Napbú látó anya').”³⁵

Daczó Árpád (P. Lukács O.F.M.) *Csíksomlyó titka* c. könyvében számtalan bizonyítékkal támasztja alá a következtetést:

„A magyar népnek élő Máriája van. Élő, mert élő most is az ősi Isten Asszonya, a Babba.” Kérdezi: „Túlzás ez a megállapításom? Túlzás azoknak, akik túlokoskodják, túlracionalizálják hitüket. Az egyszerű nép az Isten jelenlétében él. De éppen úgy Mária jelenlétében is! Számára ott van, vele van az élő Mária. Úgy, amint az ősmagyar is átélte a Babba jelenlétét élete minden vonatkozásában. (. . .) És ezt az

³⁵ Kocsis István: I.m. 324. old. 556. láb.: Erdélyi Zsuzsanna: *Hegyet hágék, lőtőt lépék. Archaikus népi imádságok*. Budapest, 1976. 45

egyszerű hívő nép így tudja ma is rendületlenül. Kézzel fogható jelenlétében pedig Csíksomlyón meg is látja.”³⁶

A magyar nyelv

Amikor a magyar nyelv ősiségét említjük, ki kell hangsúlyoznunk, hogy Károli Gáspár Biblia fordítása az egyik legnagyobb bizonyíték nyelvünk ősiségére, mert Károli Gáspár magyar nyelve nem nyelvfejlődés eredménye, hanem nagyon meglepően az ősnelv feltámadása: a Biblia fordítás szövegében, nyelvében egy nagyon régi magyar nyelv támadt fel újra, amely az ókori egyeduralkodó, minden külső ráhatás nélküli nyelv, hivatalos és hosszú időn át használt hitéleti nyelve volt. Ez a legnagyobb és cáfolhatatlan bizonyítékunk arra, hogy nem a szláv nyelv volt ránk hatással, mint állítják. Olyan hitvilágnak a nyelve ez, amely a kereszténység egyik előzményének tekinthető, írja Kocsis.

Károli nyelvében egy olyan régi nyelv támadt fel, mely réges-régen egy erős – nyugalmát biztosítani képes – ókori állam (hosszú évszázadokig fennálló birodalom?) hivatalos – vagy egyik hivatalos – nyelve volt, azaz az állami és a hitélet meghatározó nyelve.

Olyan hitvilágnak a nyelve mindazon által, amely a kereszténység egyik előzményének tekinthető. A szálak olyan vallás felé vezetnek, amelyben a Krisztus-várás, Isten földi megtestesülésének a várása központi helyet foglalt el. Nem nehéz rájönni, hogy a „mágus vallásról” van szó, azaz a szkíta világvallásról.³⁷

Ami további eligazodást, egy nép kilétét és nyelvi tisztánlátását gátolja, az a metafizikai ismeret tilalma.

Ennek tilalma az elégtelen ismeret miatt képtelen megérteni és értékelni a szakrális királyság és szakrális világkirályság fogalmát. Ennek ismertetését Kocsis István rövidítve az összefoglalásban találja meg az olvasó.

További nehézségek egy nép kilétének és nyelvének meghatározásában az, hogy a tudományos világ nem alkalmazza az egyenlő esélyek egyenlőség elvét. Vagyis az egyenlő mércével való bírálatot. Miért fontos ez? kérdi Kocsis. Egy példázattal felel erre. Ha feltesszük a kérdést, amire igazságos választ várunk, hogy ki, mi a magyar, mert erre várják tőlünk a feleletet, amikor ki és mi létünket kell megválaszolni, akkor a válaszuk csak az lehet, aki magyar eredetű.

Mennyiben magyarok a magyarok? E kérdés bizony csak akkor lesz valódi kérdés, ha igazságos kérdésként tesszük fel. A teljesebb valóságot figyelembe véve. És akkor kérdezhetjük a következőket:

Mennyiben magyarok a magyarok? Mennyiben németek a németek? Mennyiben franciák a franciák? Mennyiben olaszok az olaszok? Mennyiben oroszok az oroszok? Mennyiben lengyelek a lengyelek? Mennyiben angolok az angolok? E kérdésre csak egyszerre szabad válaszolni, mert így igazságos.

Próbáljuk meg! Feleljünk el egy pillanatra a nyelvi nemzet|

³⁶ Uo. 324. old. 557. lábja.: Daczó Árpád: *Csíksomlyó titka*. Csíkszereda. 2000. 160-161.

³⁷ Kocsis István: I.m. 19. old.

fogalmát és vegyük komolyan az etnikum fogalmát. És tegyük fel a kérdéseket, de csakis igazságosan. Tehát: Mit jelent az, hogy magyar etnikum? És folytassuk: Mit jelent az, hogy német etnikum? Mit jelent az, hogy francia etnikum? Mit jelent az, hogy angol etnikum? És a többi. Udvariasabban, azaz kíméletesebben fogalmazva: milyen eredetűek a magyarok, milyen eredetűek a németek, a franciák, az angolok? És a többi.

A kérdésekre sokan tudják a választ, de nem írják le, ha pedig leírják, nem közlik, ha még is közlik, senki nem veszi komolyan a közleményt. Miért? Mert a válaszok valóban döbbenetesek. Ugyanis mire kérdeztünk rá? Ha valóban behelyettesítjük a nyelvi-kulturális létet, az etnikai-történeti léttel, akkor azt mondhatjuk, hogy magyar az, aki magyar eredetű, német az, aki német eredetű, francia az, aki francia eredetű, angol az aki angol eredetű. És akkor egymás után vonhatjuk le a képtelenebbnél képtelenebb, de valódi következtetéseket. Ilyenek: Németországban több magyar él, mint Magyarországon. Francia országban több a német eredetű francia, mint a latin eredetű. Ugye, nem szabad így folytatnunk?

Pedig például a német-magyar szimbiózis kérdését felvetvén csak azt vettük figyelembe, hogy több hun törzs germánosodott el, mint amennyi maradt hunnak, azaz szkítának, azaz magyarnak.

Ha az igazságosság elvéhez ragaszkodunk, akkor bizony érvényesítenünk kell a másik nélkülözhetetlen elvet is. Az *egyenlő esélyek elvét*. Mi ez? Könnyebben felfogjuk, ha figyelembe vesszük, hogy ez az elv az, amelyre manapság akkor hivatkoznak előszeretettel az elfogulatlanok szerte a világon, amikor védelmükbe veszik a nemzetiségi kérdésnek azt a megoldását, amelyben, egyik nemzetiségnek a másik által való elnyomása akkor is lehetetlenné válik, ha egymás megbecsülésének nincs meg az érzelmi alapfeltétele. Ők azt állítják – és bizonyítják is tapasztalatokkal --, hogy az egyenlő esélyek elve, ha hagyják érvényesülni csodákra is képes: a gyűlöletet szeretetté tudja változtatni, miképpen az egyenlőtlen esélyek elve, ha érvényesül gyűlöletté változtatja a szeretetet.

Érvényesítjük csak ezt az elvet magyar vonatkozásban és német vonatkozásban. Hogy érvényesíthessük, ne abból induljunk ki először, hogy német és magyar, hanem abból, hogy germán és szkíta . . . Mert ha nem szabad magyarokról, mint szkítákról beszélni, akkor a poroszokról és a szászokról sem szabad, mint germánokról beszélni.

De ne mi döntsük el, hogy a németiség fogalmát a németek miképpen fogják fel, mi csak annyit mondjunk, hogy azt se a németek döntsék el, hogy mi a Magyarország fogalmát miképpen fogadjuk el.

És itt a baj! Az elképesztő helyzet az, hogy a Magyar Tudományos Akadémia a magyarság fogalmát úgy fogja fel, ahogy ezt a németek meghatározták. Ők pedig úgy döntöttek helyettünk, hogy bár az ő esetükben ezentúl is lehet használni a gyűjtőfogalmat, magyarok esetében többé nem.³⁸

Az indo-german világtörténelmet megálmodók voltak, akik létrehozták a délibábos történelem nyelvtudományt, és ezt Bécsben politikai célok szolgálatába

³⁸ Kocsis István: I.m. 49-50.

állították. Ezzel törték le a XIX. században éledező nemzeti öntudat még gyenge hajtásait. És ez a német délibábos politikai irányzat 1848-49 táján orkánként söpört végig hazánk államisága felszámolására.

Nem azt mondták, hogy a magyar államiság megszűnik, s ha a magyar kultúrát, magyar nyelvet elsorvasztják, akkor a magyar nemzet elvész, hanem fordított sorrendet állítottak fel. Azt mondták bizony, hogy a magyar sajátosságokra, miért is volna szükség, ha a magyar sajátosságok értéktelenek, vagy nem is léteznek.

Amikor annak idején német történészek úgy döntöttek, hogy a németekre vonatkoztatva továbbra is lehet használni a *gyűjtőfogalmat*, a magyarokra vonatkoztatva viszont többé nem, akkor a történetírásban mi is történt? Az új, poroszokról szóló történelemkönyvet úgy kezdték, hogy a germánok . . . de az új magyarokról szóló történelemkönyvet már nem úgy kezdték, hogy: a szkíták . . . és megkezdődött minden idők legkáprázatosabb történelemhamisítása.³⁹

Ebben az a szomorú, hogy a német tudományos világ elvárta, hogy a mieink minden kritika nélkül fogadják el és tegyék magukévá a németek eredményeit, amit aztán a magyarok sokan el is fogadtak.

Ezután nincs más tehetni valónk, csak amit Kocsis javasol, hogy folytassuk úgy, ahogy azt Anonymus és Kézai megírták. Hagyjuk meg történelmüket, úgy ahogy ők azt maguk megírták, de mindenképpen elvárjuk, hogy elfogadják a következőket, és ennek hangot is adjanak „a magyar éppúgy szinonimája a szkítának, mint ahogy a porosz, vagy a sváb, vagy a szász szinonimája a germánnak.”⁴⁰ Ugyanez a helyzet a hun, a jász, a palóc, az avar, a székely nyelvjárású népek esetében is.

Valószínűnek tartjuk, hogy mindazok, akik felvetik a magyar-szumir, magyar-kelta, magyar-török stb. nyelvrokonság kérdését (pontosabban fogalmazva: akik hisznek magyar és a szumir, a magyar és a kelta, a magyar és a török nyelvek összehasonlításának értelmében, és közlik, vitára bocsátják az összehasonlítás alapján elért eredményeket), az ókori Szkíta hit- és állami élete meghatározó nyelvének a különös rejtélye megfejtéséhez járulnak hozzá, akár tudatában vannak ennek, akár nem. Több nyelven beszéltek a hatalmas Szkítiában? Lehetséges. Akkor a szkíta birodalom hit- és állami élete *egyik* meghatározó nyelve rejtélyének a megfejtéséhez járulnak hozzá.

A szkíta nyelv és a régi magyar nyelv azonosíthatóságának kérdését, valamint régi nyelvünk emlékeinek a szkíta vallási rítus tilalmával összefüggő (azaz a szakrális fejedelem régi beavatási rítusaival is összefüggő) eltűntetése kérdését annak ellenére vegyük komolyan, hogy ma már az egykori szkíták leszármazottainak csak kis hányada van tudatában szkíta (vagy hun, vagy avar) eredetének. – Nemcsak az vár vitatott kérdéssé, hogy a magyarság valóban a szkíta utódnépek egyikének tekinthető-e, hanem még az is, hogy kik a szkíták, hogyan éltek, mit alkottak(. . .)

Így vált az ókor egyik legismertebb birodalma egyre kevésbé ismertté.⁴¹

Vitatott kérdéssé tették a szkíta-hun-avar eredetkérdését és ugyanígy a szumir nép és nyelv politikai célok irányzatával meghamisítását, vagy elhallgatását. Hiába írt

³⁹ Uo: 50-51.

⁴⁰ Uo. 51.

⁴¹ Kocsis István: I.m. 51-52 old.

a szkítákról Hérodotosz, mivel írása nem felelt meg céljaiknak, ezért őt kellett hitelteleníteni. Újabb kutatások kiderítették, hogy a szkíta népet öt népközösség, azaz nemzet képezte, melyek kevés változattal egységes ősnyelvet beszéltek. Hérodotosz a szkítákat az alábbi nevekkel nevezte meg: massagéta, thyssagéta, parthus, és „saca”, és mindezek a „scytha” név görögök általi önkényes torzításai. Ezen öt népnévnek megvannak a magyar változatai is, úgymint: dah, hun, avar, úz és szabir. Minderről bővebben Padányi Viktor *Dentumagyararia* c. könyvében és a *Hazatérés* általam írt c. könyvben, angolul is *The Homeland Reclaimed*. Padányi Viktor után, most Kocsis István hangsúlyozza ki, hogy a történészek nézetei szerint, mindezek a népek hosszú létezésük után, egyszerűen eltűntek minden nyom nélkül. A lelkes kutatók megállapították, hogy a fentebb említett népek, csak a görög fantázia világában léteztek azon nevekkel. Azok az ókori népek, amelyek a megnevezett területen éltek, valójában a dáhok, avarok, hunok, úzok és szabirok, vagyis az un. turáni népek ősei. Ókori nyelvüket „akkád”, „hurri”, „kald” néven „tanulmányozza a tudományos világ” de nem a magyar MTA.

Kocsis ezután felteszi a kérdést:

. . . Miért vált vitatottá, hogy a szkíta világ meghatározó nyelve az ómagyar? (. . .) Vegyük végre komolyan mindazt, ami hitelesnek tekinthető a szkíta múlt kutatásában, hisz mind az elfogulatlan nyugat-európai, mind az elfogulatlan magyar kutatás, mintha már a XIX. században méltóképpen foglalkozott volna a szkíta kérdés rejtélyével. (. . .) Vegyük itt tekintetbe, hogy Henry C. Rawlinson miképpen találja meg a szkíta rejtély egyik kulcsát:

„Nem kívánom a szkítákat a Kaukázuson túlra követni, de elég bizonyíték van európai előrehaladásukra, az ott ma is beszélt nyelvekben – a lapp, finn, észt és magyar – valamint számos ugor nyelvben.”⁴² . . .

Az újabb kutatások valódi eredményei természetesen nagyon megnyugtatóak, hisz nem más sugalmaznak, mint azt, hogy kétszáz éve hiba született „tudományos” döntés arról, hogy a szkíta népek nyelve iráni, a szkíta népek pedig irániak. A döntés ugyan a történelemhamisítás lavináját indította el, de ma már tudjuk, hogy az igazságot egyszerűen ki kell ásni a lavina alól.⁴³ . . .

Bakay Kornél, miután meggyőzően bizonyítja – gazdag szakirodalom figyelembe vételével --, hogy „sem a kimmerek, sem a szkíták esetében nem állítható, hogy indo-iráni nyelvű népek voltak, ez csak az egyik lehetséges feltevés.”⁴⁴, felhívja a figyelmet a szkíta-kérdésnek a régészet lehetőségeivel való megközelítése nehézségeire is, valamint arra, hogy a magyarság eredetének, őstörténetének a kutatása egyre reményteljesebb:

„Az eddigi vizsgálódásunk arra az eredményre vezetett, hogy a Kr. sz. előtti IX. – III. századi szkíta kultúra előzményei, időben visszafelé haladva, a fémkorokig követhetők, vagyis a III. évezred második felétől II. évezred végéig. A közép és belső-ázsiai, a dél-

⁴² Uo. 53.old. 62. lábj.: Henry C. Rawlinson: *Notes on the Early History of Babilonia*. London. 1854. Idézi Imre Kálmán: 2002. 76-79.

⁴³ Kocsis István: I.m. 55. old. 65. lábjegyzet. Götz László: *Keleten kél a nap*. I-II. Budapest. 1994. 1. 236.

⁴⁴ Uo. 55. old. 68. lábjegyzet: Bakay Kornél: *Őstörténetünk régészeti forrásai*. I.II.III. (Miskolc. 1997 és 1998), Budapest. 2005. III. 39.

szibériai, az Urál-vidéki, a kubáni, a Fekete-tenger melléki, az ukrainai, az al-dunai, a kárpát-medencei szkítakori emléktárolókban nem indokolt indo-európai népeket látnunk, hanem helyénvalóbb feltételeznünk egy ragozó nyelvű **ősugor, őshungár** etnikumot, amely a III. évezred derekán – végén, klimatikus változások és egyéb okok miatt Elő-Ázsia, a Dél-Kaukázus, illetve a folyamköz térségéből vándorolt észak--észak-kelet felé, részben a Kaukázuson, részben Közép-Ázsián keresztül.”⁴⁵ . . . (Szerintem őssugor, őshungár népeket magyarnak is említhetnénk. BL)

Valóban bízunk benne, hogy mielőbb fölénybe kerülnek a tudományos életben azok, akik felismerik, hogy ha történelemtudományról, nyelvtörténelemtől van szó, akkor semmi sem ártalmasabb, mint a tilalmak, a tabuk. Ha egy nép nyelvét nem szabad azon (régie vagy mai) nyelvekhez hasonlítani, amelyekhez valóban hasonlít, azon népek, mely az illető nyelvet beszéli, a múltját veszik el. El lehet ezt tőle venni? Igen, de jogtalanul.

Arra a kérdésre, hogy ma Magyarországon a hivatalos nyelvtörténészeknek, miért nem illik a magyar nyelvtörténet nagy kérdéseiben tisztán látni, csak azt válaszolhatjuk, hogy a jövő mindenképpen a hiteles összehasonlító nyelvtörténeté.

Hány esztendő, vagy évtized múlva kerül fölénybe a nyelvtörténetben a valódi tudományosság? Mikor jelenhet meg Magyarországon egy hiteles etimológiai szótár? Nem tudjuk.⁴⁶

Magyar őstörténet (Kárpát-medence)

Árpád népe 895-ben magyarul beszélő népeket talált. Mindegy, hogy miként nevezzük azokat. Szkíták szkíták közé, hunok hunok közé, türkök türkök közé, avarok avarok közé, székelyek székelyek közé stb.⁴⁷

Kocsis írja: „Az eddigi vizsgálatok azt mutatják, hogy a magyarok bejövételével alig változott a térség génállománya.” -- vonja le a következtetést Béres Judit írja *Népességünk genetikai rokonsága* c. tanulmányában.⁴⁸

A 2000-ben kiadott Science Magazine-ban közölt tanulmányában tizenhét tagú nemzetközi kutatócsoport bebizonyította természettudományos eredmények éppen arra a felismerésre vezettek, hogy a magyar nép Európa ősnépe. A magyarok Kárpát-medencei múltja 40,000 évre vezethető vissza. (Semino et al. 2000.) Grandpierre Endre írja: „A fém megmunkálásra vonatkozó hasonló bizonyítékok (Dayton, 1978, Bizánczi, 1999), valamint az írástörténeti kutatások eredményei (Varga, 2001) együttes súlya úgy tűnik, perdöntő lehet a hun-magyar (szkíta-hun-avar-székely-magyar-szabir) rokonság kérdésében és már nem sokáig lehet visszatartani az igazság óráját. Mindezek a vizsgálatok Attila személyére és tetteire is egészen új fényt vetnek, mélyebben világítják meg tetteinek mozgató rugóit s igazi jelentőségét.”⁴⁹

⁴⁵ Uo. 55. old. 69. lábjegyzet: Bakay Kornél: 2005. III. 212-215.

⁴⁶ Uo. 56. old.

⁴⁷ Kocsis István: I.m. 65 old.

⁴⁸ Uo. 65 old. 84. lábj.: Béres Judit: *Népességünk genetikai rokonsága* (Turán. VI. évf. 3. szám. 2003. május-június. 38.)

⁴⁹ Grandpierre K. Endre: *Attila és a hunok*, Kapú, 2004. Február, XVII. Évfolyam.

Az amerikai folyóirat **Science**, 2000. nov. 10 száma közli az európai ember örökítő jelzőinek százalékos kimutatását.⁵⁰ Az Eu18 (49a, fHt 15) jelzi a nyugat-európai népek örökítő jelzőit. Az Eu19 jelzi a kelet-európai népek örökítő jelzőit. A magyaroknál az Eu19 60.0%-ban mutatható ki, mely a legmagasabb Európában. Legközelebbi örökítő jelzői rokonaink – származási – a lengyelek, 56.4%-ban, az ukránok 54.0%-ban és a horvátok 29.3%-ban. Az Eu18 a magyaroknál 10.3%-ban van jelen. Luca Cavalli-Sforza, Paolo Menozzi és Alberto Piazza, nyilatkozzák, hogy az ural-altáji finn-ugor ágban a finnek és a magyarok az európai örökítő jelzői 90%-ban vannak jelen (60% Eu19 jelző és 30% egyéb Eu örökítő jelző) és 10% uráli.⁵¹ E könyv tanulmánya szerint Árpád népe a lakosság 10 % + volt jelen. Ha most a magyar lakosság örökítő európai jelzője 90%-ot tesz ki, akkor az őslakos nép 80%-ban volt ős-európai.

Az eddig írottak bizonyossága szerint a magyarság eredetét ott kell keresnünk, mint ezt, Gábori Miklós, Csánk Vera, Toronyi Etelka, Magyar Adorján, László Gyula, Szabédi László, Bakay Kornél, Baráth Tibor, Nagy Sándor, Cser Ferenc, Darai Lajos, Tomory Zsuzsa, Friedrich Klára, Csőke Sándor, Tóth Imre, és ide sorolhatjuk a külföldi tudósok: John Dayton, Mário Alinei, Angela Marcantonio, Grover S. Krantz és Michelangelo Naddeo, és sok más, nem elkötelezett, a tények feltárását közlő tudósok is mondják, ahol hasonló, hozzánk hasonló emberek éltek (székelyek) és nem Belső-Ázsiában.

A jelenkor székely és magyarságának %-os gén kimutatása majdnem eléri a 90%-ot. Nem lehet elfelejteni, írja Tóth Imre, hogy génjeinket csak öröklés után nyerhetjük.

„Még érdekesebb eredményeket adnak az ún. Y.-kromoszómás vizsgálatok, amelyekkel a férfi-ágon való genetikai öröklődést lehet vizsgálni. Ezek szerint ugyanis létezik egy olyan genetikai jelző, amely egész Európában ránk, magyarokra a legjellemzőbb! Ez az EU19. Megtalálták továbbá az úgynevezett 'uráli (finn-ugor) gén'-t is, ez pedig EU13 és EU14 közös nevezője, a TAT. Ez a jelző viszont belőlünk magyarokból teljesen hiányzik! Leegyszerűsítve az egészet, úgy is fogalmazhatunk tehát, hogy létezik egy 'magyar' gén és létezik egy 'finn-ugor' gén is, de a kettőnek végső soron semmi (köze) nincs egymáshoz!

Ennyi bőven elég ahhoz, hogy végképp elveszük a finnugor alapú rokonságot.”⁵²

„Eszerint az EU18 és az EU19 közös őse a M173, a 40-35 ezer évvel ezelőtt élt aurignaci ősember jellemzője. Ez az ősember Európában legelőször itt, az istállóskői barlangnál jelent meg, csak úgy ötezer évvel később érkezett Aurignacba, de végül is elterjedt a Pireneusoktól a Kaukázusig egész Európában.” . . . “. . . Mindenesetre az említett két utód-marker (az EU18 és EU19) Seminoék⁵³ szerint a két legősibb ma is meglévő európai jelző. A kettő együttesen 73,3% a magyar férfiakban!”⁵⁴

“. . . A Magyar férfiak 60%-a az EU19-es, -- őskorszakbeli -- ősapa utóda. A magyar férfiak további 13,3%-a az EU18, 11%-a az EU7-es, és 8,9%-a az EU4 ősapá

⁵⁰ Semino et al: „The Genetic Legacy of Paleolithic Homo Sapiens sapiens in Extant Europeans: A Y Chromosome Perspective”. Science, 2000. nov. 10.

⁵¹ Cavalli-Sforza, Luca, Menozzi, Paolo, Piazza, Alberto: *The History and Geography of Human Genes* (Princeton University Press 1994. 273

⁵² Tóth Imre: *Magyar őstörténet*. Frig Kiadó, 2009. 53-54

⁵³ Semino et al: *The Genetic Legacy of Paleolithic Homo sapiens sapiens in extant Europeans, a Y Chromosome Perspective*”. Science Magazine 2000, Nov. 10

⁵⁴ Tóth Imre: I.m. 55-56

utóda. Mindez azt jelentheti, hogy a jelenlegi magyar férfiak 93,3%-a négy ősapától ered és 73,3%-a már az őskőkorszakban itt élt férfiak utódja.”⁵⁵

Kocsis folytatja: László Gyula felvet egy nagyon fontos szempontot:

„. . .szinte vitathatatlan igazságnak tartják, hogy a magyarságot különböző népnévek jelölik a forrásokban (magyar, ungar-onogur, türk, baskír, hun, avar, szavárd), ám ezek a nevek mind egyetlen népre vonatkoznak. De vajon így volt-e ez? Nem túlságos egyszerűsítése ez a magyarság néppé válásának. Hátha – mint hisszük – ezek a népnévek valóban népeket jelöltek, amelyek a magyarság néppé formálódása kapcsán szerepet kaptak! Sajnos forráskiadványaink fordításában is mindenütt ’magyar-t’ fordítanak! Az ekképpen egybemosott források tükrében úgy tetszik, mintha minden egyetlen néppel, a ’magyar’ néppel történt volna. Ezekből az egységesített adatokból kerekedik ki a magyarság honfoglalás előtti történelmének menete. Feltevés ez is, lehetséges, hogy így történt, ’de más megoldás’ elképzelhető. Vagy még egy példa: természetesnek vesszük, indokolni nem is kell, hogy magyar helyneveinket Árpád magyarjai adták, előbb nem keletkezhetek, mint a honfoglalás. A kételkedő elme megkérdezi: honnan tudható ez ilyen bizonyossággal, mert közvetlen bizonyítékunk erre nincsen. De mivel e feltevés természetesnek hatott, figyeljünk a fogalmazásra, nem arról van szó, hogy magyar helyneveket csak a magyar nép adhatott – ez természetes -- , hanem arról, hogy ez a magyar nép Árpád népe volt-e (ami következtetés).”⁵⁶

Más tanulmányaiban László Gyula felveti az ómagyarnak mint „összekötő nyelvnek” a kérdését.⁵⁷ (. . .)

Elmondja, hogy minden népnek, „így a finn-ugor népek mindegyikének is hatalmas ’ismeretlen eredetű’ szókészlete van, amelynek egymáshoz, tehát az úgynevezett rokon népekhez semmi köze sincsen. Ugyan ide tartoznának ’a nyelvek külön életében’ keletkezett szavak. Nem lehetséges-e, hogy ez a szókészlet nagyjából meg volt már akkor is, amikor az egymással lazán érintkező nemzetségek közt kialakult egymás megértésére egy kezdetleges nyelv, amely éppen az elemi mindennapos kérdésekre felelt, az emberi testre stb., tehát az egymást megértés legegyszerűbb szókészletére, mondatfűzésére stb. vonatkozott. Ez az ’összekötő nyelv’ természetesen más és más színezetet vett fel, e csoportok egymástól való távolságának megfelelően. Tehát nem egy ősn nyelv volt, hanem sok, s ezek közt teremtődött volna meg egy, az élet egyszerű kérdéseire felelő közös nyelv. Ez magyarul például, hogy a finn-ugor rokonság alapszavai a lehető legegyszerűbb kérdésekre felelnek.”⁵⁸

A nyelvész körökben általában vallott „ősn nyelv” meghatározásának nehézségei alapján feltételezi (László Gyula), „hogy a nyelvünkben kimutatható indo-európai, altáji, török, iráni stb. ’jövevényiszavak’ nem jövevények, hanem az alapnyelvnek maradványai, amelyek egy-egy más közösség közelében kialakult

⁵⁵ Czeizel Endre: *A magyarság genetikája*. Galenus kiadó, 2003. 235 old.

⁵⁶ Kocsis István: I.m. 67.old. 87. lábjegyzet: László Gyula: 1999. 686-687.

⁵⁷ Kocsis István: *A táltos paripa*. 66-67.old. 88. lábjegyzet: László Gyula: 1999. 357-358.

⁵⁸ Kocsis István: *A táltos paripa*. 67.

‘nyelvi egység’ szavait ötvözték az új közösség közelébe kerülvén annak nyelvével?”⁵⁹

Így elképzelhető, hogy éppen az „ismeretlen eredetű szavak” adnák egy-egy nyelv eredeti állapotát. Ez azt követelgeti, hogy sok, különböző nép élt e területen, és pontosan a közös szavak azok, amelyek a különböző nyelvű népek „közlekedő nyelvét adta”.

E szerint pl. a magyar nyelv eredetileg külön nemzeti nyelv volt, és később jött létre az egymás mellé települt népek „közös jellege”. Ezek szerint, a finn-ugorság nem ősalapot, írja László Gyula, hanem későbbi alakulat.⁶⁰

László Gyula még tovább megy és közli, hogy e műveltség eljutott a lengyel alföldre is, és mint *svidéri* műveltséget ismerjük meg. (i.e. 11000 – 5000) Kérdi: melyik lehetett az a nép, amelynek életvitelhez szükséges szavait átvették az itt egymástól elkülönülő népek? Nem tudjuk, mondja L. Gy. De amiről meggyőződünk „azt aggódva mondjuk”, mert ránk süthetik az elfogultság nacionalista vádját. A tények meggyőzőleg hatnak, mert a magyarság lélekszáma, az évszázados népi fogyatkozásunk ellenére is, még mindig kétszerese (15 millió) az összes finn-ugor nép lélekszámának. Bakay Kornél szerint az obi-ugor (manszi) és osztyák (hanti) nyelvek átvették a velük közössé vált szavakat, ami azt is feltételezi, hogy a magyarok e népek felett uralkodtak, tehát felmenőink nem kiszakadtak az uráli, majd a finn-ugor őshaza primitív népi közösségből, és szerencsésükre összetalálkoztak, déli irányban a törökös műveltebb népekkel elsajátították tőlük az állattartás mikéntjét. Arról van szó, hogy a magyar nyelv hatott a velük érintkező perem területi népek nyelvére, mint közlekedő nyelv.

Mindezt a hivatalos történészeink elvetik, mint használhatatlant, de adósak maradnak azzal a magyarázattal, ha a honfoglaló magyar nyelv, a kisebbségi nyelv volt, hogyan maradhatott fenn? De igen, mi tudjuk, hogy e honfoglaló kisebbségi nyelv egyesült az őshonos nép nyelvével.

A tabuk és előítéletek által, „a hivatalos korlátolt történelemtudomány nem eszmél fel arra, hogy a 895 előtti Kárpát-medence népének nyelve magyar volt, különböző népnevek alatt, csángó, avar, székely, matyó, palóc, pannon, jász és sok egyéb. Grover S. Kranz: *Az európai nyelvek földrajzi kialakulása* c. könyvében, megdöbbentő kijelentést tesz: „A magyar nyelv régisége meglepő lehet. Neolitikus nyelvnek tartom, ami megelőzi a neolitikus bevándorlást.”

Kocsis írja: „Az uráli nyelvek elterjedésére csak egy lehetséges magyarázat marad, hogy a nyelvcsalád a magyarságtól ered, és innen terjedt el ellenkező irányba. És ez azt is jelenti, hogy az összes helyben maradó európai nyelvek közül gyakorlatilag a magyar a legrégebb.”⁶¹

Az uráli nyelvcsalád nem rokona az indo-európainak, és Európa mai nyelvi képeinek kisebbik részét alkotja. Az uráli nyelveket ma Észak-Európa és Ázsia nagy részén és Magyarországon beszélik. A szakemberek többségének állítása, hogy az uráli őshaza az Urál hegység térségében volt, és feltevésük szerint e területről terjedt szét, és végül Kr. u. 896-ban elérte a Kárpát-medencét, megalakítva Magyarországot.

Grover Kranz nagyon valószínűtlennek tartja a fentieket. És pedig azért, mert elhelyezkedési központja egy nyelvcsoporthoz, nem kellő bizonyíték eredeti területének. Az lehetséges, hogy egy észak-ázsiai törzs tulajdonba veszi Közép-Európa egy területét, de a törzs vagy nemzet népesség cseréje, nyelvcsereje abban az

⁵⁹ Uo.

⁶⁰ Uo.

⁶¹ Kocsis: I.m. 69.old. 91. lábjegyzet: Krantz, Grover S.: 2000. 20. és 78-80.Vö. Imre Kálmán: 2002. 5-7.

időben, már jól benépesült földművelő vidéken teljesen lehetetlen. Az uráli nyelvek elterjedésére, az a lehetőség marad, hogy a nyelv kiinduló helye a Kárpát-medence volt. Ez akkor érthető meg, ha ennek eredetét, kezdeti idejét az új kőkorra tesszük.

Varga Csaba mondja, hogy a magyar nyelvnek és műveltségnek az ókori ómagyar civilizációnak két központja is volt: a Kárpát-medence és Turán. De kihangsúlyozza, hogy nyelvünk nem a turáni nyelv maradványa, hanem a Kárpát-medencei ősnyelvé. Az is tudott, hogy a kárpát-medencei ősnyelvünk sok szót magába forrasztott a hazatérők nyelvéből, és épp ezért nagyon nehéz, vagy lehetetlen a hazatérők általuk alkotott, használt szavait különválasztani, mert hisz az is magyar volt.

Varga Csaba, mind ezeket a magyar ÁBC szavait 30.000 éves ősiségével bizonyítja. Elmondja, hogy az ÁBC-k mutatják a kultúrák és nyelvek terjedési útvonalát, és a kultúrák összehasonlítása szerint: „a 6500-4500 évvel ezelőtti és a mai kárpát-medencei ÁBC egy és ugyanaz az ÁBC”.⁶²

Etruszk-magyar vonatkozások

Mario Alinei az *Ősi Kapocs* könyvében kifejti, hogy a középső bronzkorban, a Kárpát-medencéből induló kultúrnépe, a magyar rátelepedett az „italoid nemzetiségű alap” rétegezésre. Mario Alinei kutatásának eredményein a Magyar Tudományos Akadémia mindaddig átsiklott.

Amikor történelem előtti nép létezéséről, hollétéről, kilétéről, eredetéről, nyelvről beszélünk, Angela Marcantonio nyíltan, minden kertelés nélkül kijelenti, hogy egyáltalán nem határoz meg semmi bizonyított tényállást. Amikor azt állítják, hogy népek/fajok beszéltek az indo-európai ősnyelvet, nincs kényszerítő bizonyító hatás, amire ezt állíthatnák. Csupán annyi az egész, hogy a nyelvészek, saját kutatásaik, és feltételezésük alapján, minden segédtudomány nélkülözésével, régészet, antropológia, etnográfia, történelem bizonyosága és legújabbban a genetikai vizsgálatok nélkül, feltételezik, hogy volt egy ilyen népi közösség, akik beszéltek mondjuk az indo-európai nyelvet. Ugyanezt a megalapozatlan feltételezést fogadták el, az uráli nyelvcsaládra is. Itt sem bizonyították, hogy e nyelvek ugyanabból az ősnyelvről származnak.⁶³

Angela Marcantonio arra is felhívja a figyelmünket, hogy a magyar nyelvet kevert nyelvnek tartja a nyelvészet, megtagadják a magyar nyelvtől a feltételezett általunk ismert legősibb nyelveivel való kapcsolatot. Az még nem azt jelenti – írja -- hogy a nyelv nem régi és nem magában álló. Majd továbbá hangsúlyozza, hogy minden nyelvnek van kora, ha nincs is róla feljegyzés, a nyelvek nem tűnhetnek fel semmiből. Ugyanez elmondható a legősibb, és a legbefutottabb nyelvről is. Ez az angol nyelvre is áll, amely a latin és a germán nyelvek keveréke. (Még akkor is, ha az angolt nem tekintik „keveréknyelvnek”).⁶⁴ Majd ezzel a javaslattal áll elő: hogy vessük el a magyar nyelv uráli eredetének hivatalos elméletét, de „folytassuk kutatásunkat, és ne feledjük, hogy a magyar nyelv (és nép) eredetére, minden erőfeszítésünk ellenére, lehet, hogy sosem sikerül választ találnunk, annak ellenére, hogy a nyelvészet testvértudományai, mint például a régészet, paleoantropológia, vagy a genetika segítségünkre vannak.”⁶⁵

⁶² Kocsis: I.m. 70.old. 94. lábjegyzet: Varga Csaba: JEL, JEL, JEL, avagy az ABC 30.000 éves története. 2001. 198-199.

⁶³ Kocsis: I.m. 72. old.

⁶⁴ Uo. 73. old. 102. lábj.: Marcantonio, Angela: 2006. 10-13.

⁶⁵ Uo. 73. old. 103. lábj.: Marcantonio, Angela: 2006. 48-49.

Kocsis írja:

„Mindazonáltal mi úgy érezzük, hogy a nyelvtörténész – bár jó, ha mindig feltételes módot használ – nincs olyan reménytelen helyzetben, mint Angela Marcantonio feltételezi. Könnyű szerrel is levonhat fontos következtetéseket. Például akkor, ha összehasonlítja a Biblia fordításokat, az újkoriakat és a legújabb koriakat az eredetivel – mindig azzal a szöveggel, amelyet a Biblia fordító eredetének tekintett.

Ha egybevetné a Biblia eredeti szövegét Károli Gáspár eredeti szövegével, minden bizonnyal különös élményben részesülne: mintha 'nyelvtörténeti megvilágosodás' magasztos állapotába kerülne, felfogván legalább annyit, hogy Károli nem fiatalabb, hanem a Bibliáénál öregebb nyelvre fordított.”⁶⁶

Mario Alinei szerint az etruszk-magyar rokonság egynehány jellemzői: „Az első lényeges párhuzam a magyar és etruszk között a nyelvi tipológiából adódik.”⁶⁷

„Az etruszk nyelv agglutináló jellegéhez kötődő másik jellemző tulajdonsága a származék szavak különleges gazdagsága.”⁶⁸

Helmut Rix kutatásai eredményeinek felhasználásával mutatta ki, hogy az „etruszk női személyi tulajdonnevet jelölő – ne(i) és változatai pontosan ugyanúgy épülnek fel, mint magyar megfelelőjük.”⁶⁹

Alinei kutatásait Kocsis összeveti Szabédi László kb. 500 oldalas *Magyar nyelv őstörténete* c. könyvvel, amelyben szól a latin-magyar nyelvrokonságról: „A magyar nem a latin származéka; viszonyuk hát csak a közös származás viszonya lehet. Azt a közös harmadik nyelvet, melynek a latin is, magyar is folytatása, őslatinnak neveztem el. . . . Ezután mondja: „A magyar-latin nyelvhasználat legelső feladata tehát a magyar nyelv őslatin eredetű szavainak azonosítása a latin nyelv megfelelő szavaival.”⁷⁰ Szabédi nézete pontatlan, mert a harmadik nyelv nem az őslatin, hanem az ősmagyar nyelv.”⁷¹

Forrai Sándor a magyar rovásírás eredetének őstörténeti vonatkozásait kutatva ugyanarra a következtetésre jut,⁷² amelyre Alinei: „Az a tény, hogy a magyar rovásírásnak az etruszkéval szoros kapcsolata van, valamint az etruszk-magyar számrovás teljes azonossága, belső szerkezete is, azt bizonyítja, hogy a két nép valamikor szoros kapcsolatban volt egymással.”. . .

Mario Alinei összeveti a *Tamana világnévtár* kimutató eredményeit, Vámosi Tóth Bátor, Paposi Jobb Andor, Simon Endre Miklós adataira támaszkodva.⁷³

Kocsis kérdi:

„Miért nem tudtuk eddig, hogy a bronzkor Kárpát-medencéje állami és hitéletének a hivatalos nyelve az ó-magyar volt? 'Ha az etruszkok a bronzkorban a Kárpát-medencéből érkező magyarok voltak – írja Mario Alinei –, akkor újra napirendre kell tűznünk az úgynevezett honfoglalás témakörét.’⁷⁴ Mert a magyarok kárpát-medencei történetének kérdéskörét tárgyaló történelmi munkák tele vannak ellentmondásokkal: 'Az ellentmondások általában az Árpád-

⁶⁶ Uo. 73. old.

⁶⁷ Uo. 74. old. 107. l.áb.: Alinei, Mario: 2005. 268-270.

⁶⁸ Uo. 74. old. 109. l.áb.: Alinei, Mario: 2005. 270-277.

⁶⁹ Uo. 75. old. 110. l.áb.: Alinei, Mario: 2005. 352.

⁷⁰ Kocsis: I.m. 75. old. 112. l.ábjegyzet: Szabédi László: 1974. 57.

⁷¹ Tomory Zsuzsa és Botos László szerint.

⁷² Kocsis: I.m. 75. old. 113. l.ábjegyzet: Turán. 1999. aug-szept. 61-62.

⁷³ Kocsis: I.m. 75. old. 114. l.ábjegyzet: Budapest. 2005.

⁷⁴ Kocsis: I.m. 75. old. 115. l.ábjegyzet: Alinei, Mario: 2005. 441.

kori dokumentumokból és törvényekből, valamint a nyelvészeti, régészeti, antropológiai, továbbá más vizsgálatok eredményeiből is kitűnnek. Vegyük például azt az égbekiáltó ellentmondást, amely a nomád és pusztai magyarok honfoglalást megelőző időkből ismert harcos karakterében – jól ismert a honfoglalás idejéből és az ezt követő időszak katonai vállalkozásaiból -- , valamint a magyar területen élő, magyar nyelvű társadalmat jellemző földműves jellegben mutatkozik meg. Ilyen gyors átalakulás elképzelhetetlen, és természetesen feltételezi a magyar földműves közösség korábbi jelenlétét a térségben. Az etnográfiai kutatások is bebizonyították továbbá azt, hogy a magyarok már évszázadokkal Árpád magyarjainak bejövetele előtt is képesek voltak falakkal és tetővel rendelkező házakat építeni. Vagyis a honfoglalás korának primitív és nomád magyarjairól szóló délibábos hipotézis már csak emiatt is tarthatatlan. Ugyanez elmondható a fejlett fémkohászatról, a fazekasságról és más kézműves technikákról is mind az avarok, mind a magyarok esetében.’⁷⁵

Ehhez még hozzá tehetem azt, hogy a franciaországi Cluny Bencés kolostor (910) nagy befolyásra tett szert a kereszténység terjesztésében. A Cluny barátok, mint hittérítők földművelésre tanítva nagy számmal térítettek meg híveket a Római Egyház számára.⁷⁶ Épp ez a bizonyíték, hogy ebben a korban a nyugatiak nem ismerték a földművelést, és hittérítésre is rászorultak. Az a tény, hogy a Cluny barátok nem kísérelték elődeinket e módszerrel téríteni, bizonyítja, hogy mi ismertük a földművelés tudományát. Még pontosabban, a barátok csakis tőlünk vehették a mezőgazdasági ismereteiket, mert csak nálunk volt földművelés abban az időben. Őseink már Levédiában (Turkesztán) alkalmazták az agrártudományt, ahol ideiglenesen megtelepedtek, mielőtt Etelközbe és a Kárpát-medencébe költöztek.⁷⁷ Stein Aurél, magyar utazó, Turkesztánban (öntözéses) földművelés-maradványokat talált azon a területen, melyet Levédiának nevezünk. Időmeghatározása a IX. századra datálja az öntözéses mezőgazdaság korát.⁷⁸ Az nyilvánvaló, hogy Árpád magyarjai már a Kárpát-medencébe történt hazajövetelük előtt használták a fejlett földművelés módszerét a termény mennyiségének növelésére.

Sackur Ernst, egy jezsuita pap *Die Cluniacenser Halle* c. könyvében (1894) leírja a X. századi Európa helyzetét. Az arisztokrácia rabolta és gyilkolta egymást, de ezek közt a hercegek voltak a legrosszabbak. Ha egy kóbor lovag összehozott egy pár követ egy hegycsúcson, azt egyből kastélynak nevezték. Az európai lakosság ez időben vadállatok prédája volt, de ettől nagyobb veszélyt jelentett számára a rablók sokasága. Mindenki menekült volt, és kóbor nomád, nem volt állandó lakásuk: Nem építettek falakat, hanem barlangokban, és vékony-gyenge menedékekben húzták meg magukat. A Nagy Károly-i krónikák tudósítása szerint: e kor épületei mind sárból és fából épültek.⁷⁹

A francia püspökök parancsba adták a barátoknak, hogy építsenek kolostoraik körül kőfalakat, védekezésül a normandiai támadók ellen. A barátok válaszukban azt

⁷⁵ Kocsis: I.m. 75-76. old. Uo.

⁷⁶ Botos László: *Hazatérés*. Budapest. 1996. Rudnay Egyed: "A Nyugati kultúráról." *Ősi Gyökér*. 1990. Szept-okt. 135 (Champlly: *Histoire de l'Abbaye de Cluny*. Paris. 1879)

⁷⁷ Botos László: Uo. Hóman Bálint: *Őstörtelmünk keleti forrásai*. Budapest, 1938. Bendeffy László: *A magyarság kaukázusi őshazája*. Budapest. 1942. Macartney: *The Magyars in the Ninth Century*, Cambridge 1930, 207

⁷⁸ Botos László: Uo. Stein Aurél: *Közép Ázsiai Utam*.

⁷⁹ Botos László: Uo. Ann. Lauriss. A. 789: "ex ligno et terra".

írták, hogy nekik sincs ismeretük ilyen mesterségben, s az sincs, aki tanítaná őket, hivatkoznak arra, hogy „amit felépítünk nappal, az éjjel ledől.”⁸⁰

Madarász Henrik (926-936) krónikása, Widukind írása szerint a tornyokat, amit a magyarok ellen építettek, „városnak” nevezték, azért, mert kőből épültek, befogadó képességük kilenc katona volt. Widukind külön említi, hogy az úgynevezett „városokon” kívül nem volt több kőfal a német államokban.⁸¹

Belgiumban a régi házak mind fából épültek, mind annak dacára, hogy a fa ezen a területen ritka volt, kő viszont mindenhol bőségben. A XIV. század után épültek a kővárak és kastélyok. A régi belgiumi házak W.C-it csak újabban építették be.

Benvenuto Cellini (1500-1571), a neves arany-ezüst és (ötvös) műves, aki két évet töltött I. Ferenc francia király (1515-1547) szolgálatában, panaszkodott, hogy amikor Franciaországban utazott, mindig sátorban szállásolták el, mert egyszerűen nem voltak kőépületek.

Mario Alinei felhívja a figyelmet arra is, „hogy soha nem sikerült tisztázni, hogy igazából kivel ütköztek meg a magyarok a honfoglaláskor. Bizonyítékok hiányossága miatt, csupán találgathatunk, hogy ki ellen küzdöttek ekkor a magyarok. Az ellentmondások feloldása nyilvánvalóan az, hogy a Kárpátok karéján belül már ott voltak a magyarok.” Kocsis kiemeli: „Ebből nem vonhatunk le következtetéseket, arra vonatkozóan, hogy a magyarok őshazája hol volt.” Majd Mario Alinei így folytatja: „Az egyetlen bizonyosság, ami az új megfeleltetésből következik, és amelyet a régészeti feltárások – Henckené és másoké – megerősítenek, hogy a magyarok/etruszkok mai Itáliába és az Égési-medencébe településük előtt már a Kárpát-medencében éltek.”⁸²

Régi magyar hitvilág

Az egyre tornyosuló ismereteink után e tárgykört azzal kell kezdenem, hogy a kereszténység felvétele előtt, ősi magyar hitvilágunk egy Isten, őskeresztény hitű volt.

Kocsis írja:

Ipolyi Arnold⁸³ az ősi magyar hitvilág kérdés köreit vizsgálva már több mint 150 évvel ezelőtt megbizonyosodott a következőkben:

Első: „. . . a történet erre nézve már, miként magok a mythológiai tanok is mindenütt arra utalnak, hogy az emberiség kezdetén egy sokkal ésszerűbb tisztább vallás és erkölcsi állapot létezett és a későbbi sokistenségi hit, bálványozás, természetisztelet, bűbáj stb. egy későbbi és pedig fokként bekövetkezett elaljasodás és romlottság eredményei (. . .) minden mythológiákban (. . .) bennfoglaltatik a hit egy ősi tisztább Isten ismeret, igazság, erkölcsi tökély s boldogabb létről . . .”⁸⁴

⁸⁰ Rudnay Egyed: „A Nyugati kultúráról.” *Ősi Gyökér*. 1990. Szept-okt. 135 old. (Sackur és Krieg von Hochfelden)

⁸¹ Rudnay Egyed: I. m. (Pertz Georgicus Henricus: Monumenta Germaniae Historica Scriptores, Hanover. 1826, 35 fej. „Vilia aut nulla extra urbis fuere moenia”)

⁸² Kocsis István: I.m. 76. old. Alinei, Mario: 2005. 444-446.

⁸³ Ipolyi Arnold (1823-1886) besztercebányai majd nagyváradai püspök, a magyar művészettörténet egyik úttörője és MTA tagja. Fontosabb művei: *Magyar mythológia* (1854), *A magyar szent korona és a magyar koronázási jelvények műtörténeti leírása* (1885)

⁸⁴ Kocsis István: I.m. 79 old. 121. láb.: Ipolyi Arnold 1854. XXXVI – XXXVII.

Második: „... az **egy, élő, teremtő** Istent tehát ősvallásunk valószínűleg bírta. . .”⁸⁵

Zakar András⁸⁶ az Ipolyiéhoz hasonló következtetésre jut, és felveti, hogy az ősvallások kutatása akkor tért át a hamisítás útjára, amikor elfogadták azt a hamis premisszát, hogy proféták, azaz az isteni kinyilatkoztatást felfogni képes emberek „csak Ábrahám korától, vagyis nagyjából Krisztus születése előtt 1800 évtől’ léteztek.”⁸⁷

Állást foglal Zakar András amellet, hogy az Ószövetséget megelőző időkkel kapcsolatban sokkal határozottabban kell beszélnünk az Ószövetség vagy alapszövetség koráról. Szerinte „*az Ószövetségi ember imái mellett kellő tiszteletben és arányban*” megszólaltathatunk „*olyan ősi, Ábrahám előtti időkbeli, az ékírásos szövegekből kiolvasható imákat és történeteket is, melyek az állandóan gondviselő Isten kegyelméből már akkor az Újszövetség szellemében szóltak a Ég Urához vagy vele kapcsolatban.*”⁸⁸ (. . .)

Fehér M. Jenő⁸⁹ elmondja, hogy Paulus Hungarus (Magyar Pál), az első magyar főinkvizítor, de szelíd, hagyomány- és igazságtisztelő inkvizítor.⁹⁰

A *Monita (Intelmek)* c. tanulmánya „a középkori jogtörténetben is egészen egyedülálló helyet biztosít magának azzal, hogy a magyar szokásjogot vallja az egyházi rendeletek sokszor általános megfogalmazása helyett alapul.”

A régi magyarok egyistenhitét így méltatja Magyar Pál: „Nem vétkezik az, aki állati áldozatok bemutatásával tiszteli a *Napot*, ha ezt isteni kinyilatkoztatás fényénél teszi: és ezt *a régi magyarok papjainak* javára mondom, még akkor is, ha ez a kinyilatkoztatás a régiek legfőbb lényétől (ente supremo) ered, mert *ez Istennel* azonosítandó.”⁹¹

Kocsis a félreértések elkerülése végett közli, hogy az ősi, vagy régi egyisten hívő vallások nem ugyanúgy imádták a Teremtőt, mint a jelenkor keresztény katolikus hívei, de ők is teljes hitelességgel.

Zakar András tudatja velünk, hogy az ősi Egyiptomban is, a sok különböző istenségek megnevezése, hivatkozása ellenére is az egy igaz Istent imádták.⁹²

Továbbá elmondja, hogy az isteni megnyilvánulások szerint nevezték az Istent. E nevek fennmaradtak, de idő múltával az ősi vallás igazságainak emléke elhalványult, így különböző tulajdonságokkal ruházták fel, s ugyanakkor a birodalom hódításai következtében, a meghódítottak Isten fogalmai különböző istenként kerültek be a birodalmi Pantheonba.⁹³

⁸⁵ Uo. 122. láb. Uo. 7.

⁸⁶ Zakar András (1912-1986) római-katolikus lelkész, pápai kamarás, [1944.](#) áprilisától [Serédi Jusztinián](#) hercegprímás, majd [1945. október 7-étől Mindszenty József](#) személyi titkára lett. Fontosabb művei: *A szumér hitvilág és a Biblia* (1972, 1973), és *Fordulópontok történelmünkéből* (1987)

⁸⁷ Kocsis István: I. m. 79. old. 123 lábjegyzet. Zakar András: 1973. 10.

⁸⁸ Kocsis István: I. m. 79. old. Uo. 11-12

⁸⁹ Fehér M. Jenő (1913-1978) domonkos rendi szerzetes, történétíró. Fontosabb művei: *Kassai Kódex fordítása, Középkori magyar inkvizíció.* 1968, 1999; *A nyugati avarok birodalma I.: Az avar kincsek nyomában* (1972), *II. A korai avar kagánok* (1972)

⁹⁰ Kocsis: I. m. 80. old. 126. lábjegyzet: Fehér M. Jenő. 1999. 64-66.

⁹¹ Kocsis: I. m. 80-81. old. 127. lábjegyzet: Idézi Fehér M. Jenő. 1999. 66.

⁹² Kocsis: I. m. 81. old. 128. lábjegyzet: Zakar András: 1973. 185.

⁹³ Kocsis: I. m. 81. old. 129. lábjegyzet: Uo. 187.

Kocsis folytatja Zakar András meglátásait: „Egy Istenben hittek és annak különféle megnyilvánulásai megjelenési formáit is tisztelték. (Nem hittek abban, hogy a magyarság Isten választott népe, sem abban, hogy bármely nép Isten választott népe lehet, de abban igen, hogy a magyarságot Isten nagy feladatra választotta ki: az Élő Égi igazság méltó szolgálatára. Erről szól a régi magyar küldetéstudat.)

Tegyük hozzá fentiekhez:

Még a bálványimádó vallása is lehet hiteles, ha Egy Istenben hisz, s a bálvány számára csak olyan szimbólum, amelynek segítségével közelebb kerül Istenhez. A kívülálló gyakran nem fogja fel, miről van szó, és Istennek képzeli a bálványt.

Például a Nap-imádónak, a tűzimádónak tekintett közösség a Nap, illetve a tűz segítségével kerül közelebb Istenhez, de nem a Napot és nem a tüzet imádja. Tegyük ehhez hozzá azt is, hogy tűzimádónak általában azokat tekintették (mint a régi magyarokat is) a (felszínes) megfigyelők, akik hitvilágukról beszélve Fény-élményekről számoltak be.

Zimonyi István hívja fel a figyelmet a muszlim források tanúságára:

A magyarok „egy olyan nép, amelynek a magasságos Istenen kívül, nincs más istensége. Az ég Urában hisznek és ő az egyetlen hatalmasság.”⁹⁴ (Al-Bakri)

Jegyezzük meg azt is, hogy a mai kutatók az ősi magyar hitvilágról szólván legtöbbször ősvallásunk egyes elemeiről beszélnek, ('a fennmaradó töredékeket' keresik a néphit, a népmesék, a népszokások, a babonák és hiedelmek körében), és egyet is értünk azzal, hogy ezen egyes elemeket külön tárgyaljuk, de azzal már nem, hogy egységében nem tanulmányozhatjuk, hogy egységében, a maga bonyolultságában és hiteleségében nem tekinthetjük át, nem ismerhetjük meg. (Népszokásaink, népmeseink, mítoszaink – látni fogjuk – még arra az útra is rávezethetnek, amelyiken megtapasztalhatjuk a régiek hitét.) Válasszuk azért külön az egyes elemeket is.

Az ősi magyar hitvilág részlet kérdéseinek a bemutatásakor nem fontossági sorrendet tartunk be, hanem érthetőségi sorrendet. Ezért kezdjük a világfa, az életfa rejtélyével, azaz az égi és a földi megkülönböztetésével, valamint a tér és az idő legyőzése rejtélyének bemutatásával.

Mindenek előtt fejtük meg a világfa rejtélyét. Ha nem ismerjük meg a világfa rejtélyét, nem leszünk képesek felfogni, hogy ki, mi a táltos paripa, s nem leszünk képesek a táltos paripa segítségével bejutni Tündér Ilona kastélyába.

Itt következne a szakrális királyság ismertetése, amibe én belemenni nem merek. Ezt Kocsis István az utószó keretében meggyőzően ismerteti. Én egy másik kevésbé ismert, vagy még a történelemtanítás által is elhallgatott, félremagyarozott más meglátást akarok ismertetni, Koppány-István harcait, ennek hátterét, amely eltér

⁹⁴ Uo. 82.old. 190 lábj.: *Zimonyi István: Muszlim források a honfoglalás előtti magyarokról.* Budapest. 2005. 246-247

Kocsis István végkövetkeztetésétől, és ezt semmi esetre sem hagyhatjuk ki anélkül, hogy a magyar történelemkutatás ne tegye ezt szigorú kivizsgálás tárgyává.

Idézés következik Kocsistól:

Szent István uralkodása első korszakának rejtélyei

Nem tudjuk, hányban született Vajk, aki az István nevet akkor kapta, amikor megkeresztelték a római rítus szerint.⁹⁵

997-ben lépett trónra, ifjúként.

Nevelői között ott lehettek mind a magyar módon keresztény, mind a nyugati keresztény papok.

Mit mondanak a legendák?

Nagy legenda:

„. . . megszületett a fejedelem Istentől megjövendőlt fia, akit a próféta szerint ismert az Úr, még mielőtt a méhben megfogant volna. Ezt Isten kedveltje, Adalbert püspök hite őszinteségéért a kereszttség fehér ruhájával öltöztette, és lelki gyámola lett. Akkor az István nevet kapta; hisszük, hogy Isten is ezt akarta, mert ami 'István' a görög nyelvben, 'koronázott' a latin beszédben. Mivel, hogy Isten azt óhajtotta, hogy viselje a világban is a királyi hatalmat, s a jövőben váltsa fel az örökké tartó boldogság koronájával, kijelölte őt az örök el nem múló dicsőség elnyerésére. Nőtt a gyermek gyámolítva a királyi nevelésben, általában a kisdédéveket, s miután a serdülőkor első lépcsőfokán átlépett, apja összehívta Magyarország főembereit és az utánuk következő rendet: a közös tárgyalás tanácsa szerint fiát, István a népé élére állította, hogy uralkodjék ő utána, és ennek megerősítésére mindet külön-külön megeskette.”⁹⁶

Kis legenda:

„István Esztergom városában született, s már gyermek korában átítatta a grammatika tudománya.” Apja halála után „a még gyermek István a főemberek és a köznép kegyéből dicsőségesen az ország trónjára emeltetvén, lángoló lélekkel kezdte terjeszteni az igazságot, mert ámbár még gyermek éveinek virágjában állt, nem a száján volt a szíve, hanem a szívében volt a szája. (. . .) Igazságtalanságot elkövetők és azzal egyetértők nem állhattak meg szeme előtt, hanem minden rendeletében Isten hű sáfárának mutatkozván azon kezdett elmélkedni, hogyha a szent kereszttségben már újjászületett népről leveszi a fegyelem gyepölőjét, utóbb könnyen visszatér az hiú tévelygésbe. Így az egyház tanai szerint oktatta, ráarkta nyakára a fegyelem igáját és törvényeit, s a gonoszság minden mocskát a földig lerontotta.”⁹⁷

⁹⁵ Kocsis István: I.m. 261. old. 446. láb.: „Az Istvánnak keresztelt Vajk születési évéről – írja Györffy György – egykorú feljegyzés nem maradt fenn. Kérdéses, hogy egyáltalán feljegyezték-e Sarolt magzatainak világra jöttét, hiszen a nagy gyermekáldás és halandóság mellett nem lehetett tudni, hogy az újszülött megéri-e a holnapot, s a csecsemő a következő tavaszt. A tárgyban legilletékesebb Szent István nagyobb legendájának írója 1080 körül bizonyára feljegyezte volna hőse születési évét, ha megbízható adat állott volna rendelkezésére, hiszen Géza és Szent Adalbert évét (997), amelyről biztos tudomása volt megadta. Ezért a később feljegyzett és csak XIII – XIV. századi kéziratokban reánk maradt 967, 969 és 975 évadatoknak nincs komoly hitele.” (Györffy György: 1977. 112.)

⁹⁶ Uo: 447 láb.: In: Árpád-kori . . . 1983. 25.

⁹⁷ Kocsis István I.m. 262. old. 448. láb.: Uo. 17.

(Hartvik püspök legendája írásakor a Nagy legendát tekinti forrásnak, nem is próbál változtatni annak hangvételén.)

Figyeljünk az ellentmondásra: A Kis legendában kérlelhetetlen, céljait könyörtelenül megvalósító István a Nagy Legendában még sokkal szelídebb.

Házasságáról, mintha többet tudna a szakirodalom, mint életének más eseményeiről. Házassága megkötésének körülményeiről is.

Gizellát papok és lovagok kísérték – írja Györffy György. – de Gizella vitézei már nem svábok voltak, „mint a Géza alatt beköltöztek, hanem bajorok. A XIII. században készített jövevény nemzetségek lajstroma csak a Vas megyei Hermány nemzetséget eredeztetí Gizella kíséretéből, egy ekkor tájt hamisított oklevél pedig a Sopron megyei Kál névadóját mondja közülük való hospesnek. Bár a Gizellával és az ő hívására beköltöztek száma távolról sem lehetett ilyen csekély, valószínű, hogy nem sokan gyökeresedtek meg közülük Magyarországon, mert az 1038-tól 1046-ig tartó trónharcok után amikor a Vazul ág lépett trónra, nemcsak Gizella volt kénytelen menekülni, hanem bajor udvari hívei is. A Géza-kori sváb lovagok viszont megmaradhattak, s ez az oka, hogy a jövevény arisztokrácia nagyjai mind svábok, s bajor csak a szerény egyfalus hospesek között akad. Lehet, hogy közéjük sorolható néhány német nevű István-kori nemzetségős, az eredetileg egy faluban birtokló ajka (Heikó) és Igmand (Igman) is.”⁹⁸

Szent István uralkodásának felfoghatatlan rejtélyei. Koppány drámája.

(. . .) (Másképpen mutatja be István király egyéniségét a Nagy Legenda, mind a kisebb Kis Legenda és a magyar Öskronika)

A Koppány történet központi kérdése Szent István uralkodása megítélésének: ha létezett volna a Koppányt felnagyelt István király, akkor aligha beszélhetnénk Istvánról, mint szakrális királyról.

A Koppány drámája István uralkodásának nagyon nehezen megoldható rejtélye, de a Koppány-rejtélyt a történész semmiképpen sem kerülheti meg: Ha megteszi, Szent István uralkodásának későbbi rejtélyeivel sem tud megbirkózni.

Mindenképpen figyelembe kell vennünk a következőket is:

A Koppány-történet másképpen szerepel a legendákban, mint a krónikákban. A Nagy Legenda nem szól Koppányról.

'Mikor aztán a Pannoniai királyság a boldog ifjú bölintását leste, ő a környező tartományok népeivel kötött békét hűségesen megerősítette, hogy amit elméjében forgatott, a kereszténység zsenge ültetvényében annál bátrabban hajthassa végre. De minden jónak ellensége, az irigységgel és gonoszsággal teljes ördög, hogy Krisztus apródjának szent szándékát szétzilálja, szent háborút támasztott ellene; az ő sugallatásra vonakodott a pogány nép nyakát a keresztény hit igájába hajtani, s azon mesterkedett, hogy főembereivel együtt kivonja

⁹⁸ Uo. 449. láb.: Györffy György: 1977. 116

magát uralma alól. Mind ezeket a dicsőséges kereszt jelének pártfogásával, Isten szülő anyja az örök Szűz Mária érdemeinek oltalmával Isten kedveltje, Márton főpap és Szent György vértanú zászlaja alatt, vezéreik megölése után csak hamar szolgálatába hajtotta, a keresztiség vizében megfürösztötte, és hűséges papok által osztván az üdvösség intelmeit az egy Istent imádni kényszerítette.⁹⁹

A Kis Legenda szól ugyan a 'lázádról', de nem nevezi meg a lázadó között Koppányt. (. . .) 'Minden rendeletében Isten hű sáfárának mutatkozván azon kezdett elmélkedni, hogy ha a szent keresztiségben már újjászületett népről leveszi a fegyelem gyepőlőjét, utóbb könnyen visszatér a hiú tévelygésbe. Így az egyház tanai szerint oktatta, ráarkta nyakára a fegyelem igáját és törvényeit, és a gonoszság minden mocskát a földig lerontotta.

Bizonyos nemesek pedig, kiknek szívében féltelenség s restség fészkelt, látván, hogy kényszerből el kell hagyniuk a megszokottat, ördögi sugallatra elvetették a király meggyőződését, és korábbi élvezetekre adva ismét lelküket, fegyvert ragadtak ellene. S már pusztították is városait, majorságait irtották, fosztogatták birtokait, szolganépét gyilkolták, s hogy a többiről szót ne ejtsek, már a királyt is bántalmazták. Mikor pedig nem akartak letérni eltévlyedett útjukról, és dühöngésük nem csillapodott, a király bizakodván az örök erényben, seregének sokaságával elindult, hogy úrrá legyen az ellenség veszett dühén. Ezek e napokban éppen a köznyelven Veszprémnek mondott várost ostromolták, hogy ezt az ő gyalázatára fordítsák: ott tanyáztak le ugyanis, ahol a király szokott megszállni és tartózkodni, hogy könnyebben nyíljon út más erősségek elfoglalásához. Az isteni kegyelemtől vezérelt király rajtuk ütött; ezek hitükben, azok bizony csak a fegyverekben bizakodtak, s mindkét részről küzdöttek. Végül, hogy az ellenséget legyőzték, s részint leölték, részint foglyul ejtették és megkötözték, a győztes király híveivel haza vitte a győzelmi jeleket. Ezen felül birtokaikról – mind a földekről, mind a falvokról – bölcsen rendelkezett, nem úgy, mint egykor Saul, aki legyőzván Amalekot, az Úr tilalma ellenére a zsákmány javát válogatta ki magának. Mert mindenből semmit sem tartott meg a maga szükségére, hanem elmenvén, Szent Mártonnak szentelte, akinek tiszteletére bazilikát is épített. Őket pedig és utódaikat mind a mai napig az egyház szolgálva tette.¹⁰⁰

Hartvik püspök a Szent Istvánról szóló legendájában, az István ifjú korát bemutató részben a Kis Legendát tekinti forrásnak, és ő sem említi a 'lázadók' között Koppányt.

De a Képes Krónika szerzője a XI. század végén írott őskrónika alapján a következőket írja: „Szent István király már kora ifjúságában dicső hadat viselt a bátor és hatalmas Cupan vezér ellen. Cupan pedig Kopasz Zyrind fia volt, aki Szent István király atyja, Geycha vezér életében már vezérséget viselt. Geycha vezér halála után Cupan vérfertőző házassággal akarta magához kötni Szent István király

⁹⁹ Kocsis István: I.m. 263. old. 450. lábj.: In: Árpádkori... : 1983. 26.

¹⁰⁰ Uo. 451. lábj.: Uo. 17-18

anyját, Szent Istvánt pedig meg akarta ölni, hogy vezéri részét a maga hatalma alá vesse. Ő Synigium-i vezér volt. Szent István azonban összehívta főembereit és Szent Márton hitvalló közbenjárásával kérte az isteni irgalmasság segítségét. Azután a seregét összegyűjtötte, és az ellenség ellen indult; a Gorom folyó mellett övezték fel először karddal, és itt testi épségének őrzésére két főembert rendelt, Hunt-ot és Pazman-t. Egész serege fejévé és vezérévé pedig az alaman származású vendéget, Vencelinus-t tette meg. A csata megkezdése után mindkét részen sokáig és vitézül küzdöttek, de az isteni irgalom segítségével Szent István vezér nyert dicsőséges győzelmet. Ebben a csatában Welinus (Vencelinus) gróf megölte Cupan vezért, ezért Szent István, aki akkor még vezér volt kiterjedt földbirtokkal jutalmazta meg őt. Cupan-t pedig Szent István négy részbe vágatta: egyik részét a Strigonium-i (esztergomi), a másikat a Veszprém-i (veszprémi), a harmadikat a Iauriumi (győri) kapuhoz küldte, a negyediket pedig Erdelw-ébe (Erdélybe). Szent István vezér pedig ekkor fogadalmat tett Istennek, és azt híven teljesítette is; elrendelte ugyanis, hogy a Cupan vezér tartományában lakó összes népek gyermekeiből, terméséből és barmaiból örökös jogon tizedet adjon Szent Márton szerzetes közösségének.”¹⁰¹

(Emlékezzünk: a legendák nem írnak felnégyeltetésről, sőt nem is nevezik meg Koppányt.)

Ami a forrásokban ellentmondásos, azt könnyűszerrel feloldhatta volna történelemtudományunk, ha nem kerülte volna meg a választ arra a kérdésre, hogy annak a kornak az ország lakosa kit tekintett lázadónak.

Természetesen csak abból lehet kiindulni, hogy kifordul a törvényes rend ellen, és nem is mondja senki, hogy nem ebből kell kiindulni. De aki ebből indul ki, annak azzal kellene folytatnia, hogy Koppány ellen áll ugyan, de minden bizonnyal sem ő, sem ő maga, sem István nem tekinti lázadásnak tettét. Koppány szemével nézve a törvényes rend megbontója Géza, kedvezményezettje pedig István a régi renddel való szembefordulásnak. Az ifjú István király bizonnyal annak tekintette Koppány tettét, ami volt: szembefordult azokkal az újításokkal, amelyek üdvös voltáról nem volt meggyőződve, káros voltáról viszont annál inkább. (. . .) Történelemtudományunk a Koppány drámát éppen azzal hamisítja meg, hogy elfelejti a dráma első felvonását, a második és harmadik felvonásban pedig úgy bonyolítja a cselekményt, ahogyan hitelesen nem lehet.

Olvassunk bele a legismertebb történelemtudományainkba. Döbbenet tapasztalhatjuk, hogy elfogadják a Képes Krónika rövid összefoglalását, minden mérlegelés, szövegkritika nélkül.

A Pauler Gyula-é eléggé igénytelen összefoglalás, egyáltalán nem zavarják a forrásban, a Képes Krónikában található ellentmondások.

„Az elégtelenség – írja Pauler -- , mely amíg a vasmarkú Géza élt, nem mert, vagy hiába próbált kitörni, a 'gyerek' István ellen lobot vetett Dunántúl. A felkelés vezére Koppány volt, a tar Szerind

¹⁰¹ Kocsis István: I.m. 264.old. 452. láb.: Képes Krónika: 2003. 68-69.

fia, alkalmasint valamely nem vezére, talán István rokona, de most ellene síkra szállt, hogy megbuktassa, helyébe lépjen és a pogányságot a régi állapotot visszaállítsa. Népe, mely közvetlenül alatta állott, a Balatontól délre lakott, le Drávaig. Területét Somogynak hívták, és északra határos volt azzal a földdel, mely már közvetlen Árpád ivadékaié, Gézat és mostan Istvánt uralta. Itt, nem messze a Balatontól, a Bakony aljában feküdt Veszprém... (. . .) Ezt érte legelőbb a Koppány serege, mely pusztítva öldökölve rohant István földjére, és bosszantására, gyalázatára mindenek előtt ezt a helyet akarta megvenni, ahol a fővajda gyakrabban megfordult, tartózkodott és talán vadászva mulatott. A hirtelen támadás megdöbbené az ifjú Istvánt, de megtalálta magában az erőt, hogy szembeszálljon a veszedelemmel. Árpád vérét támogatta a hit és az Istenbe vetett erős bizalom. Serege előtt a sárkányölő Szent György és Gallia nagy szentjének, Pannonia fiának Szent Mártonnak zászlaja lobogott. . .” A csatába Istvánt „két német vitéz, Hunt és Páznán kísérték, és nyugati német szokás szerint felkötötték oldalára a kardot, mikor Koppány seregére kiindultak. Veszprém még állott, mikor a felmenő sereg megérkezett. Egy harmadik német vendég, Vecelin vezette István seregét a csatában. A harc magyar és magyar közt hosszú és makacs volt. Végre azonban István győzött, Koppány elesett, serege a csatátér borítá vagy szétfutott, fogságba esett, és megkötözve várta a győző parancsait. István a legyőzött 'lázadó vezér' testét négyfelé vágatta. Egyik részt Veszprém kapujára tűzték, a másikat nyugat felé, a régi római Arabonába, Győrbe, a harmadik részt északra, István székhelyére, Esztergomba küldték”, a negyedik részét „a távol Erdélybe küldték, talán rémes figyelmeztetésül Gyulának, a pogány vajdának.”¹⁰²

Így ír a keresztény hit felsőbbrendűségét vallva, mindazon által materialista megközelítéssel. Rejtélyes kérdés ez: materializmusa nem tudatos, s tulajdonképpen annak következménye, hogy fél tabut sérteni, első sorban azt a tabut, mely lehetetlenné teszi a magyar őstörténetnek, a magyar ókornak, a magyar kora középkornak és a régi magyar hitvilágnak a méltó értékelését. Mind attól, ami régi magyar hagyomány, egyszerűen, gondolkodás nélkül elhatárolódik. Egyébként Pauler, mintha egyetlen dologtól rettegne írás közben, attól, hogy Koppány megértésével megsérthetné Szent István emlékét.

De ha meg sem kísérli megérteni Koppányt, hogy foghatná fel a Koppány-István-ellentét drámaiságát!

Koppányról írván sajnos Hóman Bálint sem nyúl a forrás kritika fegyveréhez. (. . .) Ugyanazt a hibát követi el.

„Alig hunyta le szemét Géza – írja -- , tüstént feltámadtak az udvarában nagy befolyáshoz jutott idegeneket rossz szemmel néző, régi hitükhöz, pogány szokásaikhoz ragaszkodó, hatalmukra és függetlenségükre féltékeny pogány urak.

Elsőnek Szár Szerind fia, Koppány támadt fel. A XI. századi hagyomány alapján író krónikás szerint 'Koppány Somogyi vezér volt

¹⁰² Kocsis István: I.m. 264-265.old. 453 lábji.: Pauler Gyula: A magyar nemzet története az Árpád-házi királyok alatt. I. Budapest, 1899. I. 26-27.

és Géza halála után Szent István király anyjával akart vérfertőző házasságra lépni; Szent Istvánt megölni és birodalmát a maga hatalma alá akarta vetni.” Trónigényét „nyílván arra alapította, hogy Géza és István az uralomhoz való jogokat megkeresztelkedésükkel eljátszották. Sarolt nőül vételével a **leviratus** ősi jogszokásának akart érvényt szerezni, melynek értelmében az özvegyet férje nemzetsége nőül adhatja annak öccséhez – a magyar szólásmód szerint ’kisebbik urához’ – vagy a nemzetségnek más férfitagjához. Géza és István viszont a sógorságban – a keresztény felfogáshoz híven – házassági akadályt, az így létrejött házasságban vérfertőzést láttak, s ezért István később törvényesen is eltiltotta az özvegyek férjhez kényszerítését.”

Koppány hadai „a Balatont megkerülve és annak északi partján előnyomulva pusztítják a fejedelem Bakony-Veszprémi uradalmát és népét, mikor István seregei – magyarok és németek – a bajor Vecelin vezérlete alatt Veszprémnél rájuk törtek és döntő győzelmet arattak. Koppány elesett. Testét felnégyelték; darabjait – a hagyomány szerint – Veszprém, Győr és Esztergom kapujára szegezték, a negyediket keletre küldték intő jelként a fejedelem ellen zúgolódó gyula számára.”¹⁰³

Kevésbé egyszerűsíti le Koppány drámáját Györffy György, aki arról ír miképpen készülődik Koppány ellen Géza, feltételezván, hogy az előbb vagy utóbb, azaz pontosan akkor, amikor megteheti – védelmébe veszi azt a régi törvényes rendet, amelyet Géza korszerűtlennek, felszámolandónak tart.

„Koppány származása – írja – régóta vitatott kérdés a magyar történelemtudományban. Abból a tényből, hogy Géza fejedelem halálakor a nagy fejedelemségre pályázott és Géza özvegyét követelte magának, a nomád öröklési rend ismeretében arra kell következtetnünk, hogy Árpád-házi herceg volt.”

Az viszont csak nem bizonyos, „hogyan 972-ben, amikor Géza felvette a keresztiséget, Koppányt is megkeresztelték. Erre látszanak utalni a ’Szent Gál’ templomok a baranyai Koppányhoz tartozó vízvidéken. Kérdéses azonban, hogy a felcseperedő Koppány mennyire vált kereszténnyé, mennyiben hatott rá a latinnal szembenálló görög kereszténység, amely Tormás herceg révén a Baranya-Tornai részeken is gyökeret vert, és mennyiben maradt pogány.”¹⁰⁴

De itt sajnos felébred a történelemben a machiavellizmusban való feltétlen hit – vissza is vetíti a machiavellizmust a machiavellizmus előtti időbe -- , és hozzá teszi: „Mint hogy uralmi ambícióit a pogány ideológia támogatta, bizonyára efelé fordult, akár milyen hatás is érte gyermekkorában.”

Az előzményeket viszont Györffy György méltóképpen megvilágítja:

„Mihály halálával és István felserdülésével következett be a döntő lépés a szeniorátusi rend áttörésére. Géza a nitrai dukátosban Koppány mellőzésével fiát helyezte be. (. . .)

¹⁰³ Kocsis István: I.m. 266. old. 454. l.áb.: Hóman Bálint – Szekfű Gyula: Magyar történet. I – V. Budapest. 1936. 176-177

¹⁰⁴ Uo. 266. old. 455. l.áb.: Györffy György: 1977. 110-112

De mi történt Géza halála után? „Géza . . . 997 őszen meghalt. Fiára egy véres kézzel összetartott egységet hagyott, mellyel a társadalom jelentős része a térdre kényszerített 'bőség' és a szolgasorstól tartó 'ínség' egyaránt szemben állt. Nem csoda, hogy amint híre ment a nagyfejedelem halálának, a 'régis törvény' ellenében utóddá jelölt Istvánnak erős ellenzéke támadt, sőt lázadás robbant ki ellene. Elsőként az utódlásnál mellőzött és Somogy országban körülzárt Zerind fia Koppány lázadt fel.”¹⁰⁵ (. . .)

Miképpen zajlott le a csata, pontosan nem tudjuk. A harcnak bizonytalanság van, hogy Koppány elesett a csatában.

„A Vecellin-utódok hagyománya szerint – írja Györffy György – István Koppány ellen induló testőrség élére a Hont és Pázmány főembereket (principes) állította, a sereg parancsnokává pedig Vecellin sváb vendéget (hospes) tette meg, és ő volt az, aki a harcban Koppányt megölte.”

Györffy felhívja a figyelmet arra, hogy e beállításban bizonyára szerepe van a családi elfogultságnak. „A Somogyban birokot nyert Vecellinnek e harcokban nem lebecsülendő érdemei lehettek, de az fölöttébb kérdéses, hogy egyedül őt állították az 'egész' hadsereg élére”. A Vecellin utódok sugalmazta krónika fejezet emellett egy még nagyobb történelmi tévedés elkövetését eredményezte. A pannonhalmi alapító levél XII. századi megtoldója” a három német vezérnév láttán úgy fogalmazta meg az István és Koppány közötti csata lényegét, hogy az a 'németek és magyarok között' dült.”

A Somogy megyében csoportokat alkotó törzsi helynevekből következett arra Györffy, hogy István serege milyen elemekből állt:

„Mivel a katonatelepek etnikuma nagyjából egyezik a Somogyot körülvevő katona elemmel, a somogyi törzsi helynevekben nagyrészt az István által Koppány ellen vezetett harcosok telepeit láthatjuk. A 4 Besenyő mellett egyedül álló e helyen a 6 Berény, 4 Kérfa; mivel e két törzsi helynevből más megyében legfeljebb egy-kettő fordul elő, arra következtethetünk, hogy a besenyőkön kívül az ide telepített berények és kérek adhatták seregének a fő erejét. Rajtuk kívül 3 Örs, 2 Oszlár (alán), 2 Ság, 1 Lándor (Nándor = bolgár) falu enged másféle katonai segédnépekre, 2 Keszi pedig a hasonló nevű magyar törzs vitézeire következett. Ha ez nem is jelenti az, hogy más törzsbeli vitézek nem vehettek részt a harcban, azt kétségtelenné teszi, hogy István seregének zömét a könnyű lovas magyarok mellett besenyők és kabarok adták. Valószínű, hogy a kabar hadakat István kabar sógora vezette, még kézenfekvőbb, hogy a besenyők élén a besenyő rokon Tomaj állt, aki a Balaton északi partján nyert adományba három falu (Badacsonytomaj, Lesencetomaj, Cserszegtomaj).”

De mind ez arra mutat, „hogy csak a nehéz fegyverzetű testőrség állt javarészt németekből...” (...) Györffy feltételezi, hogy „Árpád idősebb fiágának az ország más vidékén is voltak pogány rendet visszakívánó hívei, és ennek megfelelően másutt is történtek kisebb megmozdulások, Koppány hadra kelését azonban olyan gyorsan

¹⁰⁵ Kocsis István: I.m. 266.old. 457. l.áb: Uo. 116.

követte István rajta ütése, hogy még mielőtt az ellenzék egység frontot alkothatott volna, a vezér és serege megsemmisült...” (. . .)

A fontos és vitatandó kérdés: hitelt adhatunk-e a krónika író állításának, hogy Koppányt István felnégyeltette.

Györffy György is vitatja, hogy István így büntette volna Koppányt. (. . .)

Felhívja a figyelmet arra, hogy ellentétben a nagylegendával, mely „igyekezett egy minden erényekkel teljes uralkodói képet adni”, a kislegendában és az őskrónikában (melynek a Koppányról szóló részét a Képes Krónikában olvashatjuk) az erények elhalványodnak, és nem csak a Gonosz ellen küzdő 'harcos szent' lép elénk hanem egy olyan könyörtelen ítélkező, aki a besenyő vendégek kirablóit kettesével bitóra huzatja, és aki az ellene összeesküvők szemét kitolatja és jobbjukat levágatja, Koppány felnégyeléséről ne is beszéljünk.”

(. . .) Szent István törvényeit, melyek a halála után kitört zűrzavarok idején is többé kevésbé irányadóak voltak, az újjászervező királyok gyökeresen módosították. A belső zavarokban a király a vár és az egyházak birtokszervezete bomlásnak indult, és ez megrendítette a kormányzás anyagi alapjait. Ki hogy tudott úgy szakítani magának a „közjavakból”... (. . .)

Nehéz ma felfogni, hogy nem csak István volt meggyőződve arról, hogy ő igazi szakrális fejedelem, a vezetésre méltóképpen felkészített a beavatott, de Koppány is ugyanezt hitte önmagáról. De akár mennyire nehéz felfogni, Koppány magatartását ennek tudata határozta meg.

Koppány valódi drámai hős. Védelmezi azokat a hagyományokat amelyeket szentnek és sérthetetlennek hisz.

Bizonytalag ragaszkodott a korai magyar kereszténységhez, fegyvert fogott a védelmében. De ez nem lázadás, mint ahogy hagyományokhoz való ragaszkodás sohasem volt lázadás.

Felnégyeltetésére akkor kerülhetett volna sor, ha Szent István őt elvetemült lázadónak tekintette volna, de -- láthattuk -- nem tekinthette annak. (. . .)

Az a Szent István, akit törvényeiből, intelmeiből, valamint tetteiből, magatartásából megismerhetünk, nem lehetett elkövetője a megbocsáthatatlan bűnténynek.

Figyelemre méltó, hogy Kézai Simon nem veszi át a XI. század végi krónika Koppány-történetét, csak annyit jegyez meg, hogy István király „leverte Koppány vezért”.

(Gyula és Ajtony drámája nem kevésbé rejtélyes, mint a Koppányé. Ők is valódi drámai hősök. Védelmezik azokat a hagyományokat, amelyeket szentnek és sérthetetlennek hisznek.)¹⁰⁶

A fentiekben közölt történelmi helyzetet Györffy György megpróbálta mérlegelni, elfogadhatóvá tenni, de igyekezete kudarcba fulladt, mert nem találta meg a személyt, aki kiadhatta volna a parancsot a felnégyeltetésre, és a király halálának bekövetkeztével előállott a német hódoltság előkészítésére. Az az igyekezete, hogy Koppány a régi törvények és szokások szerint akarja birtokolni Saroltot, Padányi

¹⁰⁶ Kocsis István: I.m. 267-272 old.

Viktor kutatásából meggyőződhetünk, hogy helytelen, mert egy fiatal nagy úr nem fog feleségül venni nálánál 25 évvel idősebb nőszemélyt még a teljes hatalom megszerzése érdekében sem. Itt közlöm Padányi Viktor tanulmányát.

A Koppány drámát nem lehet materialista megközelítéssel nézni s az István-párti materialisták következtetései, épp úgy hiteltelenek, mint a Koppány pártiaké.

Padányi Viktor¹⁰⁷

Géza fejedelem második házassága

Taksony fia, Géza, semmi esetre sem születhetett 927 előtt és 948 után. Nagyapjának, Zsoltnak, tudjuk születési évét, s ez 893. Házasságkötésének éveit is tudjuk – 907 – amikor Zsolt még csak 14 éves, vagy 13, felesége még fiatalabb. Első gyermekük tehát még a pubertás legextrémebb lehetőségének számításba vételével sem születhetett meg 911 előtt, és ha az első gyermek fiú, Taksony, és ez a fiú 16 éves korában nősül – mindez csak lehetséges, de nem valószínű –, akkor Géza születésének legalsó határértéke 927.

Géza első, kétségtelenül megállapítható gyermeke, Judit, aki 984-ben megy férjhez Vitéz Boleszláv krakkói herceghez. Ez a dátum azt jelenti, hogy „ad ezremum” legkésőbb 968-ban, de inkább 967-ben kell születnie, mert 969-ben Vajk, azaz István születik. Ha viszont Judit 967-ben, vagy esetleg még előbb születik, ami valószínű, akkor Gézának legkésőbb 966-ban kellett nősülnie – ez is szélső határérték –, ami mint születési idő 948-at jelent.

Mindent egybevetve, Géza legvalószínűbb születési ideje 939-940. Sokkal korábbi nem lehet, mert 996-ban még leánya születik és feltétlenül a hatvanas évek elején nősült. Sőt, ennek a születési időbecslésnek van még egyéb szilárd támasztéka is.

Géza 970-ben veszi át a fejedelmi méltóságot, amikor már harmincadik éve körül van és két gyermeke, vagy inkább már három, az esetleg elhaltakkal talán több is, immár megszületett. (Vélhető testvérei: „Szár” László és Mihály, lényegesen fiatalabbak nála. Mihály fia, Vazul, magyaros formában Vászoly, mintegy húsz évvel fiatalabb Istvánnál, s ez a szokottnál nagyobb korkülönbséget jelent Géza és Mihály között. Mihály valószínűleg a legkisebb fiú, a „csaba” volt a családban.)

Minden esetre, akár Gézáé a kérdéses – de valószínű – első leány, akár nem, Géza gyermekei, akár kettőt veszünk alapul, akár hármat, a hatvanas évekből való s a század hatvanas évei megfelelnek Géza 20-as éveinek, a 20 és 30 közötti életkorának.

Ezzel szemben rendkívül feltűnő, hogy Géza másik két leánya az évszázad **kilencvenes** éveiben születik. Orseolo Ottó velencei doge, későbbi felesége, Péter király anyja, 991-992 körül, Aba Sámuel későbbi felesége pedig 995 vagy 996-ban.

Orseolo Ottó 1010-ben nősül, Froila lányuk 1011-ben, Péter fiúk 1012-ben születik. Aba Sámuel viszont semmi esetre sem

¹⁰⁷ Padányi Viktor (1906-1963) történész, nyelvész, író. Fontosabb művei: *A nagy tragédia* (1952), *Vérbulcsú* (1954), *Dentu-magyarja* (1963)

születhetik 995 előtt, sőt még 1000 előtt sem, nagyon valószínű a születése. (lábjegyzet: Aba Sámuel 1044-ben a harcmezőn esik el, csapatai élén; márpedig élemedett aggastyánok abban a korban nem vezettek lovasrohamokat.) Nősülése pedig valamikor 1015-1020 közötti években történhetett.

Hogy egy házasságban a gyermekek születése két ilyen távoli évtizedre esik, olyan feltűnő jelenség, hogy már szinte csodálatos, hogy ez eddig, minden magyar történettudós figyelmét elkerülte. A tünettel érdemes foglalkozni.

	960-970	970-980	980-990	990-997
leány	963	--	--	leány - 992
leány	966	--	--	--
fiú	969	--	--	leány – 996

Sem a hetvenes, sem a nyolcvanas években nem született a fejedelmi párnak gyermeke – nem valószínű ugyanis, hogy kivétel nélkül mind meghalt volna --, viszont két évtized után újra megindultak volna a születések.

Összevetve a fenti kimutatást Géza vonatkozó életkorával, az első periódus a 20 és a 30 életévei közti időre, a második születési periódus pedig az 50 és 60 éve közötti időre esik. Géza feleségének is a kora nagyjából ugyanennyi, s annak ellenére, hogy a nők fogamzó képessége 50 év körül általában megszűnik, Géza felesége 51 néhány éves korában két évtizedes szünet után újra szült és nem is egyszer.

E sorok írója mindezt kétségbe vonja és ennek a feltűnő jelenségnek az alapján kimondja, hogy Géza fejedelemnek **kétszer kellett nősülnie**.

A megállapítást a feltűnő két évtizedes kiesés mellett néhány más nem kevésbé feltűnő körülmény is támogatja.

Egy 12 századbeli lengyel kútfő azt állítja, hogy Gézának lengyel felesége volt, akit „Belekegini”-nek hívták. A forrásadatot történelemtudományunk, mint képtelenséget félretette, hiszen a mi forrásaink szerint Géza felesége Saroldu volt.

Az, hogy egy férfi, ha özvegyen marad, másodszor is megnősülhet, úgy látszik, nem jutott eszébe történészeink közül senkinek, a feltűnő születési dátumok ellenére sem. Helyette azt találta ki, meglehetősen szellemesen, hogy „szláv” alattvalói hívták Saroldot Belekegini-nek. (Hóman)

Egy másik feltűnő körülmény az, hogy Géza első két leánya szlávhoz ment feleségül (sőt a második éppen lengyelhez, noha lengyel kapcsolatokról addig nem tudtunk.), a későbbi két lánynak viszont egyike sem ment szlávhoz.

Egy további meglepő körülmény az, ami egyébként történelmi adatolásunkból is feltűnően ki van hagyva, hogy István nem szerette az „anyját”, sőt, talán ki is végeztette (erre a „talán” –ra építve nevezik egyesek Istvánt még ma is különös előszeretettel „véreskező anyá gyilkosnak”).

Hasonlóan feltűnő, szinte már groteszk körülmény, hogy a „Somogyi nagyúr”, Koppány Horka, „Szár” Szerénd fia és Vérbulcsu . . . (: lábjegyzet: hogy „Szár” Szerénd fia Koppány volt az akkori horka, azt településneveken kívül az is bizonyítja, hogy ez a méltóság örökletesen apáról fiúra szállt és a horkák törzse, a Nyék törzs szállásvidéke, a Dunántúl déli fele volt. Vérbulcsu halála után (955), „Szár” Szerénd lett a horka. Vérbulcsu az apjától örökölte a méltóságot, épp úgy mint Koppány is az apját követte. Furcsa, érthetetlen és rendkívüli lenne, ha törés lenne ebben a sorban és „Szár” Szerénd nem lenne Vérbulcsu fia, akinek utóda volt. Egyébként Szeréndnek „Szár” megjelölése arra mutat, hogy előzőleg keresztény volt, de azután visszatért ősei hitére, ami apjával szemben alkalmazott „keresztényi” tett után nem csoda. (Vérbulcsu 948-ban keresztelkedett meg Bodonyban, (ma Viddin) és a vesztett Lech mezei csata után 955-ben Ottó, mint közönséges bűnözőt, Augsburgban felakasztatta.) Unokája, Géza halála után feleségül akarja venni Saroldut, akinek ha Géza első felesége, erősen közel kellett lennie a hatvanhoz!

Ennek pedig különösen abban a tekintetben van szinte már elképesztő hangsúlya, hogy Koppány életkora, Géza 997-ben bekövetkezett halálakor nem lehetett több, mint 35-34 esztendő, és ha egy férfi ebben a korban nem nő és nősülni akar – Koppány, ha nőül akarja venni Saroldut, nyilván nőtlen -- , akkor vagy özvegy, esetleg a dolognak valami más, rendkívüli oka van. Nem lehet ugyanis kétséges, hogy egy Árpádfinak, aki az ország horkája és az uralkodó család szeniora, még akkor sincs szüksége egy ilyen elképesztő „politikai” házasságra egy nálánál több, mint 25 évvel idősebb 60-fele közeledő asszonnyal, ha fejedelmi szék után vágyakozik.

A többi már a drámairodalom területére tartozik. Koppány jogos és törvényes követelése is, szerencsétlen felnégyelt teste is és Saroldu hullája is . . . (: lábjegyzetek. Vérbulcsu apja „Kál”, vagy „Bogát” horka volt. Hogy kettő közül melyik volt, ill. melyik a helyes név, az attól függ, hogy a „Kál”, ami szumérül elöljárót, főnöke, elsőt, első szülöttet jelent és ami Kaál, Kál, Kala, Kele, Gaál, Gál formákban igen gyakori az Árpádkori nevek között személynév volt --, vagy csak Bogát megjelölése, rangjelzése. De akármelyik is volt a neve, a Nyék törzs vezére és így Levente fia volt. A sor Árpádtól, aki apja Álmos, életében a Nyék törzs vezére volt, töretlenül halad Koppányig – Árpád, Levente, Bogát, Kál, Bulcsu, Szerénd, Koppány, akit az elfogult, klerikális szempontú István legenda szerzője, az István „nagybátyjának” mond, nyilván azért, hogy azt a bizonyos házasságot „vérfertőzésnek” lehessen beállítani. Koppány azonban Istvánnak egyszerűen nem lehetett „nagybátyja”, hiszen ő Gézának sem nem testvére, sem nem unokatestvére, még másodfokon sem. Koppány nemcsak Taksonynak nem fia, de még Zsoltnak sem unokája. Koppány Árpádnak az ükunokája.

Levente, Árpád legidősebb fia és a törzsszövetség akkori horkája, 25-30 éves lehetett, amikor a bolgár hadjáratban 895-ben elesett. Gyermekai -- 2-3 fiú és egy leány – a kilencvenes évek során születhettek. Bogát Kál ennél fogva 910-911-ben nősülhetett és Vérbulcsu 912-914 körül születhetett, s 937-ben (első nagy hadjárata)

24-25 éves korában vette át apja örökét, a horka méltóságát. Fia Szerénd, harmincas évek végén születhetik, mivel a 955-i tragikus végű hadjáratban még nem vesz részt, mert fiatal; valószínűleg a 937. évi nagy hadjárat után, 938-ban született. Nősülése apja megrendítő tragédiája után egy-két évvel, talán 958-ben történhetik. Koppány születési idejét tehát 960 előttre tenni nem lehet. Valószínű idő 962-964.

Akár hogyan állítja be a dolgot Hartvik püspök erősen céltudatos legendája, s akár hogyan is eltorzítja az eseményeket a későbbi egyházi nyomás alatt álló történetírásunk, Koppánynak az ősi magyar öröklési jog szerint tisztán és megtámadhatatlanul igaza volt. Koppány középkori történelmünknek egyik tragikus hőse, akit a hatalmas Új Erő, a kereszténység gázolt le és bukása a nemzet fennmaradásának véres és keserű ára volt.

Történelmi Tanulmányok.

Forrás: A Nap Fiai. 1978. jan-febr.

* * * * *

Mind az a szenny és magyarellenesség, amit a korabeli szerzetesek, lelki atyáink, írásban ránk hagytak nem tagadható le. Ez tény, mint ez olvasható az Árpádkori legendákban, melyeket Grandpierre K. Endre után idézünk:

. . . Árpád nevét kimondani, leírni Isten ellen való véték volt . . . s ha valamiképpen elkerülhetetlenül szükségessé válik a megemlítése, nevéen nevezni, akkor sem szabad.

„Volt akkor egy Géza nevű fejedelem, a negyedik attól számítva, ki a magyaroknak Pannóniába jövedele idején első vezériük volt.” (Árpádkori legendák és intelmek. Budapest 1983. 24.)

A Hartvik féle legenda csaknem szóról szóra elismétli ugyanezt. Tanúsítván, hogy elfogadott séma ez. „Abban az időben ugyanis, melyben az említett nemzet Isten egyházait pusztította, volt egy bizonyos Géza nevű fejedelem, a negyedik attól számítva, ki a magyaroknak Pannóniába jövedele idején első vezériük volt.” (Árpád legendák és intelmek. 34.)

. . .Ha lehet még félelmetesebb és vérlázítóbb idézetünk utolsó sora, amely azt állítja, hogy a régi magyarok „a gonoszság minden mocskában éltek.” Szörnyű vád ez, szörnyű rágalom, amelyet csak úgy odavetve legcsekélyebb bizonyítás nélkül rákenni egy hatalmas nemzetre, -- Isten elleni véték. (Árpád-kori legendák.)

„Magyarok barbár nemzete
A hitetlenségben már régóta tévelygett,
S a pogányok szokása szerint

Hiú és szentségtörő babonákat követett.”
(Árpádkori legendák, 17.)

„Így, az egyház tanai szerint oktatta, rárakta nyakára a fegyelmet (a kényszer) igáját és törvényeit, s a gonoszság minden mocskát a földig lerontotta.” (Árpádkori legendák, 17)

„a faragatlan kóbor nép” (Árpádkori legendák, 23.)

. . . A magyarok a legendák szerint „a kárhozat fiai” (24), „szentségtörő szokások” megszállottai. (25) „Az irigységgel és gonoszsággal teljes ördög sugalmazottjai.” (25) „A pogány nép”, „az ördög csalatás követője.” (17.) stb. .

. . . a régi magyarok „a gonoszság minden mocskában éltek.” Szörnyű vád ez, szörnyű rágalom, amelyet csak úgy odavetve legcsekélyebb bizonyítás nélkül rákenni egy hatalmas nemzetre, -- Isten elleni vétek. . . Az ókor legendás népének az igazságos szkítáknak utóda, maradéka már az ősidóktól fogva kivívta a világ tiszteletét. Miként lehetett ezt a rágalmat rásütni az igazságos, lovagias, egyenes észjárású, nemes magyar nemzetre. (Árpád-kori legendák és intelmek, Bp. 1983, 17, 39)¹⁰⁸

De a Vatikán még mindig nem kért tőlünk nyilvános bocsánatot, amikor, mint írott vád kimerít minden emberi, különösképpen egyházi szerzetestől való elvárást. Ilyen megnyilvánulások, csak nemzetellenes, nem keresztényi gyűlölet lehet, de még nem is említettük az Inkvizíció kegyetlenségeit.

Vatikán már többször is bocsánatot kért olyan „elkövetett” atrocitásokért, és kártérítést is többször fizetett, amiért valóban nem is vádolhatták volna, mert azokban a náci időkben, melyik nyugati állam tudta volna megtagadni, a hitleri parancs megvalósítását? Vagy beszéljünk a papoknak a gyermeki bizalommal való visszaéléséről, az évtizedeken át üzött pedofíliáról?

Ezektől a szerencsétlenektől is bocsánatot kértek, sok millió dollár ellenében, és legújabban, mind ennek elismerésére XVI. Benedek pápa rendeletére az elkövető papok kiközösítése lett elrendelve. Pedig ezek a gyalázatok csak egyének ellen történtek, és nem egy nemzet jó hírének, becsületének megrontását tették hamis vádak alapján köznyelvre.

Elfeledve azt a segítséget, amit a magyar nemzet (Szent István) nyújtott a Római-katolikus Egyháznak, amikor nem a keleti Ortodox vallást vállalta fel, mert ez volt a döntő, hogy Szent István melyik oldalra áll a két keresztény egyház egymás közötti ádáz harcának.

Kérjük a nyilvános bocsánatkérés elrendelését, mert a fenn maradt Árpádkori legendák továbbra is rontják nemzeti becsületünket és valós ki és mi létünket.

Botos László, 2011 február

¹⁰⁸ Grandpierre K. Endre: *A magyarok Istenének elrablása.* Budapest, 1993.

* * * * *

Kocsis István összefoglalása A *táltos paripa* című könyvéről

1.

Réges-régen nem számított rendkívülinek, ha valaki a táltos paripáról beszélt. Az sem számított rendkívülinek, ha valaki felismerte, megszelídítette, majd megülte a táltos paripát. De még az sem, ha a táltos paripa hátán berepült a Tündér Ilona kastélyába.

Aztán egyre kevesebben ismerték fel, egyre kevesebben tudták megszelídíteni, egyre kevesebben tudták meglovagolni.

Platón korában a görögök közül már igen kevesen, de a magyarok közül Mátyás korában is elég sokan megülték a táltos paripát. Ezért mondják sokan, hogy a magyar társadalom fejlődése „megkésett”? Nem, nem ezért, mégis azt mondjuk, hogy nem véletlenül és nem jogtalanul beszélnek e megkésettségről. Nem véletlenül és nem jogtalanul, de félreértik és félremagyarazzák, mert nem tudják felfogni a magyar műveltség évezredek átívelő archaikus, szakrális hagyományainak a nagy rejtélyeit. A legfontosabb: ha e megkésettség azt jelenti, hogy a magyar társadalom évszázadokon át „korszerűtlenül” ragaszkodott a szakrális királyság szent hagyományaihoz, akkor *áldott* megkésettségről beszélhetünk. (Visszatérünk még e kérdéshez.)

Alighieri Dante írta meg az egyik legszebb könyvet a táltos paripáról és Tündér Ilonáról, az *Isteni Színjáték* címet adta e könyvnek, de már nem merete nevének nevezni se a táltos paripát, se Tündér Ilonát, s amikor megtudta, hogy megannyi magyar népmese szól a táltos paripáról és Tündér Ilonáról, s hogy a Magyar Királyságban e mesét még „meg szabad érteni”, így fakadt ki: „Boldog Magyarország!” Dante tudta, hogy a táltos paripa a magyar őstörténet és az egyetemes őstörténet egyik legfontosabb rejtélye, irigyelte a korabeli magyarokat, de a mai magyarokat már nem irigyelné. Mert a mai magyarok már nem ismerik a táltos paripa minden titkát, s még azt sem képesek felfogni, miképpen lehetett a táltos paripa hátán belovagolni Tündér Ilona kastélyába, mert nem ismerik a magyar őstörténetnek, a régi magyar hitvilágnak mindazon rejtélyeit, amelyek ismerete nélkül a táltos paripa rejtélye valóban felfoghatatlan rejtély marad.

Napjainkban mintha sem Magyarországon, sem Európa más országaiban nem illene már megfejteni a táltos paripa titkát. Sokan hiszik azt is, hogy nemcsak nem illik beszélni arról, miképpen kell felismerni, megszelídíteni, megülni a táltos paripát, de veszélyes is, mert akinek kedve kerekedik arra, hogy megülje, az bizony le is eshet róla.

És bizony le is eshet róla, ha még mielőtt hozzáfogna a táltos paripa megszelídítéséhez, nem ismeri meg a magyar őstörténet, illetve a régi magyar hitvilág ezernyi más rejtélyét.

2.

Hol tart ma a régi magyar hitvilág kutatása?

Hol tart ma a régi magyar hitvilág kutatása? – kérdezzük. Ott tart, válaszolhatjuk, ahol a magyar őstörténet-kutatás. A magyar őstörténet-kutatás pedig hol tart?

Ott tart, válaszolhatjuk szomorúan, hogy a kutatás eredményeit *hitelesíteni* sem lehet. Nem lehet, mert a vitás kérdések érdemi vitája elmaradt.

Miért maradt el? Nyugodtan válaszolhatjuk: a magyar őstörténet-kutatás azért nem válhatott hitelessé, mert igazodott a hiteltelen egyetemes őstörténet-kutatáshoz. És sokan jóhiszeműen mondták: aki nem igazodik az egyetemes őstörténet-kutatáshoz, az szembefordul a tudományossággal. És így is lenne, ha maga az egyetemes őstörténet-kutatás mindig és mindenben és minden áron ragaszkodott volna a tudományossághoz.

De mi történt az egyetemes őstörténet-kutatásban? Eljátszották tudós férfiak, történészek és nyelvészek azt a játékot, amit előttük eljátszottak a politikusok és a katonák, mégpedig a nagy, híres és sikeres gyarmatosítás idején. A gyarmatosításnak mi volt a játékszabálya? Az eléggé gyermeketeg, de megtartott játékszabálya? Amely felfedezett tartományra vagy országra vagy akár földrészre valamely civilizált, tehát gyarmatosításra jogosult nemzet képviselője kítűzte a zászlót, azon tartomány, ország vagy földrész megkérdőjelezhetetlenül és feltétel nélkül a zászlókitűző országának a gyarmatává vált. Mindezt enyhébb szavakkal is el lehet mondani, de nem tesszük, mert ez a játékszabály érvényesült az egyetemes őstörténet-kutatásban is. És a magyar nemzet még jobban is járt, mint a gyarmatosításkor, hisz neki is jutott terület. Kítűzhetette a meghagyott területre a magyar zászlót, és mondhatta: íme, a megtalált magyar őshaza. Hol lehetett ez? Akárhol lehetett volna, ahova mondjuk a korábban foglaló indogermán őstörténészek még nem tették ki a zászlójukat. Szkitiában például nem lehetett megtalálni a magyarok elődeit, mert Szkitia szép térképén már ott díszelgett egy indogermán zászló. (Így lettek a szkíták minden komoly bizonyíték nélkül, de megkérdőjelezhetetlenül irániak. Irániak, mert az irániakat már előbb indogermánoknak minősítették.)

Nehogy további lépéseket tegyünk a humor irányába, mert nagyon komoly kérdést vetettünk fel... Arról beszélünk, hogy a mérvadónak tekintett magyar őstörténészek, illetve nyelvtörténészek a magyar régmúltat tanulmányozván hosszú ideig nem merték megtalálni és kiválasztani a magyar mitológia vagy a magyar nyelvtörténet által megtalálható legfontosabb bizonyítékokat, de ha megtalálták és ki is választották, akkor a megfelelő következtetéseket nem merték levonni. Arra gondoltak bizony, hogy kisebb a tévedés veszélye, ha a magyar őstörténet valósága helyett azt veszik komolyan, amit az egyetemes őstörténet-kutatás már elfogadott. A legrégebbi magyarok lakta terület, az őshaza keresésekor például azt, milyen területet hagytak meg a magyar őstörténetnek azon szerencsésebb nemzetek őstörténészei, akik a maguk nemzete őstörténete számára még idejében „lefoglalták” a megbecsültebb, szebbnél szebb, nagyobb nál nagyobb területeket. A legmegbecsültebb magyar nyelvtörténészek és őskor-történészek e módszerénél rosszabb tudományos módszer nincs is, úgyhogy azokban a magyar történelemkönyvekben, amelyekből ma megtanulhatná a magyar fiatalság a magyar nemzet őstörténetét, hiába keressük a valódi magyar őskor, illetve ókor történetét. Azt ismétlgetik bennük többek között, hogy létezett egykor egy finnugor őshaza, mégpedig pontosan ott, ahova már indogermán népet senki nem álmodott.

Mi volt tehát a magyar őstörténet-kutatásban a főbűn? Az együgyű alkalmazkodás a hiteltelen egyetemes őstörténet-kutatáshoz.

És ez bizony végzetes hibának bizonyult. Minden régebbi és újabb nagy, a magyarság egész történelmét összegezni óhajtó történelemkönyvünknek a legkevésbé hiteles részei a magyar őstörténetről és a régi magyar hitvilágról szólnak. Vonatkozik ez a tízkötetes milleniumi kiadásra, *A magyar nemzet történetére*, az MTA által a nyolcvanas évek elejétől sorozatban megjelentetett, tízkötetesre tervezett

Magyarország történetére (melyből a rendszerváltozásig hét, azaz – a tervezettnél nagyobb terjedeleme miatt – hétszer 2 kötet jelent meg), de még a Hóman Bálint és Szekfű Gyula 1928 és 1934 között kiadott ötkötetes *Magyar történetére* is. (Utóbbit szomorúan soroljuk ide, hisz az előbbieknél sokkal jobb.)

Erdélyi István *Őseink nyomában* című könyvében foglalja össze a XX. századi magyar őstörténet-kutatást. Döbbenet olvassuk a könyvet: őstörténészeink nem a magyar őstörténetet kutatják. Lavíroznak a tabuk között. Sokan közülük csak megbámulják a kijelölt tilalom-fákat, és be sem mennek az erdőbe. Szerencsére ott vannak – tesszük mi hozzá – a kivételek: László Gyula, Bakay Kornél, Makkay János és maga Erdélyi. De a többség nem törődik az ő eredményeikkel. A tabuk fontosabbak. (Nem tudjuk, Erdélyi István pontosan ezekre a kérdésekre akarta felhívni a figyelmet, vagy sem, de az bizonyos, hogy könyve elsősorban erről szól.)

Erdélyi bemutatja – akarva-akaratlan – az őstörténet helytelen megközelítésének iskolapéldáit. Külön fejezetet szentel annak, mit tudnak kezdeni történészeink az ún. kettős fejedelemség, illetve a szakrális fejedelem kérdésével. Kiderül: semmit sem tudnak kezdeni vele. Útjukat állja egy félelmetes tabu. Ez: szakrális fejedelem a valóságban nem, csak a „primitív” népek hamis hitvilágában létezett. Annyit el szabad hinnie a történésznek, hogy kivételt képez a Biblia világa: ott valóságosak a szakrális fejedelmek, persze csak addig, amíg a szakrális fejedelem kérdéskörét teológiai és nem történelemtudományi kérdésnek tekintik.

Az ősi magyar hitvilág kérdéséhez tehát elsősorban azért nem tudnak érdemben hozzászólni az ún. mérvadó történészeink, mert a vallástörténetet, hitvilág-történetet minden esetben (azaz bármilyen vizsgálat bármilyen eredményétől függetlenül) *hitvilág-fejlődésnek*, *hitvilág-tökéletesedésnek* fogják fel. Másik baj, hogy – előbbinek ellentmondva – gyakran a mai hitvilágot vetítik vissza a múltba, feltételezve például, hogy az ősi magyar hitvilág nemcsak hasonlított a mai sámán-központú hitvilágokhoz, de csaknem azonosítható is velük. Harmadik baj: a hitvilágokat materialista megközelítéssel vizsgálják, nem számolva az egyszerű igazsággal, hogy hitvilágoknak nem lehet hiteles materialista megközelítése. Ha materialista vagy ateista ember foglalkozik a régi hitvilágok kérdéskörével, akkor úgy jár, mint James G. Frazer, aki mindent tud a szakrális fejedelemeiről, de semmit sem ért.

Úgy kutatják a mi mérvadónak tekintett történészeink is például a szakrális fejedelem kérdését, hogy fogalmuk sincs arról, ki a szakrális fejedelem, és ha kutatásaiknak az ősi magyar hitvilágra vonatkozó részét is komolyan vesszük, akkor tudományos fokozataikkal együtt válnak szemünkben „őstörténeti csodabogarakká”.

De szerintünk „őstörténeti csodabogarakká” válnának (e kifejezéssel, melyet Zsirai Miklóstól vesz át, Erdélyi István bizonyonnyal nem őstörténész-akadémikusainkat minősíti) még akkor is, ha tartózkodnának az ősi magyar hitvilág tanulmányozásától, mert különös módszertani hibát engednek meg maguknak: a hivatalos történésztársaik bármilyen állítását oly mértékben tekintetbe veszik, hogy egy idő után maguk az állítások – akár hitelesek, akár hamisak – a tények helyébe tolokodhatnak, mintegy helyettesítve azokat. Élesebben fogalmazva: őstörténet-kutatásunkban éppúgy elfoglalják a tények helyét az állítások, mint a XVIII–XIX. századi hatalmas tekintélyű – és az indogermán világtörténelmet impozáns felületességgel alátámasztó – német történészek és nyelvtörténészek munkáiban. Tulajdonképpen az indogermán világtörténelmet megálmodók teremtették meg a „déli-bábos” történelem- és nyelvtudományt. Elsősorban August Ludwig Schlözerre, kevésbé hírhedt elődeire és utódaira, valamint magyar tanítványaikra gondolunk. (A szkíták iránivá, azaz indogermánná való átminősítése – minden értékelhető bizonyíték nélkül – tipikus példája az ún. déli-bábos történészkedésnek, illetve nyelvtörténészkedésnek.)

Vegyük már itt tekintetbe a következőket is: a magyar őstörténet, régi magyar hitvilág, vallás, hitélet tanulmányozója számára elsősorban a nyelvtörténet szolgáltatja a legtöbb bizonyítékot. Másodlagos kérdés, hogy a magyarokat miképpen nevezték, s az is, hogy ők magukat miképpen. Ómagyarnak az ómagyar nyelvet beszélők civilizációját nevezzük, akkor is, ha az ómagyarokat szkítáknak hívták, akkor is, ha óíráninak, akkor is, ha hunnak. Nem fontos tehát az ómagyar nyelvet sem magyar nyelvnek nevezni, elnevezhetjük – mint sokan meg is teszik – óíráninak is, de hozzátevé, hogy akár óíráni, akár ómagyar, a lényeg ugyanaz: a mai magyarnak ez az archaikus változata. Így is fogalmazhatunk: a magyarság nem az, aminek hosszú ideig a legújabb kor történészei látták. A magyarság az a rejtélyes módon megmaradt népcsoport, amely őrzi egy, a görög-római civilizáció előtti jelentős civilizáció nyelvét, kisebb mértékben kultúráját és még kisebb mértékben – a szerves műveltség, a mitológia, az archaikus népmese által – a hitvilágát. E civilizáció többi népcsoportjai – lehettek akár tízszer annyian, mint azok, akiknek utódai magyarul beszélnek – előbb nyelvet cseréltek, majd a nyelvcsere hatására jelentős mértékben változott kultúrájuk és hitviláguk.

3.

A régi magyar hitvilág, hitélet, vallás legfontosabb kérdéskörei

Felhívjuk a figyelmet a régi magyar hitvilág, hitélet, vallás legfontosabb kérdésköreire, valamint azokra a szempontokra, amelyek figyelembevétele megkönnyíti e kérdéskörök tanulmányozását:

– Az ősi magyar hitvilág, hitélet, vallás tanulmányozható és megismerhető. Róla szól mitológiánk, róla szólnak mondáink, regéink, egész mesekincsünk, népköltészetünk, archaikus népi imádságaink, egész népművészetünk, egész szerves műveltségünk. És róla szól a magyar nyelvtörténet. A hiteles magyar nyelvtörténet.

– Kimutatható, hogy a régi magyarok vallása *egy Isten hívő* vallás volt. Hittek az egy Istenben, a Világ és az Ember Teremtőjében, abban, aki Teljességében felfoghatatlan, de megnyilvánulási, megjelenési formáiban mégis megismerhető, abban, aki egyetlenként Igazi – de megnyilvánulási, megjelenési formái végtelenek. Legmagasabb rendű megnyilvánulása az Élő Égi Igazság, aki egyébként a régi magyar küldetéstudatban foglal el központi helyet.

– Krónikáinkból, mondáinkból, regéségeinkből igen sokat megtudhatunk a régi magyar hitvilágról. A Góg és Magóg mondájára, a csodaszarvas-mondára, a turul-mondára, valamint az „Isten kardjához” kapcsolódó mondánkra gondolunk. Természetesen ezek is összefüggésben vannak a magyar küldetéstudattal.

– A legismertebb ókori vallások közül a zoroasztrizmus hozható összefüggésbe az ősi magyar hitvilággal. Középpontjában a Világosság és a Sötétség, a Fény és az Anyag, a Jó és a Rossz, illetve a Világosság Urának és a Sötétség Urának a küzdelme áll. És az ember részvétele e küzdelemben. Az emberé, aki elsősorban önmagával küzd meg, önmagát győzheti le, azaz a benne meglévő sötétséget. Azért teremtett, hogy ezt a nagy próbát méltóképpen kiállja. Ha kiállja a nagy próbát, beavatottá válik, megvilágosodottá, de számára a beavatás, a megvilágosodás nem csupán a saját személyét érintő kérdés, mert győzelmével hozzájárul a Fény, a Világosság, illetve a Világosság Urának a végleges győzelméhez.

Felhívtuk eddig a figyelmet a régi magyar hit világa, a régi magyar vallás két fontos ismervére:

- *Egy Isten hívő* vallás,
- melyben központi helyet foglal el a küldetéstudat.

Legrészletesebben a küldetéstudattal (melynek legfontosabb kérdése, hogy mi által szán Isten sajátos értelmet a magyar létnek) és a beavatással foglalkozhatunk, hisz szükségképpen e kettőnek maradtak fenn a legtöbb emlékei a magyar mitológiában, szerves műveltségünkben, archaikus imádságainkban, archaikus népmeséinkben és mondáinkban.

– Összefüggésben van a küldetéstudattal az ősi magyar hitvilágban fontos helyet elfoglaló Nagyboldogasszony-kultusz.

– A Nagyboldogasszony-kultuszt meg kell különböztetnünk a boldogasszony-kultustól, amely a beavatással van összefüggésben. Meg kell értenünk, ki Nagyboldogasszony, kik a boldogasszonyok, kik a tündérek, ki Tündér Ilona.

(Vegyük itt tekintetbe, hogy Nagyboldogasszony az Élet Fenntartója, földi halandó számára elérhetetlen, a boldogasszonyok, tündérek viszont elérhetők: a régi korok beavatottjai be is léphettek az ő világukba. Nem volt könnyű, de a táltos paripa hátán belovagolhattak a Tündér Ilona kastélyába.

Az indiai tantrizmus és a kínai taoizmus sokat megőrzött abból az ómagyar tündér-, illetve boldogasszony-kultusból, amelynek valóságosságát oly hitelesen bizonyítja a magyar mitológia, szerves műveltség és archaikus népmese.)

– Más irányból közelítve nagyon röviden is megfogalmazhatjuk, hogy mi a lényege az ősi magyar hitvilágnak. Ennyire röviden: az ősi magyar hitvilág egy szakrális királyság hitvilága. Ezért hangsúlyozzuk, hogy a régi magyar hitvilággal ismerkedvén, méltóképpen foglalkoznunk kell a szakrális királyság, illetve a szakrális király kérdésköreivel. Elsősorban a szakrális király beavatásával.

– Központi kérdése volt a régi magyar hitvilágnak, hitéletnek, vallásnak a Megváltó, az Üdvözítő várása.

– Fény-vallás – mondja a régi magyar vallásról a szakirodalom egy része. De ennek az állításnak a valóságáról meg is győződhetünk a beavatás kérdésköreinek tanulmányozása közben, hisz a beavatás központi kérdése a Fénnyé válás, a Fénybe öltözés, a Fény világában való létezés. (Már itt jegyezzük meg, hogy nem a ma is mindenki által megtapasztalható fényről beszélünk, hanem arról a Fényről, amelyet ugyan megismerhet a mai ember is, de miképpen a régi korok magyarja, ő is csak meditációban.)

4.

A világfa mint a beavatás fája

A világfa a beavatás fája a régi magyar hit világában. Összeköti az alsó, a középső és a felső világot.

Ahogy a népmesék nem egyszerűsítenek le semmit, bármelyik kérdéséről szóljanak is az ősi magyar hitvilágnak, mi se tegyük. Mindazonáltal próbáljuk megközelíteni a világfa rejtélyét, valamint a magyar szakrális király beavatásának más fontos rejtélyeit elvont gondolkodásunkkal is.

Nem lesz könnyű. Mit kell tennünk, hogy képesek legyünk felfogni mindazt, ami második ezredfordulós gondolkodásunkkal felfoghatatlan?

Nem szabad összetévesztenünk az érzékelhető, megfigyelhető kozmoszt a láthatatlan és csak a beavatottak által érzékelhető Éggel.

Az Égi és a földi

Miért téveszthető össze az Ég és a látható kozmosz? Mert a láthatóhoz viszonyítunk.

De most ne ezt tegyük, hanem hívjuk fel a figyelmet a Nagy Látók vallomásaira.

Induljunk tehát ki abból, milyennek látja a magasabb rendű világot: az Eget Szókratész? Milyen az a „föld”, ahová Szókratész hite szerint eljut a méregpohár felhajtása után?

„Amikor tehát a víz visszahúzódik a lentinek nevezett helyre, akkor a földön keresztül a túlnani folyóvizek tájaira áramlik be és úgy megtölti őket, mintha merítőkánállal mernék át; amikor viszont onnan eltávozik és idejön, az ittenieket tölti meg ismét, s azok megtelve keresztülfolynak a csatornákon és a földön, és amikor mindegyik megérkezik arra a helyre, amely felé utat tör magának, ott tengereket és tavakat és folyókat meg forrásokat alkot; majd onnan ismét a föld alá bukva, egyesek több és hosszabban elterülő vidéket járnak körül, mások kevesebbet és rövidebb szakaszt, s utána ismét a Tartaroszba ömlenek bele, egyesek sokkal lejjebb, mint ahol előtörtek, mások kevéssel; de mind a felszínre törésük helyénél lejjebb folynak be.” Furcsa, nagyon furcsa, hogy Szókratész élete utolsó óráiban ily sokat beszél „folyókról” és ilyképpen! Milyen elképzelhetetlen „folyórendszerrel” és más furcsaságokról beszél? Kozmoszbeliekről?

Természetesen az, amire Szókratész gondol, az nem a látható kozmosz (mely anyagi világunk része), hanem a láthatatlan felsőbbrendű világ, az Ég (mely nem a mi anyagi világunk része). Ez Égi világban nem érvényesek a fizikai lét törvényei. Arról a világról van szó, ahova át lehet jutni, de nem a mi terünkben és időnkben, hanem a mi terünket és időnkét legyőzve. E világ úrhajóval megközelíthetetlen, meditációval megtalálható.

Fel kell vetnünk az egyik legbonyolultabb kérdést is: a tér–idő kérdését.

Az ember és a tér–idő

Ki lehet lépni a mi időnkéből és terünkéből? Le lehet győzni a teret és az időt?

Akinek sikerült, az – a régi korok hitvilága szerint – beavatott vagy szakrális személy. Miért szakrális személy? Mert látja, ami a többiek, a beavatatlanok számára láthatatlan.

Nem ismeri a tér és az idő korlátját. Látja a láthatatlan és felfoghatatlan Világot, amelyben a földi törvények nem érvényesek: amelyben megszűnik a tér és az idő: amelyben az emberi szemmel érzékelhetetlen Fény-Út, maga az Út, a Teremtőhöz vezető Út érzékelhetővé, járhatóvá válik. Legyőzi a Föld vonzását, a földi lét vonzását és korlátait.

Hogy értsük ezt meg? Próbáljuk meg mindazonáltal kifejtetni a maga bonyolultságában.

Két megközelítési lehetőségünk van.

Első: **az Út irányából.**

A teret és az időt nem elméletben kell legyőzni, hanem valóságosan. Krisztus sem mást kér az embertől, mint azt, hogy győzze le a teret és az időt.

Igen, aki az időt és a teret le akarja győzni, az tulajdonképpen elindul a kollektív beavatásnak a Krisztus által megvilágosított útján. Miképpen? Komolyan veszi a *Hegyi Beszéd* legfontosabb intelmét: *Belép a Szűk Kapun, aztán elindul a Keskeny Úton.* Az Úr Jézus Útja az Ég kapuja felé vezet, az Ég nyitott Kapuja felé. És éppen azért nem képes járni rajta az, aki még nem győzte le az időt és a teret (nem lépett be

a Szűk Kapun), mert ez az Út éppen ott találkozik az Éggel, ahol az Ég kapuja nyitott. Igen, a Hegyi Beszéd felszólítás a beavatás elkezdésére: a szűk kapun csak az léphet be, aki a teret és az időt legyőzi. De az idő és a tér legyőzése nem többet és nem kevesebbet jelent, mint azt, hogy létezésünk középpontját földi létünkben is áthelyezzük Időtlen Énünk középpontjába.

Második megközelítési lehetőségünk: **az Élet irányából.**

A tér és az idő legyőzésének bonyolult kérdését ez irányból megközelítve, az Evangéliumnak egy másik nagyon fontos figyelmeztetéséből indulhatunk ki: az Úr Jézus arra szólította fel az embert, hogy *vállassza az élet helyett az Életet*. Válgék azzá, aki a bűnbeesés előtt volt. Az eredeti ember szintjére emelkedjen fel. Azt juttassa diadalra önmagában, ami szellemi. Legyőzvéen önmagát, válgék igazi emberré.

Önmaga legyőzésével, azaz Krisztus felszólításainak a teljesítésével tulajdonképpen azzá válhat, akivé például az apostolok a Szentlélek által váltak: minőségileg más lényé. Mit is tudtak az apostolok átlényegülvén? A teret is legyőzték, az időt is legyőzték.

Önmagunk legyőzésével? Felfogni alig vagyunk már képesek e küzdelem – az önmagunkkal vívott küzdelem – hatalmasságát, nehézségét és nagyszerűségét. Aki a teret legyőzte, nem érez többé fizikai fájdalmat, nem fél többet, de ő maga már pusztá megjelenésével különös félelmet vált ki. Mintha félelmetes, minden támadót elriasztó védőburok venné körül.

„Ösi ezoterikus tanítás – írja erről Julius Evola –, hogy ha uralkodunk minden olyan – akár pusztán fizikai – impulzus felett, amely bizonyos intenzitással rendelkezik, magasabb és szubtilisebb energia szabadul fel...” Arról van szó tulajdonképpen, hogy „abban a »személyiségben, aki egyfajta szent félelmet kelt«, különleges »mágneses aura« alakul ki – ama hatalommal együtt, hogy beszédével, tekintetével etc. másokat befolyásolni képes.”

Ez a titka annak, hogy a Biblia Dánieljét nem támadták meg a kiéheztetett orosz-lánok. És a harctéren küzdő lovag különös sérthetlenségének is ez volt a titka. Mily egyszerű egyébként: a lovagnak két páncélja volt, de az egyik nem anyagból „készült”.

És aki a teret legyőzte, megpillanthatja a láthatatlant is: benézhet az Ég kapuján. Kinyílik a „harmadik szeme”, amellyel a valódi fényt látja.

De ha a tér és az idő legyőzése önmagunk legyőzése, akkor azt is érthetőbbé kellene tennünk, hogy miképpen győzedelmeskedhet Időtlen Énünk jelen idejű énünk fölött.

(Ha e kérdésekkel nem foglalkozunk érdemben, semmit sem értünk meg a régi korok magyarjai beavatásának rejtélyes kérdésköreiből. Még azt sem leszünk képesek felfogni, miképpen lehetett a táltos paripa hátán belovagolni Tündér Ilona kastélyába.)

A jelen idejű én és az Időtlen Én

Önmagunk legyőzéséről beszélvén, helyes megkülönböztetnünk a jelen idejű ént és az Időtlen Ént.

A jelenben az *én* időben és térben létezik, látását, érzékelését az idő és a tér meghatározza, az Időtlen Én világából semmit sem lát, ha a valódi látás képességének megszerzése érdekében nem tesz rendkívüli erőfeszítéseket. A jelen idejű én világa a földi világ és a látható kozmosz.

Aki Időtlen Énjét megtapasztalja (valamilyen valódi beavatás útján), az tulajdonképpen legyőzi megszokott, eleinte legyőzhetetlennek hitt terünket és időnket.

Megrázó erejű élménye mind a szakirodalom, mind a vallomások szerint a beavatást vállalónak, a beavatás útján járóknak éppen az, hogy az Ég nemcsak hogy nem a kozmosz, hanem az, ami a földi lét korlátai között élő számára láthatatlan. A másik megrázó élménye, hogy Időtlen Énje éppen ott van, ott is van, az Égben. Onnan figyel a jelen idejű ént.

Itt jegyezzük meg, hogy a régi hindu, kínai stb. szakirodalomra hivatkozó mai tradicionális gondolkodók hitelesen írnak a metafizika ezen talán legbonyolultabb kérdéséről (az én és az Én sokféleképpen kifejezett viszonyáról), méltóképpen őrizkednek a leegyszerűsítéstől, de nem veszik tekintetbe a kérdés talán legjelentősebb összefüggését: nem számolnak az Időtlen Én kezdeményező, aktív szerepével. Holott igen sok ember megsejti Időtlen Énje létezését. Azt persze kevesen fogják fel, mi a meghatározó az Időtlen Én és a jelen idejű én viszonyában.

Tulajdonképpen a földi lét értelmét fogja fel, aki felismeri, hogy a cselekvő jelen idejű én földi létének győzelmeivel, illetve vereségeivel az Időtlen Ént gazdagítja vagy szegényíti.

Megrázó élménye lehetne az embernek az is, hogy amit az Evangélium Útnak nevez, az nem a „rendkívüli” út (bár mára azzá vált), hanem (bár eléggé felfoghatatlanul) a leghétköznapibb út. Semmi sem döbbenetesebb, mint az, hogy e leghétköznapibb utat az emberek nagy többsége már nemcsak hogy nem látja, de sejtelmé sincs létezéséről, és ha az Evangéliumban olvas róla, akkor nem érti, mit olvas. Milyen érthetően, de a mai ember számára mégis érthetetlenül beszél erről az Úr Jézus a Hegyi Beszédben!

Alapkérdéssé válik, hogy tulajdonképpen mit jelent önmagunkat legyőzni. És mert nem akarjuk e legfontosabb kérdést leegyszerűsíteni, azt sugalmaztuk fentebb, hogy önmagunk legyőzése az idő és tér legyőzését is jelenti, de azt is, hogy létezésünk középpontját földi létünkben is áthelyezhetjük Időtlen Énünk középpontjába.

(Kabay Lizett ezt másképpen mondja, de ugyanezt mondja:

„A középpont mindig az istenség székhelye. Amikor a fénykultusz híve a Napra néz, napisten fényét tudja a világ közepének. Akinek sikerül megvilágosulnia, őt fogadja magába, vele egyesül, és általa most ő is középponttá válik. Egyre megy, hogy a középpontot hol életfa, hol kacsalábon forgó vár, sarkcsillag vagy kis halom képviseli.”)

És bármilyen irányból közelítjük meg a kérdést, olyan egyszerű megfogalmazása is van önmagunk legyőzésének, mint az, hogy elfogadjuk egy garasunkért a milliárdszor milliárd aranyat. Ámbár – tegyük hozzá – mintha mi sem lenne ennél bonyolultabb és felfoghatatlanabb, hisz megszokottá az vált a mai világban, hogy a milliárdszor milliárd aranyat adják oda az egy garasért. És éppen ezért kell méltóképpen tekintetbe vennünk a következőket: aki önmagát legyőzi, látja az időtlenség mellett a jelen idő száználmasan zsugorodó éveit, az örökkévalóság mellett a percet, és látja azt az önmagát is, aki – akármennyire hihetetlen most már számára – évtizedeken át a percet választotta, illetve az egy garast választotta, és természetesen nemcsak az Utat látja az út mellett, hanem az Életet is az élet mellett, és semmin sem csodálkozik nagyobb csodálkozással, mint azon, hogy oly hosszú ideig nem fogta fel, mit értett azon az Úr Jézus, hogy aki ragaszkodik az élethez, az elveszíti az Életet.

Az én és az Én viszonya kifejezi az emberi lét értelmét. Mert az Időtlen Én bizonyonnyal csak a testet öltött jelen idejű én által mérettethetik meg, azaz általa állhat ki próbát. Magasabb szintre emelkedvén így? Lehetne-e másképpen? Hiszen az Időtlen Én a maga környezetében semmit nem győzhet le: mert környezetében, az Égben nincs ellenállás.

Eddig mindez spekuláció is lehet. Jobb esetben intuíció. De mindezt meg lehet tapasztalni:

a/ Látva és érzékelve. A régi korok beavatásainak tulajdonképpeni célja e látó, illetve érzékelő képesség megszerzése.

b/ Az Időtlen Ént felfogva.

Miképpen lehetnénk képesek Időtlen Énünket felfogni?

Nincs ennél nehezebben megválaszolható kérdés.

Próbáljuk meg megválaszolni Platón barlanghasonlata segítségével. Tegyük fel mi is a kérdést, hogy mit jelent megszabadulni a tekintetünket rögzítő kötelékektől, azaz hamis előítéleteinktől? És mit jelent kijutni a barlangból, először napfényben állni?

Éppen azt jelenti elsősorban, amire fentebb már felhívtuk a figyelmet: aki megszabadult kötelékeitől, az képessé válik arra, hogy létezésének középpontját földi létében is áthelyezze Időtlen Énje középpontjába. Azt is mondtuk fentebb, hogy önmagunk legyőzése tulajdonképpen ezt jelenti. De az új kérdésünk ez: felfogható-e, elviselhető-e az ember számára az új helyzet, amelyben földi létezésének középpontja is Időtlen Énje középpontjában van? Amennyire felfogható a napfény és a napfény megvilágította világ a barlangból életében először kilépő barlanglakó tompa érzékeivel? E kérdésnek legalább a súlyosságát képesek leszünk felfogni, ha megértjük Platón barlanghasonlatát.

„Képzeld el – mondja Platón –, hogy az emberek egy barlangszerű föld alatti lakóhelyen – melynek a világosság felé nyíló s a barlang egész szélességében elhúzódo bejárata van – gyermekkoruktól fogva lábukon és nyakukon meg vannak kötözve, úgyhogy egy helyben kell maradniuk, s csak előrenézhetnek, fejüket a kötelékek miatt nem forgathatják; hátuk mögött felülről és messziről egy tűz fénye világít, a tűz és a lekötözött emberek között pedig fent egy út húzódik, melynek mentén alacsony fal van építve, mint ahogy a bábjátékosok előtt a közönség felé emelvény szokott állni, amely fölött a bábjaikat mutogatják.” Aztán felteszi a kérdést: „Hiszed-e, hogy ezek az emberek önmagukból és egymásból valaha is mást láttak, mint azokat az árnyékokat, amelyeket a tűz a barlangnak velük szembe eső falára vetített?” Válasza: „Képzeld el most, milyen volna a bilincsekből való felszabadulásuk s az értelmetlenségből való meggyógyulásuk! Ugye természetszerűleg valahogy így történne a dolog: ha valamelyiküket feloldanák, s kényszerítenék, hogy hirtelen álljon fel, forgassa körül a nyakát, járjon, és nézzen fel a tűz felé; s ha mind e mozdulatok közben fájdalmat érezne, s a ragyogó fény miatt nem volna képes ránézni azokra a tárgyakra, amelyeknek árnyékát azelőtt látta: mit gondolsz, mit felelne az ilyen ember, ha valaki azt mondaná neki, hogy előbb csak üres semmiségeket látott, most azonban, mivel a létezőhöz közelebb van, s a nagyobb mértékben létező dolgok felé van fordulva, sokkal helyesebben lát; s ha az úton elhaladó tárgyakra mutatva rákényszerítené, hogy feleljen a kérdésre: mi az? Nem gondolod-e, hogy zavarban lenne, és azt hinné, hogy az előbb látott dolgok sokkal igazabbak voltak, mint amelyeket most mutatnak neki?” De végtére is megtanulna látni, mondja Platón, s ez a mi szempontunkból a legfontosabb, hiszen Platón hasonlatának megértése után ki kell mondanunk azt is, hogy Időtlen Énünk teljes mértékben való felfogása körülbelül annyira lehetséges, mint a kötelékeitől szabadult barlanglakónak a napfény megvilágította világot a maga teljességében felfogni és megszokni.

Fentieket így is összegezzük: a barlanglakó látása, tapasztalata korlátozott – és jelen idejű énjét látja; ha látása, tapasztalása nem lenne korlátozott, akkor Időtlen Énjét látná.

De vajon miképpen magyarázná meg családjának és baráti körének, hogy pontosan mit látott? Milyen szavakat használna, hogy megértsék és ne félreértsék? Bizonytalán új

fogalmakat kellene kitalálnia és elfogadtatnia. Vagy körül kellene írnia azokat az új fogalmakat, amelyek megnevezésére nem talál megfelelő szavakat.

Láthatjuk fentiekből, hogy nem is olyan könnyű megfejteni a világfa rejtélyét sem.

Mondottuk fentebb, hogy nagyon röviden is meg lehet fogalmazni, hogy mi a lényege az ősi magyar hitvilágnak. Ennyire röviden: az ősi magyar hitvilág egy szakrális királyság hitvilága. Folytassuk a régi magyar hitvilág bemutatást a szakrális királyság, illetve a szakrális király egyes könnyen felfogható rejtélyeinek az ismertetésével.

5.

A szakrális királyság, illetve a szakrális fejedelem az ősi magyar hitvilágban

Mindenekelőtt foglaljuk össze röviden, hogy ki is a szakrális fejedelem, ki is a szakrális király.

A szakrális fejedelem (szakrális király) Híd a földi és az Égi világ között. Ő az, aki képes méltóképpen fenntartani a kapcsolatot az Égi Világgal.

Méltóságát megalapozhatja a származás, de nem feltétlenül, mert ami nélkülözhetetlen, az beavatásának sikeressége. A beavatás az, ami „megteremti a szakrális fejedelmet.” Pál apostol írja az egyik legismertebb szakrális fejedelemről, Melkizedek világkirályról: „nem a testi leszármazás törvénye alapján lett azzá, hanem a halhatatlan élet erejéből”. (Zsid 7,16)

A szakrális fejedelmet nem véletlenül nevezik kétszer vagy másodszor születettnek vagy olyannak, aki legyőzte a halált.

A szakrális király az a szakrális fejedelem, aki hivatalosan, megkoronázottan uralkodik egy királyságban. A világkirály pedig első a szakrális királyok között, s önként fogadják el a népek (királyok) az uralkodását.

Vitatott kérdés, hogy a szakrális király, illetve világkirály mellett minden időkből volt-e társuralkodó, vagy pedig az első időkből mind a világkirály, mind a szakrális király uralkodó és pap volt egyszemélyben. Mi azt hisszük, hogy igen.

A világkirály az osztják hagyomány szerint lelket megtoldó uralkodó. Neve: Világügyelő Férfi. „Az ember eltöpreng – írja Giorgio de Santillana és Hertha von Dechend, a mítoszkatató szerzőpáros –, vajon ez a »Világügyelő« nem nyúlik-e vissza még távolabbi időkbe, a Gilgamesig...”

A Hamvas Béla bemutatta archaikus hagyomány a világkirályt *kocsihajtónak* nevezi. Hamvas tulajdonképpen himnuszt ír hozzá, ezért róla szóló sorait himnuszként kell olvasnunk. Túlzásairól tudomásul kell vennünk, hogy túlzások, de hiteles és szép túlzások. Így ír: „A király a kocsihajtó. A vezető az Úton, amelyen az emberiség közösen az eredethez, az isteni létbe visszatér. (...) A király nem tesz egyebet, mint művel. Szakrálisan műveli önmagát, hogy fénye fényesebb, értelme értelmesebb legyen, hogy ez a fény és értelem szabadon és lenyűgözően sugározzon a nép egészére, hogy példa legyen és világosság.”

Az igazság és a szeretet a szakrális király érzélemvilágában, gondolkodásában és magatartásában természetesen szétválaszthatatlanok, azaz harmonikus egységben vannak jelen. A gyűlöletet és az önzést nem ismeri, hisz már beavatása során legyőzte a gyűlölködés és az önzés minden fajtájának a kísértését. A szakrális királyt nem véletlenül nevezik igen gyakran igazságosnak, igazságosztónak vagy az igazság védelmezőjének. Nem véletlen, hogy megjelenése környezetéből nem a félelem, hanem a nyugalom és a biztonság érzését váltja ki.

Felfoghatóbbá válik ez, ha azt is figyelembe vesszük, hogy beavatása éveiben képessé vált szétválasztani a fényt az anyagtól önmagában, önmaga egyéni létében, azaz képessé vált létezésének középpontját földi létében áthelyezni Időtlen Énje középpontjába.

A szakrális fejedelem beavatásának titkát őrzi a magyar mitológia, archaikus népmeséink, valamint szerves, természetes műveltségünk. De a kérdés tanulmányozásának módszertanához hozzátartozik, hogy azt se tartsa a történész sem elfogadhatatlannak, sem elképzelhetetlennek, sem szégyellnivalónak, hogy helyes megtapasztalnia a régi korok életformáját – mondjuk a kapálástól vagy kardforgatástól a szakrális király beavatásáig. Ha úgy tetszik, nevezzük ezt a régi korok tanulmányozása szubjektív megközelítésének. (A későbbiekben vállalni fogjuk ezt a szubjektív megközelítést is.)

A szakrális király nem azonos az ún. istenkirállyal vagy az égi eredetű királlyal, hanem ezeknél több. Az istenkirály vagy az égi eredetű király a hanyatlás korszakában jelenik meg, amikor régi, de halványuló emlékek alapján (tulajdonképpen a valódi szakrális királyra emlékeztető) tekintik a királyt – a be nem avatott királyt – emberfölötti lénynek.

A szakrális király kétségbe esne, ha istenkirálynak tekintenék, mert ez többek között azt is jelentené, hogy királysága már nem szakrális királyság.

Fűzzük még hozzá fentiekhez: az anyag és a fény szétválasztásának képessége (amely a beavatás egyik központi kérdése) nem azonos az anyag és a fény megkülönböztetésének a képességével. Utóbbival az uralkodás „mindennapjaiban” él rendszeresen a szakrális király: akarva-akaratlan látja a fény meghatározó jelenlétét (vagy hiányát) országának bármelyik tisztviselőjében, mindenkiben, akit szemügyre vesz. (Környezetében ezért nem érvényesülhetett a mai kor politikai életét oly alacsony színvonalra süllyesztő kontraszelekció.)

Milyen fontos, de ma már eléggé felfoghatatlan ismervét érthetjük meg a szakrális király uralkodásának, ha méltóképpen figyelembe vesszük, hogy a szakrális király Isten kegyelméből uralkodik, Istennel egyetértésben, azaz Isten akaratának közvetítőjeként? Azt értjük meg elsősorban, hogy a szakrális király miért nem osztotta meg a törvényhozó hatalmat népével, s hogy miért nem oszthatta volna meg akkor sem, ha szándékában állt volna. Nyilvánvaló bizony ennek a magyarázata: nem a néppel együtt kellett törvényt alkotnia, hanem Istennel együtt, Isten akarata szerint.

Szólnunk kell még a szakrális király különleges képességeiről.

A szakrális királynak ismernie kellett a jövőndőt: tudnia kellett a csillagokból olvasni, vagy más módon kellett megismernie az Ég akaratát.

Hogyan tehetett szert a szakrális fejedelem a különleges képességekre? Például úgy, hogy elegendő időt töltött Tündér Ilona kastélyában. Elegendő időt ahhoz, hogy lássa is mindazt, ami körülveszi, mindazokat, akik körülveszik. Azokat, akik látják a jövőndőt, akik meg tudják fejteni a titkokat. Megtanulhatott ott olvasni az Örökkévalóság Könyvéből. Ott, ahol nincs tér és idő. Ott, ahol csak örökkévaló jelen van. Ott, ahol a jelen maga az Örökkévalóság.

Máshol is, másképpen is szert tehetett a szakrális fejedelem a különleges képességekre. A beavatásnak sok útja van. Bárhol megszerezheti különleges képességeit a szakrális fejedelem, ahol nincs tér és idő. A lényeg: valamiképpen le kell győznie a teret és az időt. Úgy, hogy belovagol a táltos paripán Tündér Ilona kastélyába, ahol nincs tér és idő, vagy másképpen...

A szakrális király kérdéskörének egyik bonyolult kérdése: a szakrális király, a valódi király nemcsak Isten akarata szerint uralkodik, hanem Isten védettjeként is. Sokan ezért nevezik Isten kiválasztottjának.

A szakrális királynak nem célja a hatalom megőrzése és növelése, ő a hatalomhoz nem is ragaszkodik. Miért ragaszkodna hozzá? Mivel az Égi Igazság védelmét bírja, a szakrális király hatalmát nem lehet megingatni. Kudarcc vár arra, aki ellene tör.

A szakrális királynak jelmondata lehetne (Mátyás király is e jelmondat szerint élt): királynak lenni azt jelenti, mint szüntelenül Isten-ítélet alatt állani.

Az Isten-ítéletet tehát önként is vállalja (elsősorban akkor, ha meginog az önmagában való hite, ha elbizonytalanodik), mert hiszi, hogy ha ő nem vált méltatlanná, akkor az Élő Égi Igazság bármily körülményben megvédelmezi. (Akkor is például, ha egyedül belopózik az ellenség várába.) Isten-ítéletnek vetette alá magát a szakrális király akkor is, ha nagy szükség volt arra, hogy megerősítse alattvalói bizalmát.

A szakrális király félreállításának, illetve feláldozásának a kérdése talán kevésbé felfoghatatlan.

Az Isten-ítélet próbájának kiállítására a szakrális királyt fel is lehetett kérni. (Például arra, hogy lépjen be kiéhezett oroszánok ketrecébe.) A király félreállítását vagy akár feláldozását megkísérelni azért jogos a hagyomány szerint, mert Isten a kegyelmében álló királyt nem engedi sem félreállítani, sem feláldozni. Ez Julius Evola szerint is „visszavezethető az »istenítéletek« általános felfogására.” Példának felhozza, hogy milyen próba kiállítását kérték a velenceiek még a XIV. század elején is Szép Fülöp francia királytól: „Ha (...) Fülöp tényleg Franciaország királya – miként állítja –, akkor azt úgy kellene bizonyítani, hogy kiáll éhes oroszánok elé, mivel oroszánok sohasem sebeznek meg egy valódi királyt. Vagy pedig csodát kellene tennie betegek gyógyításával...” Fülöp király nem vállalta a próbát, de nem is tekintették szakrális királynak. Ő maga sem.

László Gyula az idős Szent István elleni merényletet így magyarázza: „Látták, hogy az elaggott király magatehetetlen, ősi soron elérkezett volna az ideje annak, hogy a trónt átadja Vászolynak. Ez, mint láttuk, terve is volt Szent Istvánnak. Úgy látszik, valamilyen okból elmaradt ez a terv, s ekkor gondolták a négy nemesek, hogy érvényt szereznek e régi törvénynek.”

A király feláldozásának szokása mögött – mutatja ki László Gyula – az abban való hit áll, hogy ha a fejedelem, aki „egész népének jólétét képviseli az égi hatalmak felé”, meggyengül, „roppant veszedelem fenyegeti az egész népet minden állatállományával s más javaival együtt. Fel kell áldoznia tehát magát. Nem kényszer ez a legtöbb esetben, hanem önkéntes áldozatvállalás.”

Ezután már következhetnek a szakrális fejedelem beavatásának a kérdései.

A szakrális fejedelem beavatásának a legkönnyebben felfogható kérdései

Ha ismerkedünk a beavatás legjelentősebb kérdéseivel, szomorúan állapíthatjuk meg, hogy ezek bizony felfoghatatlannak tűnnek a mi harmadik évezred eleji világunkban. Pedig akármennyire hihetetlen, nekünk, jelenkori embereknek is vannak mindennapi tapasztalataink a szakrálisról, vagyis akár tudatában vagyunk, akár nem, részesei vagyunk egyfajta beavatásnak, szándékainktól függetlenül is.

Nyilvánvaló, hogy nem szabad felednünk egy pillanatra sem, hogy a mai ember és a szakrális személy, szakrális fejedelem között nagyon nagy a távolság, de ez nem jelenti azt, hogy a szakrális fejedelem lehetőségeit megérteni akarván, lemondhatnánk a szakrálisnak akár a legmindennapibb megtapasztalásából levonható következtetésekről.

De felhívjuk itt a figyelmet a szakrális (archaikus) hierarchia rejtélyeire is.

A szakrális király a legfelső helyen áll a rejtélyes (a későbbi korok hivatalos hierarchiájánál sokkal rejtélyesebb, de áttekinthető és ezért megbízható) szakrális hierarchiában (nevezhetjük archaikus hierarchiának is), de nem másért, mint azért, mert beavatása magasabb színvonalú, mint országa többi beavatottjáé.

A szakrális hierarchiában mindenki beavatásának minősége által meghatározottan foglalhatja el a helyét. (Visszatérünk még a szakrális hierarchia kérdésköréhez.)

Azt vegyük itt tekintetbe, hogy a szakrális királyok, fejedelmek, főpapok, hadvezérek, nemzetségfők és családfők (nagy családok vezetői) óhatatlanul hasonlítottak egymásra a szakrális hierarchia különös világában. És ami talán a legfontosabb: nem volt akkora a különbség a király és az „egyszerű” családfő között, mint egy mai államfő és egy mai közember között. Tanúsítják ezt archaikus népmeséink is, de azt is mondhatjuk magyarázatképpen, hogy nem is lehetett volna másképpen.

Nem arról szól a réges-régi hagyomány emlékét őrző népdal, hogy nézzük, milyen szépen megy be az aranykapun a király, és tapsoljuk jól meg, hanem azt mondja, hogy mindenki számára nyitva van az aranykapu, aki méltóvá válik arra, hogy beléphessen rajta. A népmesében sem arról van szó, hogy aki királyfinak születik, az oly méltóságosan és szépen lép be Tündér Ilona kastélyának kapuján, hogy le kell borulnunk ámulatunkban, tenyerünket pirosra kell tapsolnunk lelkesedésünkben, hanem arról, hogy aki méltóvá válik rá, az beléphet Tündér Ilona kastélyának a kapuján. Ne keressük tehát azt a nagy különbséget a szakrális hierarchia világában a királyfi és a juhászbojtár között, amilyen nagy volt a különbség mondjuk a királyfi és jobbágyfi között a rendi társadalomban, vagy amilyen nagy a különbség manapság a bankárfi és a munkásfi között.

Azt is fontosnak tartjuk hangsúlyozni, hogy a szakrális királyok, fejedelmek, főpapok, hadvezérek, nemzetségfők, családfők stb. neveltetése hasonló volt. Így is fogalmazhatunk: beavatásuk módja volt hasonló. És nem azt jelenti ez, hogy beavatásuk eredményessége, minősége azonos volt, de még azt sem, hogy a beavatásuk során személyiségük sajátos jegyeitől bárki meg akarta volna fosztani őket, hanem csak azt, hogy meg kellett felelniük egyetlen szent elvárásnak: képessé kellett válniuk a *közvetítői* szerepre. És akkor is az kellett, hogy legyen a legfőbb céljuk, hogy méltó közvetítői legyenek Isten akaratának, ha államfői szerepet töltöttek be, akkor is, ha hadvezéri, akkor is, ha főpapi szerepet, és természetesen akkor is, ha csak családfői szerepet. És mindez meghatározta a magánéletüket is.

Most pedig lépünk be a régi korok világába a magyar mitológia segítségével.

6.

A régi magyar hitvilág és a magyar mitológia. A beavatás legmindennapibb, mégis legrejtélyesebb útja. A *táltos paripa rejtélye*

A beavatás legrejtélyesebb (de hajdan legmindennapibb) útjáról fogunk szólni. A beavatásról a *táltos paripa* által. Hogy megérthessük, miről van szó, nemcsak a *táltos paripának*, hanem a boldogasszony-kultusznak, a tündérkultusznak, Tündér Ilona kultuszának is fel kell fogunk a jelentőségét, illetve a rejtélyeit.

Ki, illetve mi a *táltos paripa*, hol van Tündér Ilona kastélya és mik a titkai?

Nem könnyű felfogni, de a beavatásnak a régi korokban eléggé szokványos módjáról fogunk beszélni: beavatásról a szakrális szerelem által.

Közelítsük meg e kérdést azzal, hogy a régi idők magyarja is bizonytalannal bejárta azt az utat, amelyet később Dante. Neki is volt Beatricéje, azaz Tündér Ilonája, azaz Időtlen Égi Asszonya. Akivel miképpen is találkozhatott? Fénybe öltözött...

Ki vagy mi a táltos paripa? Kik a tündérek? Ki a legrejtélyesebb tündér, Tündér Ilona? Tündér Ilona égi lény, de a régi korok magyarja nem úgy imádta, ahogy ma elképzeljük. Úgy imádta, mint a magyar népmesében a legkisebb királyfi. Vagy úgy, mint Dante Beatricét: megkereste. Megtalálhatta az égi lényt, aki fényből való? Megtalálhatta, de neki magának is fénybe kellett öltöznie, hogy megtalálhassa.

De ehhez még tegyük hozzá: a fénybeöltözés gyakorlata az, ami ma is gyakorolható, aminek a segítségével beléphetünk a régi magyar hit világába.

Közelítsük meg e rejtélyes kérdéseket először a mitológia segítségével.

Nézzünk be a régi magyar hitvilág emlékeinek tárházába, a magyar mitológia rejtélyes világába. Mindenekelőtt a tündéreket keressük meg benne.

Amit Ipolyi Arnold *Magyar mythológiájában* olvashatunk Tündérországról és laikóiról, azt a régi korok magyarja látta beavatásának gyakorlataiban, meditációiban:

Tündérországra „aranybokrok között fénylik a tündérpalota, a fényes termekben nagy vendégeskedésben, arany padokon ülnek, arany tálakból, arany késekkel és villákkal arany rúccát, pulykát és ökröt esznek, szolgálva arany zsinóros néptől. A réz, ezüst és arany erdőkből ablakokra madarak repülnek, és megkezdik a zenét, minthet emberi fül nem hallott, mire a tündérek táncra kelnek, forognak, mint a gondolat; jöttek, mint a forgósél; mentők s jöttükör láthatatlanok...”

Mintha Fény-Asszonyokról és Fénybe öltözött férfiakról szólnának mítoszaink, meséink:

„A mese és monda többnyire csak tündérleányokat ért, de említ olykor (...) tündérfiakat is, és ilyenkor ezekhez királyhölgyeket, mint a tündérnőkhöz királyfiakat párosít. Mindnyája **fiatal, csodaszépségű**, mit a mesében a **hófehér szín** és különösen a múlhatatlan, hosszú sarkig érő **aranyhaj** és **aranyos ruha**, olykor az **Aranyka** tündérnév is (...) fejez ki; hasonlóképp a tündéri boldogságot is: az **aranylét**, **aranyhon**, melyben minden, az őket körülvevő egész mű és természet, föld, fa, erdő, víz, ház, a legdrágább ércek, drágakő, arany, ezüst és gyöngy fénye, szépsége és jóságával bír.”

A régi magyar hit világában bizony a beavatást vállaló beléphetett Tündérhonba: beléphetett egy magasabb rendű, csak a meditációban megtapasztalható térbe.

Nem könnyű ezt felfogni, tudjuk. Azt kellene felfognunk, mit jelent az ember számára önmaga legyőzése. Azt mondtuk fentebb: az győzte le önmagát, aki létezésének középpontját földi létében is képes volt áthelyezni Időtlen Énje, Fény-Énje középpontjába.

E bonyolult mondatot fogalmazzuk most át még bonyolultabbá. Így: aki már legyőzte önmagát, aki létezésének középpontját földi létében is képes volt áthelyezni Időtlen Énje, Fény-Énje középpontjába, az beléphetett Tündér Ilona kastélyának kapuján. Beléphetett, mert Tündér Ilona kastélya számára valóságos.

Amit ma a beavatásról tanulmányok százaiban is csak megközelíthetünk, azt a régi korok magyarja valóban láthatta meditációjában? Láthatta. És ezt elsősorban a mitológia igazolja.

Igazolja bizony, emlékeztetvén arra, hogy Tündér Ilona kastélyát a régi korok beavatottja miképpen járhatta be, minden zegét-zugát megismerve.

És megtapasztalva egy Élő Égi Tér létezését is.

Megközelíthető mai fogalmainkkal, hogy Tündérországról szólván mit is mond a mitológia, a régi magyar hitvilág mely rejtélyes kérdéséről beszél?

Ha megpróbálnánk megfogalmazni, milyen az Élő Égi Tér, ahol a szférák zenéje szól, mindenekelőtt talán az elme „végtelenségéről” kellene szólnunk. Az elméről beszélhetnénk, de nem arról, amelyről a kézikönyvek azt írják, hogy értelmi képesség: olyan elméről beszélhetnénk, amely nem a mi megszokott, könnyen érzékelhető terünkől és időnkől való. És arról, hogy agyunk e világi, de az elménk bizony nem e világi. És arról, hogy a beavatottnak az Ég Kapuján azért sikerül belépnie, mert az elméje ott is van. Ott is van, a végtelenben is. És az időtlenségben is. E pillanatban is létezik, de az időtlenségben is. És kérdezhetnénk: az elménk égi tere és elménk időtlensége megtapasztalható meditációban is? Ez a tér és az idő legyőzése? Tündér Ilona kastélya tehát az elménkben van? Az elménkben és az Égi Térben is?

Mi ennél bonyolultabb és felfoghatatlanabb?

Az Égi Tér rejtélye a régi korok gyakorlója számára mégsem lehetett ennyire bonyolult. De a régi korok gyakorlója bizonytalannal nem is töprengett annak felfoghatatlanságán, hogy megtapasztalhatta annak a valódibb világnak a Terét, azt az Égi Teret, ahova többek között a szakrális szerelem gyakorlatai által juthatott el.

Miről szól a Szivárvány a mitológiában?

„...a tündérek a földről a csillagokba költöztek, országútjuk a tejesút csillagzata, rajta a göncölszekéren járnak, arany gyémántos kastélyuk a napban van, melynek sugárain ereszkednek le, s emelkednek fel, az emberi szem nem juthat nyomukba, a holdban táncokat lejtenek, a szivárvány bűbajos csatornájuk...”

A tündéreknek bűbajos csatornája, hídja a régi magyar hitvilág meditációiban az Ég Kapuja vagy az Égbe vivő Út és Híd. A beavatott járhatott az Égbe vivő Úton és Hídon, majd be is léphetett az Ég Kapuján. És belepillantott az egyik legnagyobb misztériumba. Abba, amely megvilágosítja, mi létezésének titka az egyetemes létezésben. Megadatott neki megtudnia, mi teremti meg létezése és az egyetemes létezés harmonikus egységét.

Vegyük tehát nagyon komolyan mindazt, amit mitológiánk mond a szakrális szerelemről. Mert meg lehet fejteni a szakrális szerelem titkát. Hiszen a korabeli ún. „meditációs gyakorlatok” segítségével ma is azt érzük el, amit a régi korok magyarja. És ha így van, akkor *ma is* be lehet lépni a régi magyar hit világába.

Mitológiánk és népmeséink persze a rejtélyes tündérvilágról szólván nem az aranykorról vallanak – mint Ipolyi is feltételezi –, hanem egy több ezer éves beavatási módokról.

Beavatásról a szakrális szerelem által.

Tegyünk itt egy nagyobb kitérőt, hogy megérthessük a továbbiakat. Vállaljuk az ún. szakrális szerelem tudományos megközelítését.

A szakrális szerelem tudományos megközelítése

Akár mennyire megdöbbentő, a szakrális szerelemről ma kockázatos beszélni. Miért? Megmosolyogják azt, aki többek között kijelenti, hogy elhiszi Danténak, hogy Beatrice valóságos? Igen, megmosolyogják. Már a XVIII–XIX. századi filozófia leegyszerűsíti még a „hétköznapi” szerelemmel összefüggő kérdéseket is. Természetesen maga a szerelmes erről nem vesz tudomást. Az ő számára a szerelem éppúgy a szakrális legmindennapibb megtapasztalása, mint a régebbi korok embere számára. Mi az, ami legnyilvánvalóbb?

Legnyilvánvalóbb, hogy a szerelmes ember képes felülemelkedni önmagán, s mint földi hívságok legyőzője, földi önmaga legyőzője megtapasztalja – bár e megtapasztalásban semmi tudatosság sincs – azt az Időtlen Énjét, aki egyébként felfog-

hatatlan számára. (Vegyük itt tekintetbe mindazt, amit fentebb a jelen idejű énről és az Időtlen Énről elmondtunk.)

Nem egészen rendkívüli, amiről beszélünk.

A szerelmes ámultan tapasztalja, hogy szerelme szeméből forrás fakad; fölé hajol, szomját olthatja. Ki is mondhatja: „Szemében forrás van... Ha belenézek, elmúlik a szomjam.”

De szerelme szemének forrásvize táplálja is: éhét oltja.

Van ennek egyszerű magyarázata: szerelme szemébe nézve – anélkül, hogy tudná – oda kerül a szerelmes, ahol nem számít a szomjúság és az éhség. Kilép a terükből és időnkéből. Legyőzhetetlennek érezheti magát a szerelmes. Beavatottnak, szakrális személynek. Átélni, hogy nyitott számára az Ég kapuja, beléphet rajta.

Igen, a szerelem is megvilágosíthatja azt a láthatatlan és felfoghatatlan Világot, amelyben a földi törvények nem érvényesek: amelyben megszűnik a tér és az idő: amelyben az emberi szemmel érzékelhetetlen Fény-Út, maga az Út, a Teremtőhöz vezető Út érzékelhetővé, járhatóvá válik. A szerelem segít legyőzni a Föld vonzását, a földi lét vonzását és korlátait. A szerelmes úgy érezheti, hogy képessé vált szerelme segítségével átváltozni, újjászületni. Igen, mintha a nagy, igazi szerelem valamilyen nagy, fontos, de felfoghatatlan beavatásnak a része volna.

Mert a szerelmes ember valóban megtapasztalja az Eget – a szerelemben megtisztítván jelen idejű énjét? Valóban döbbenetes, ami történik: énjét feladja egy másik énért; egy másik ént Időtlen Énnek, Égi Énnek, Szellem-Énnek lát; rajta keresztül jut fel rövid időre abba a láthatatlan és felfoghatatlan világba, ahol saját Időtlen Énjével is találkozhatna. Találkozik is vele? Találkozhat, ha a szerelem segítségével legyőzve jelen idejű énje minden visszahúzó erejét, kiállja az önmegtágadás legnagyobb próbáját. A szerelmes saját Időtlen Énjét így találja meg szerelme közvetítésével? Nem könnyű e kérdésekre válaszolni, annak ellenére nem könnyű, hogy a szerelem valóban a szakrális legmindennapibb megtapasztalása.

Legmindennapibb, de ugyanakkor legrejtélyesebb? Az új ezredforduló embere számára bizonyosan nemcsak legrejtélyesebb, de legfelfoghatatlanabb is. Igen, a mai kor embere fölényes mosollyal hitetlenkedik, ha a szerelem metafizikai megközelítéséről tudomást szerez. Képtelen komolyan venni a metafizika világát, s a metafizikától ez esetben is azzal a hamis érveléssel fordul el, hogy a metafizika a megismerhető és a megtapasztalható is túl van.

Szagrális szerelem, avagy Az évezredek titok

Legkevésbé természetesen azt képes tudomásul venni napjaink embere, hogy olyan szagrálisnak nevezhető szerelemről is tudunk, amely mintha valamilyen nagy, fontos beavatásnak a része volna.

Pedig egyáltalán nem lehet véletlen, hogy Platón vagy a hindu metafizikusok vagy később Dante vagy bármelyik templomos lovag nemcsak arról tudtak, hogy a szerelmes saját Időtlen Énjét megtalálhatja szerelme közvetítésével, hanem arról is, hogy a szerelmes férfi, ha képes „legyőzni önmagát”, azaz ha létezésének középpontját földi létében is áthelyezi Időtlen Énje középpontjába, akkor találkozhat Időtlen Égi Asszonyával. Éppúgy, mint Dante Beatricével.

Miről van szó? Milyen titokról? Ha be merünk tekinteni a szerelem metafizikájának a világába, akkor a régi korok rejtélyes, mára felfoghatatlanná vált szerelem-eszményének a titka is megfejthető. Nagy titokról van szó, annyi bizonyos. De a nagy titok legkönnyebben felfogható kérdése: a köznapi szerelmen kívül létezik a szagrálisnak nevezhető szerelem. Már Platón is kétféle szerelemről beszél:

„Tudjuk ugyanis mindnyájan, hogy Erósz nélkül nincs Aphrodité. Ha ő egy volna, egy lenne Erósz is; minthogy azonban kettő van, szükségképpen Erósznak is kettőnek kell lennie. Márpedig hogy is ne lenne két Aphrodité? Az egyik, az idősebb, nem anyától lett, Úranosz lánya, ezért Úraniának, Éginek is nevezzük; a másik, a fiatalabb, Zeusz és Dióné lánya, s ezt Pandémosznak, közönségesnek hívjuk. Ezért azt az Erósz is, aki ennek a másodiknak a segítőtársa, közönségesnek kell hívni, amazt pedig éginek.”

Az indiai hagyomány is nagyon komolyan veszi a szakrális szerelem kérdéskörét. Ennek szövegei szerint – írja Mircea Eliade – „semmi, ami keletkezik, átalakul, elpusztul és eltűnik, nem tarthat a lét területére, tehát – hogy ismét csak lefordítsuk – nem *szent*. Ha pedig a kozmoszsal való összefonódottság az emberlét folyamatos deszakralizációjának s így a tudatlanságba és a fájdalomba zuhanásának a következménye, akkor a szabadsághoz vezető út szükségképpen a kozmoszról és a profán életről való *leválás* felé vezet.” Hozzáteszi: „A tantrikus jóga némely formájában ezt a leválást a lét *újrászentelésének* [*reszakralizációjának*] kétségbeesett kísérlete követi.” Milyen kétségbeesett kísérletről van szó? A jógi megvilágosodásának egyik nehéz, de járható útja: megkeresi Időtlen és Égi Asszonyát. Fontos tudni: csak akkor találhatja meg, ha előbb megtalálta saját Időtlen Énjét. Az *egység* mindkettő megtalálása után helyreállhat, hisz a megtalált Időtlen és Égi Asszony a férfi Időtlen Énjének a másik fele. A két *fél* egyesül: a harmónia megszületik.

A helyreállított Én természetesen Örökkévaló.

A lovagi szerelem, valamint a középkori szerelmi költészet rejtélye

A lovagi szerelemnek is az a lényege, hogy a lovag hölgye Égi Asszony, és ennek csak helyettesítője egy földi hölgy, egy meghódíthatatlan földi hölgy. A szeretett asszony meghódíthatatlansága alapfeltétel a lovagi szerelemben. Ha ezt tudomásul vesszük, rejtélyes ellentmondásokra találjuk meg a magyarázatot.

A „lovag – mondja Julius Evola – egy szubtilis síkon működtette szerelmét, vágyát és elragadtatását.” És ebből kikövetkeztethető „a nőiséggel a nem fizikai síkon bekövetkező egyesülés témája, amellyel egyébként a mágia bizonyos tradícióiban is találkozunk, és amelyről maga Paracelsus is említést tesz.”

Felfoghatatlan és rejtélyes a középkori szerelmi költészet is. A Fedeli d'Amore titkát kellene elsősorban megfejtenünk, azon rejtélyes szervezet titkát, amelynek Alighieri Dante is tagja volt. Mi volt a Fedeli d'Amore? Milyen szervezet? Majdnem lovagrend, majdnem szerzetesrend?

Vegyük nagyon komolyan mindazt, amit Dante az *Isteni Színjátékban* elmond a szakrális szerelemről.

Alighieri Dante vallomása

A nagy kérdés: ki Dante Beatricéje? Az Égi Beatrice kicsoda?

Az Égi Beatrice nem a jutalomképpen Égbe került Beatrice. Ő az, aki létezett a földi Beatrice születése előtt millió esztendővel is. Fényből való, fénybe öltözött Asszony, Időtlen, nem a mi időnkben és terünkben létezik.

És ha így van, akkor megfejthetetlen, hogy ki Beatrice, ez a felfoghatatlan Égi Lény, Időtlen Égi Lény? Lehetséges, hogy Ő úgy volt Dante számára Időtlen Égi Asszony, mint a lovagok számára a maguk Időtlen Égi Asszonya. De még az is lehetséges, hogy a régi magyar hitvilág *boldogasszonyait* is felidézi Beatrice.

A Nimfák, akik Dantét megmerítik az égi pataokban, így szólnak Beatrice időtlenségéről:

„Nimfák vagyunk itt, csillagok az égen! / s még Beatrice nem volt a világon, / már öt szolgáltni voltunk szánva négyen.”

Beatrice Dante beavatásának utolsó szakaszában, az Út végén jelenik meg, mert csak akkor jelenhet meg: „...s láttam *Őt*, ahol az örök Sugárból / magára koronát és takarót fon.”

De vonjunk le következtetést abból is, hogy Dante nem tudta elviselni Beatrice pillantását, s „erőinek gyeplejét ledobta”, pillantása pedig „földre szédült.”

Mit is mondott ekkor Beatrice? „Ha így lobog, túl minden földi tűzön, / és oly forró szerelmem égi lángja, / hogy avval szemed erejét legyőzőm: / ne csodálkozz; mert a Látás a lámpa, / a teljes Látás, mely ha lát s megismer, / a megismert Jó felé leng a lába. / Látom, hogy már a te elmédben is lel / fénylő tükörré az örök Sugárzás, / melyet örökre vágy, ki egyszer izlel. / *S ha más után is kel benned sovárgás, / azért van, mert e mással némi Nyomnak / az örökből mosódott fénye lárvás.*”

Vegyük itt komolyan Kardos Tibor lábjegyzetét, melyben közli a kiemelt sorok eredetijének szó szerinti fordítását: „S ha egyéb dolog is magához vonja szerelmedet, nem más okból van, mint hogy az Örök Sugárzás valamiféle nyomát véled rajta átderengeni.” Tehát a jövőben földi asszonyon csak akkor akad meg a Dante szeme, ha azon az Örök Sugárzás, az Időtlen Égi Asszony, az Égi Beatrice sugárzásának nyomát véli átderengeni.

De nehogy leegyszerűsítsük Beatrice szavait. Arról van szó, hogy Dantét – azt a Dantét, aki már beavatott, már megvilágosodott, aki létezésének középpontját földi létében képessé vált áthelyezni Időtlen Énje középpontjába – azért nem elégítheti ki a hétköznapi szerelem, mert Időtlen Énje által már megtapasztalta a szakrális szerelmet. Az Időtlen és Fényből való Égi Asszonyaét, aki valóban „az Örök Sugárzás”.

(Jegyezzük itt meg, hogy az *Isteni Színjáték* Dante beavatásáról szól: egy férfi beavatásáról a szakrális szerelem által, mindazonáltal merjük levonni a megfelelő következtetést abból is, hogy Beatrice arról is szól, hogy ő mint Égi Beatrice viszonzza is annak a Danténak a szerelmét, aki őérette vállalta a tér és az idő legyőzését: „... így lobog, túl minden földi tűzön, / és oly forró szerelmem égi lángja...”)

És ne egyszerűsítsük le Dante azon másik vallomását se, amelyben a szíven keresztülfutó villámlás élményéről szól, valamint arról, hogy az élet ama különleges tartományába jutott, „*amelyen túl nem mehetiünk, ha vissza szándékozunk térni*”.

Amit itt hangsúlyoz Dante, az talán a szakrális szerelem legfontosabb rejtélye. Azt hangsúlyozza éppen, hogy a szakrális szerelemnek e világi értelme is van. Aki képes megtapasztalni, az általa beavatottá, megvilágosodottá válik, de nem öncélúan. Nem bizony, hiszen magasztos küldetés teljesítésére válik alkalmassá. Az Égi Akarat méltó közvetítőjévé válik. Ha nem szándékozna visszatérni, akkor tulajdonképpen visszaélne az égi kegyelemmel.

Időtlen Égi Asszonyról, fénybe öltözött, fényből való asszonyról ír Dante. És elhisszük neki, hogy amiről ír, az valóságos.

Azt is elhisszük Danténak, hogy aki a Fénybe Öltözött Asszonyával mint valóságos lényvel találkozni akar, annak magának is fénybe kell öltöznie, fényből valóvá kell válnia. Szét kell választania Önmagában a fényt és az anyagot. Fénytestet kell magának teremtenie? Azt kell megalkotnia, amit az indiai jógi (a tantrikus jógi) gyémánttestnek nevez, s amit az európai alkímista csillagtestnek? (Visszatérünk még az alkímia kérdéséhez.)

Nem felfoghatatlan csodáról van szó. Semmi nem személyesebb és valóságosabb a dantei szakrális szerelemnél, hisz Dante Időtlen Énje egyé is válhat az Égi Beatri-

cével. Hasonlítható ehhez az eggyé váláshoz a földi szerelem legmagasztosabb pillanata? Hasonlítható, hiszen a leghétköznapibb szerelem-élmény is összeköti a két világot, a jelen idejű énünk és Időtlen Énünk világát. Kaput nyit minden valódi szerelem, az Ég kapuját.

Mondottuk: aki létezésének középpontját földi létében is áthelyezi Időtlen Énje középpontjába, az azzal az Időtlen Égi Asszonnyal találkozhat, aki az ő másik fele.

De mennyi még itt a megválaszolendő kérdés: az androgün-mítosz, illetve az oldalborda-mítosz megtapasztalásáról van szó? Igen, amit Dante megtapasztal, az nem másra, mint az androgün-mítosz, illetve az oldalborda-mítosz elfelejtett valóságára emlékeztet.

Így lehet, de hozzá kell tennünk, hogy az androgün-mítosz és az oldalborda-mítosz annak ellenére ellentmond egymásnak, hogy mindkettőnek valóban azonos az alapja.

Az androgün-mítosz és ellentéte: az oldalborda-mítosz

Az androgün-mítosz azt sugalmazza, hogy mind a férfi, mind a nő keresi a másik *felét*, és ha létezésének középpontját valóban sikerül földi létében is áthelyeznie Időtlen Énje középpontjába, akkor meg is találja, azaz amiképpen a férfi nemcsak saját Időtlen Énjét, hanem az Időtlen Égi Asszonyát is megtalálhatja az időt és a teret legyőzve, azonképpen az asszony is – ha a beavatás által számára is megnyílik az Ég kapuja – megtalálhatja az Időtlen Égi Férjét.

Mit sugalmaz ezzel szemben az oldalborda-mítosz? Azt sugalmazza, hogy csak a férfi találhatja meg az Időtlen Égi Asszonyát, a földi asszonynak hasonló lehetőség nem adatott meg. Megszületik így egy olyan *megkülönböztető* ellentmondás, amely eléggé felfoghatatlan. Legalább két kérdés marad felfoghatatlanul nyitva. Első: az Időtlen Égi Asszony miképpen lett időtlen és égi? Második: a földi asszony jelen idejű énjének miért nem áll módjában létezésének középpontját áthelyezni Időtlen Énje középpontjába, megteremtve így a feltételeit Időtlen Égi Férje megtalálásának? Csak azért, mert *ő lett a férfi oldalbordájából* és nem fordítva? A bibliai teremtéstörténetben a hangsúly még azon van, ami az androgün-mítosznak a lényege („a kettő egy test lesz”), mindazonáltal éppen a középkori keresztény világban válik majdnem kizárólagosan férfi központúvá a szakrális szerelem. (Ezt a következtetést vonhatjuk le mind a forrásokból, mind a szakirodalomból, ám nem teljesen egyértelmű, amit sugalmaznak. A továbbiakban még visszatérünk az említett megkülönböztetés kérdéséhez, mégpedig az ellentmondás feloldásának reményében.)

Platón a fenti megkülönböztetést nem ismerte. Ő arról írt, hogy az ember eredetileg nem olyan volt, mint az ő korában, hanem „egészen másféle. Először is az emberi nemek száma három volt, nem kettő, mint most, férfi és nő, hanem volt még egy harmadik is, amely egyesítette magában a kettőt, ennek csak a neve maradt ránk, ő maga eltűnt. Valamikor ugyanis az androgün (férfi-nő) külön nem volt, alakra és névre is, s egyenlő része volt mindkét nemből, a férfiből és a nőből; ma azonban csak csúfnév, semmi más.” Az androgünok ereje és bátorsága „szörnyű volt, s gondolkozásuk nagyratörő”, és lehetőségeikkel vissza is éltek, „az istenekkel is megpróbálkoztak, s amit Homérosz Ephialtészről és Ótoszról mond, az rájuk vonatkozik, hogy az égbe próbáltak fölmenni s ott rátámadni az istenekre.” Zeus aztán méltóképpen megbüntette az elbizakodottakat, kettévágván őket. „Kettő lett egyből, s most szüntelenül keresi ki-ki a maga másik felét.” Ezért Eróznak „a teljesség vágyát és keresését hívjuk.”

Így beszél Platón az androgün-mítosról... Az androgün-mítosról, mely nem azonos az oldalborda-mítossszal.

Bepillantottunk Dante különös keresztény világába. És bár semmi sem áll távolabb Dantétól, mint a szakrális szerelem nagy kérdéseinek a leegyszerűsítése, az ellentmondást, amelyet az oldalborda-mítosz sugalmaz, ő sem oldja fel. Bizonytalán nem is tekintette ezt Dante feladatának, hisz az *Isteni Színjáték* – megállapítottuk fentebb is – nem a Beatrice, hanem a Dante beavatásáról szól: egy férfi beavatásáról a szakrális szerelem által. Ha Dante egy asszonynak a szakrális szerelem által való beavatásáról írt volna, akkor bizony méltóképpen válaszolnia kellett volna arra a kérdésre is, hogy mi az Égi Beatrice titka. Miképpen lett ő Fényből való, Fénybe öltözött Asszony, Időtlen, nem a mi időnkben és terünkben létező? Bizony, ha Ő nem *egyértelműen* a jutalomképpen vagy különleges kegyelem által az Égi Világba felvitt Beatrice, hanem az is Ő, akit a földi Beatrice Időtlen Énjeként azonosíthatunk, akkor fontos lenne többet tudnunk arról, miképpen vált *azzá, aki*.

A szüzességi fogalom mint beavatás. A férfiaké. A nőké.

A fentebb elmondottak alapján már megállapíthatjuk, hogy az Időtlen Égi Asszony minden hiteles hagyomány szerint *valóságos*. Valóságos, nem káprázat, senki sem valóságosabb. De ha valóságos, akkor megismerhető. Miképpen? Megtudhatjuk Dantétól és a középkor más költőitől vagy mindabból, amit az indiai tantrikusokról vagy a középkori lovagokról tudunk. Azokról, akik megtapasztalták a „megtapasztalhatatlant”. Titkos és kevésbé titkos gyakorlatokkal.

A szakrális szerelem „gyakorlásának” egyik, ma már különlegesnek tartott változatával kell mindenekelőtt megismerkednünk. A *szüzesség vállalásáról* van szó. Mit jelentett, mit jelent elsősorban a férfiúi szüzesség, önmegtartóztatás? Mindenütt – Indiától Nyugat-Európáig – a *mag* visszatartását, illetve visszafordítását *meghatározott céllal*, és nem öncélú önmegtartóztatást.

Az alkímia és a szakrális szerelem

A szerelem metafizikájának mindenképpen központi kérdése *a valóságosabb valóság keresése*. A Fény-valóság megtalálása.

És mi volt az alkímia is? Kísérlet a Fény-valóság megteremtésére? Kísérlet „az anyagi anyagtalánítására”, fénné „varázsolására”? Az alkimista egyetlen titokra jött rá: a valóságosnál valóságosabb Valóság Fény-valóság. Megsejtette: az ember a Fényben érzi igazán otthon magát. A Fényben, amely leírhatatlan, ábrázolhatatlan, hisz minéműsége meghatározhatatlan. De amely azért körülírható. Például hűs – és sosem meleg és sosem hideg.

Hívjuk segítségül ez alkalommal is az indiai hagyományt: a tantrikus jóga művelője „a romolhatatlan, a keletkezés hatalma alól kikerült gyémánttest megvalósítására törekedett.” Ez viszont a tantrikus jóga és az alkímia hasonló céljára hívja fel a figyelmet: a jogi gyémántteste megfelel a nyugati alkímisták dicsfénytetének.

Mi a közös a szakrális szerelem gyakorlataiban és az alkímiában? Közös a törekvés a Fény szétválasztására, elkülönítésére. Miképpen? A gyémánttest, illetve a dicsfényttest megalkotásának feltétele – akár tantrikus gyakorlatokról beszélünk, akár „arancsinálásról” –, mindenképpen leglényegesebb feltétele: földi létünkben át kell helyeznünk jelen idejű énünk középpontját Időtlen Énünk középpontjába. És ezután a „legnagyobb csoda” is bekövetkezhet: a férfi, aki előbb saját Időtlen Énjét tapasztalja meg a beavatás útján (jelen idejű énjét legyőzve), megtalálja Időtlen Égi Asszonyát is, aki valóságos.

Hívjuk itt fel a figyelmet arra, mit a legkönnyebb félreérteni mindabból, amit eddig elmondtunk a szakrális szerelem nagy kérdéseiről. Félreértelmezhető először is az Időtlen Én szerepe. A félreértelmezés annak feltételezésével kezdődhet, hogy a férfi Időtlen Égi Énje jelen idejű énje közreműködése – akarata, kezdeményezése, küzdelme – nélkül is megtalálhatja azt az Időtlen Égi Asszonyt, aki az ő *másik fele*. (Ha a nő szemszögéből tekintjük át a kérdést, akkor is elmondhatjuk természetesen mindazt, ami ennek megfelelő.)

Az „aranycsinálás” különleges értelme tehát: ha az ember szétválasztotta a Fényt az anyagtól Önmagában, azaz létezésének középpontját földi létében áthelyezte Időtlen Énje középpontjába, vagyis Önmaga legyőzése által Időtlen Énjét így megtalálta, akkor megtalálhatja a valóságos Időtlen Égi Asszonyát, Fény-Asszonyát is, aki által (mint *másik fele* által) *egésszé* válik.

A szakrális szerelem megtapasztalása az új ezredforduló küszöbén

Az anyag és a fény megkülönböztetésének a képessége mindennapi képesség-e vagy különleges, rendkívüli? (Nem az anyag és a fény szétválasztásának azon képességéről beszélünk most, amely az alkímisták és a lovagok rítusaiban a legfontosabb, s amelynek megszerzése nem képzelhető el rendkívüli erőfeszítés, elsősorban az önmegtágadás, önmegtartóztatás magas színvonalú gyakorlása nélkül.) Bizonytalán nem rendkívüli képesség az anyag és a fény megkülönböztetésének a képessége. Hisz az anyagot és a fényt megkülönböztetjük akarva-akaratlan, mégpedig mindennapjainkban is. És mindenben: emberben és természetben. Tettben, szépségben, asszonyban. Minden nagy vállalkásban, de a legszelídebb mosolyban is.

Míntha bizonyosak lennének mi is abban, hogy a valóságosabb valóság Fény-valóság. Hogy ez az igazibb valóság. Ezért ezt keressük. Hosszú ideig öntudatlanul.

Mindenütt és mindenki felismerjük a fényt: ez határozza meg a vonzódásainkat.

Önmagunkban is megkülönböztetjük, fel is ismerjük. Ámde ha már tudatosan keressük önmagunkban, akkor szétválasztását készítjük elő, s ezzel nyilván rá is lépünk önmagunk legyőzésének útjára.

Sokan vállalják bizony ezt a nehéz utat is. (A Dante útját, a lovagok útját.) Az „emberélet útjának felén” vagy azon túl a fény és az anyag elkülönítése (aranycsinálás!), különválasztása egyre fontosabbá válik.

Olyan képességről beszélünk, amelyet az újabb korok embere rendszerint elsorvaszt. Gyakran éppen felnőtté válván veszítvén el „a látás” képességét. Kamaszkorukban mintha még sokan felismernék az erdő sötétjét eloszlató Fény-Asszonyt, Beatricéjüket, Tündér Ilonájukat. (Különleges kegyelemnek köszönhetően?) Ha később nem ismerik fel, nem látják, akkor arról van szó, hogy a férfikoruk közeledtével sorvadni kezdett az a képességük, amelyet képtelenek voltak megbecsülni.

Így lehet. De az újkor és a legújabb kor embere mégis e legrejtélyesebb, legfelfoghatatlanabb beavatásról tudhat meg legtöbbet. *Mert ezt még megtapasztalhatja.* Megtapasztalhatja, mert képtelen megtagadni mindazt, ami a szakrális szerelemmel összekötötte gyerekember korában.

A különösnek látszó kísérlet: Tündér Ilona kastélyának bejárása

Folytassuk fentiek ismeretében tanulmányutunkat Tündér Ilona kastélyában.

Hol van Tündér Ilona kastélya? Tündérhonban, az Égi Térben. De Tündér Ilona kastélyának a megközelítése a mitológiánk és az archaikus népmeséink szerint még-

sem volt mindig oly felfoghatatlanul nehéz. Mert oda egyszerűen be lehetett lovagolni. De táltos paripával. És valóban minden egyszerűvé válik, ha megértjük a mesék táltos paripájának a titkát is. Annak a paripának a titkát, aki gyorsabban száll, mint a gondolat.

Mi a táltos paripa? A legnagyobb önfegyelemmel, önmegettartóztatással összegyűjtött, megőrzött, majd finomított, átalakított energia – „csodatevő” energia, melynek beavató, teremtő erejét a mai ember már nem ismeri fel, ezért elpazarolja vagy szunnyadni hagyja.

A szerelem metafizikai megközelítését vállaljuk természetesen akkor is, ha a táltos paripa titkát fejtjük meg. De ha a táltos paripáról szólunk, akkor a szakrális szerelemnek a beavatást szolgáló gyakorlatai közül a legkevésbé rejtélyesre kell ismételtelen felhívunk a figyelmet. A szüzesség vállalásáról van szó.

Mit jelentett, mit jelent a férfiúi szüzesség, önmegettartóztatás? – kérdeztük fentebb a szüzességi fogadalomról mint beavatásról szólván. – A *mag* visszatartását, illetve visszafordítását *meghatározott céllal*, és nem öncélú önmegettartóztatást. (Foglalkoztunk azzal is, hogy a *mag* visszatartásának, illetve visszafordításának mi felel meg a *női* szüzességben, önmegettartóztatásban.)

Felhívtuk fentebb a figyelmet arra is, hogy a szakrális szerelem és a szüzesség vállalásának más összefüggései ma már eléggé felfoghatatlanok, s feltettük a kérdést: a férfi, aki a szüzességet vállalja, mit is tesz tulajdonképpen? A jelen idejű énjét utasítja vissza az Asszonyok és nem az Időtlen Énjét. A *Fénybe öltözött Asszonyt* – fényből való asszonyt – annak ismeretében keresi, hogy neki magának is *fénybe kell öltöznie*, hogy megtalálja.

A fentebb elmondottakat most kiegészítjük mindazzal, amire a magyar mitológia és az archaikus magyar népmese tanulmányozása által döbbenhetünk rá:

A szüzességi fogadalom által való beavatás a réges-régi magyar világban eléggé szokványos volt. Miért? Minden férfi beavatott elérhette az Égi Térben Égi Asszonyt, tündérét, „boldogasszonyát”, miképpen minden asszony beavatott megtalálhatta az Időtlen Égi Férjét magányos meditálás során is, de bizonytalanságosabb és eredményesebb volt a páros gyakorlás. A szakrális szerelem páros gyakorlataiban is a szüzesség vállalása volt a legfontosabb, azaz a *mag visszatartása, finomítása és átalakítása* a férfiak esetében, illetve a férfiúi maggal párhuzamba állítható szubsztancia *átalakítása* a nők esetében, azaz a szexuális energiának a beavatást segítő ún. finomenergiává való alakítása.

Fentiekből, gondoljuk, nyilvánvalóvá válik, hogy a szüzesség vállalása a régi korokban nem jelentette egyben a *nemzéstől* való tartózkodást (a férfiaknak a *mag* öncélú pazarlásától kellett óvakodniuk), illetve nem jelentette a *fogantatás* tilalmát. Nem jelentette tehát a nősülés, illetve a férjhez menés tilalmát.

Ami még nagyon fontos volt a régi magyar világban is: mind a férfi, mind a nő tudatosan kereste a másik *felét*, azt, aki mind a földi világban, mind az Égi Térben az ő másik fele, és legnagyobb szerencsének, mondhatni: csodának tekintette, ha meditációban Időtlen Énje azt a másik Időtlen Ént (Égi Asszonyt, illetve Égi Férjet) találta meg, akinek a jelen idejű énje éppen a házastársa, hiszen e rendkívüli esetben már a földi létben is *egész*ként létezhetett. Bizonytalanságos, hogy archaikus népmeséinkben a főhős párválasztásakor e feltételnek mindig teljesülnie kellett.

E beavatási mód még a XI. században is élő. Aztán valóban bevonul a mondák, régék világába. A mitológiánk részévé válván.

De azelőtt mindennapos lehetett. Ma is nyitva van az aranykapu – Tündérország kapuja – a népdalban, amikor a régi magyar hitvilág szakrális szerelmének rejtélyére emlékezik. A fénné változás, a fénybe öltözés rejtélyére.

Különös, de a régi hitvilág nyomait keresve a magyar mitológiában, jobban megértjük az olasz Dantét is. Elsősorban a következőkre alapozzuk e megállapításunkat:

Amit Dante az *Isteni Színjátékban* elmond a szakrális szerelemről, az nagyon hasonlít arra, amit a régi magyar hitvilág emlékeit megőrző mitológiában megismerhetünk. Igen, a régi magyar hitvilág *boldogasszonyait, tündéreit* is felidézi Dante Beatricéje.

Fentebb már felhívtuk a figyelmet arra, hogy a régi idők magyarja is bizonytalannal bejárta azt az utat, amelyet később Dante. Neki is volt Beatricéje, azaz Tündér Ilonája, azaz Időtlen Égi Asszonya. Akivel miképpen is találkozhatott? Fénybe öltözött...

Bizony, Dantét olvasva is a régi korok magyarjainak a világában járunk. Dante Beatricéjének a rejtélye talán ma már nem is fejthető meg a régi magyar hitvilág ismerete nélkül.

(Természetesen Petőfi *János Vitéze* Iluskájának és Vörösmarty *Csongor és Tündéje* Tündéjének a rejtélyét sem. Sietünk is megállapítani, hogy mindkettőnek az őstörténeti vonatkozásairól még külön könyvet is lehetne írni.)

Fűzzük hozzá még fentiekhez: amit a tündérekéről, a boldogasszonyokról, valamint a szivárványról mond a magyar mitológia, azt ne csak azzal állítsuk párhuzamba, amit fentebb elmondtunk a szakrális szerelem rejtélyeiről, az Időtlen Égi Férfi és az Időtlen Égi Asszony találkozásáról az Élő Égi Térben, hanem vessük egybe még azzal is, amit Mircea Eliade mond el Sternberg és mások megfigyelései és kutatásai alapján a sámánok nem hétköznapi, nem evilági, felfoghatatlan, tulajdonképpen a földi szerelmi élményhez alig hasonlítható égi szerelmi élményeiről. Égi feleséggel, tündérfeleséggel egyesülnek itt a sámánok, de egyé válásukban nincs hétköznapi szexualitás. Ami e különös, nem evilági szerelmi történetekben felfoghatatlan, az a szakrális szerelem világában felfogható. Tulajdonképpen arról beszél Eliade is, akiről mi fentebb: a szakrális szerelem világa Időtlen Égi Asszonyáról.

A kínai és a hindu hagyománnyal is érdemes egybevetni mindazt, amit a régi magyar hitvilág e részéről őriz a magyar mitológia. Rádöbbenhetünk, hogy a taoista és a tantrikus hagyomány is ugyanazt tartja lényegesnek, fontosnak, amit a magyar hitvilág. Ezek segítségével is tanulmányozhatjuk tehát a régi magyar hitvilág egyik legrejtélyesebb kérdését. És arra is felhívjuk a figyelmet, hogy a hindu és kínai hagyománynak igen gazdag a hiteles irodalma.

Beszéltünk a tündérekéről mint boldogasszonyokról. De nehogy félreértelmezzük fentieket: a tündér-boldogasszony nem azonos Nagyboldogasszonnal és nem azonos a hét jelzővel illetett Boldogasszony közül a többi hattal – gyertyaszentelő, gyümölcsoltó stb. – sem. A különbség például éppen annyi Nagyboldogasszony és a beavatási gyakorlat boldogasszonya, tündére, Égi Asszonya, Fényből való Asszonya között, mint amekkora a különbség Dante *Isteni Színjátékában* a Szűz Anya és Beatrice között.

A mitológiánk végzetnöi is többek, mint az egyszerű tündérek. Itt már bizonytalannal Nagyboldogasszonyról és megjelenési formáiról van szó. Egyik legmagasabb rendű megjelenési formája éppen a Hadnemző Tündér.

Tündér Ilona is gyakran ilyen nagyon magas rangú Égi Személyiségként szerepel archaikus népmeséinkben. De ha nem elérhetetlenül magasan helyezkedik el az Égi Hierarchiában, hanem „csak” egyszerű boldogasszony, Időtlen Égi Asszony, akkor a mese hőse el is nyerheti a szerelmét, és következhet a különleges lakodalom, amelyről nehéz megállapítani, hogy az Égi vagy a földi világban történik.

A mitológiában a boldogasszonyoknak, a tündéreknek természetesen megtalálhatók az ellentétei is.

Fentiek ismeretében talán könnyebb lesz megismernünk Tündér Ilona kastélyát. Menjünk tehát be Tündér Ilona kastélyába.

Az elvont fogalmak világából lépünk át a szóképek rejtélyes világába, azaz vállaljuk a képi megközelítést. Mentségünkre felhozhatjuk, hogy e megközelítés nem tudományos, hanem szépirodalmi, ám a történetírás nem először él a szépirodalom eszközeivel. Merészkedjünk tehát be Tündér Ilona kastélyába.

Utunkat előkészítettük tudományos magyarázattal, s a biztonság kedvéért a népmese hőseit is beküldhetnénk a kastélyba magunk előtt. Hiszen tudjuk, hogy meséink a rejtélyes tündérvilágra emlékeztén nem az aranykor felfoghatatlan titkaiba avatnak be minket, hanem egy több ezer éves beavatási mód nem is olyan felfoghatatlan gyakorlatába. Azt is tudjuk, a régi magyar hit világában a beavatást vállaló valóban beléphetett egy magasabb rendű, csak a meditációban megtapasztalható térbe: bejutott a Tündér Ilona kastélyába.

Most már beléphetünk mi is. Ha belépünk Tündér Ilona kastélyának kapuján, az idő megáll, tehát nem érzékeljük, meddig vagyunk bent.

Meditációban találkozunk a táltos paripával, aki a Tündér Ilona kastélyába röpíthet.

Emlékezzünk vissza arra, hogy mi a táltos paripa titka.

Mit is élünk át meditációnkban? Megkíséreljük leírni, de a szépirodalom eszközeivel. (Mentségünkre szolgálhat, hogy a történetírás igen gyakran él a szépirodalom eszközeivel.)

A szakrális szerelem kérdéskörénél maradunk, de elvont fogalmaink helyett a szóképek segítségét vesszük igénybe, nem éppen úgy, de hasonlóképpen, mint a népi mesemondó hajdanában, amikor Tündér Ilona kastélya leírhatatlanul varázslatos termeibe „varázsolta be” hallgatóságát. A képi megközelítést vállalván, mi nem a népmese műfaját, hanem a drámai monológét részesítjük előnyben.

A szépirodalom eszközeivel beszélünk tehát a szakrális szerelemről, de a varázslat megvalósítása reményében. A varázslat ez esetben: megszokott terünkből és időnkből abba a térbe és időbe lépünk át, amelyben Tündér Ilona kastélya valóságos.

Hátha valóban többet el lehet mondani a szakrális szerelemről a szépirodalom eszközeivel. Drámai monológokban például. Kíséreljük meg!

(E rész olvasmányának talán legérdekesebb, de terjedelmi okokból nem idézzük, így mindössze arra biztatjuk olvasóinkat, hogy olvassák el a könyvből – 139–146. oldal.)

7.

A régi (történelmi) magyar küldetéstudat

A régi (történelmi) magyar küldetéstudat elsősorban az Igazsággal van összefüggésben.

Az igazság mellett, ami elvont fogalom, különleges a szerepe a régi magyar hitélet világában az Igazságnak, aki égi személyiség. Ő az az Égi Lény, akivel a beavatott, a szakrális személy tarthatta a kapcsolatot.

Ki az Élő Égi Igazság? Isten Önvédő megnyilvánulása: az Isten akaratát érvényesítő legnagyobb Erő, legszilárdabb Hatalom. Büntető vagy védelmező hatalom: igazságérvényesítő, illetve szeretetoltalmazó. A régi magyarság hite szerint az Élő Égi Igazság népet választ magának, aki által érvényesíti akaratát. A magyarságot. A régi magyar küldetéstudatban a magyarság azért az Ég népe, mert az

Élő Égi Igazság akaratának méltó végrehajtója. A magyarság különleges szerepe tehát az Élő Égi Igazságnak a méltó szolgálata.

(A régi magyar küldetéstudat központi kérdése, hogy a magyarság Isten által feladatra kiválasztott nép. De jegyezzük már itt meg azt is, hogy a magyar küldetéstudatban nyoma sincs annak, hogy a magyar egyetlen kiválasztott népe Istennek. Egyetlen nagy feladatra kiválasztott – erről szól a magyar küldetéstudat története. És az is bizonyos, hogy a magyar küldetéstudatban nem szerepel sem erőszakos magyarosításnak, sem erőszakos hittérítésnek a célkitűzése.)

Az Élő Égi Igazságnak (mint Isten önvédő megnyilvánulásának) formát öltése nagyon változatos lehet, de jelen lehet testet öltés nélkül is mint legfelfoghatatlanabb, de nagyon is érzékelhető isteni erő – nagyon nagy jelentőségű sorsdöntő eseményeken is. E legfelfoghatatlanabb, de a történelemben mégis leggyakrabban érzékelt isteni erőt a szakirodalom legtöbbször latin szóval numennek nevezi. Szótárban numen, numinis (kis kezdőbetűvel) = isteni erő, istenség. Numen tehát az, ami megnevezhetetlen, de létezésénél semmi sem nyilvánvalóbb, felfoghatatlan, de megtapasztalható, és megtapasztalása az ember legcsodálatosabb és legfélelmetesebb élménye.

A numen érzékelhető, de nem látható, az Élő Égi Igazság más megjelenési formái láthatók. (Nem minden helyzetben mindenki számára.)

Mindig a kor hitvilága képzetei, illetve fogalmai segítségével írták le az Élő Égi Igazságot, a kereszténység előtti történetekben természetesen másképpen, mint a keresztény történetekben. A keresztény történetekben általában tüzes karddal lesújtani készülő angyal.

Az Élő Égi Igazság (akármilyen formában van jelen, akkor is, ha numenként) megmutatkozása lehet védelmező, bátorító vagy figyelmeztető, de lehet fenyegető is.

A magyar mitológiában és népmesében az Élő Égi Igazság gyakran *hadnemtöként* („hadvégzetet” beteljesítő tündérként) jelenik meg. Leghíresebb közülük Tündér Ilona. Emlékeztetünk arra, hogy Tündér Ilona mint Élő Igazság gyakran azonos Nagyboldogasszonnyal (aki viszont mint az Égi Világ Leghatalmasabb Úrnője az ősi magyar hitvilágban volt azonos az Égi Igazsággal), de nem minden történetben.

Az Élő Égi Igazság *legismertebb* megjelenési formája a magyar archaikus hagyományban (mitológiában, mondában) a csodaszarvas. Ezért jelenhet meg Nagyboldogasszony is csodaszarvasként.

A magyar szépirodalomban az Élő Égi Igazság legtöbbször a Magyarok Istene.

A *Tárik-i Üngürüs*ben az elvont igazság mindig kisbetűvel szerepel, az Élő Égi Igazság naggyal, de nemcsak a nagy kezdőbetű különbözteti meg az előbbitől, hanem az égi személyiségeknek kijáró hódoló szavak is.

8.

A hierarchia, a hűség és a nagy kihívás

Mi történt a késő középkorban? Milyen félelmetes átalakulás következett be?

Az átalakulás egyik szembetűnő velejárója, hogy a királyi udvarokba költözik be a „legkártékonyabb” félelem. Ebben persze semmi meglepő nincs, hiszen az uralkodók e korszakban már rendszerint visszaélnék a hatalmukkal. A félelem aztán természetesen elüldözi a hűséget, és maga köré vonzza a szolgaságot.

Hogy az európai keresztény világ uralkodói (királyai, fejedelmei, főpapjai, főhivatalnokai) meddig jutnak a züllés útján, megtudhatjuk Machiavellit olvasva. Az ő fejedelme már nem törődik Isten akaratával, s legfőbb uralkodói célja eléggé szégyen-

letes, mert nem más, mint a hatalom megtartása. Az újkor királyai már farizeus királyok, hazudják még, hogy Isten kegyelméből uralkodnak, Isten kegyelméből birtokolják a földet, amellyel híveiket, szolgálóikat megjutalmazták, de ők tudják legjobban, hogy uralmuknak és gazdagságuknak semmi köze Isten kegyelméhez.

Felhívjuk itt a figyelmet arra is, hogy már Dante megírta az *Isteni színjáték*ban – mégpedig hitelesen és hatásosan –, hogy mi vár az európai keresztény világra. A Dante vészkiáltására minden öntudatos európai nemzet megpróbál válaszolni. Megkezdődik a küzdelem a legveszedelmesebb uralkodói törekvéseket ellensúlyozni képes alkotmányért.

Különleges magyar válasz a nagy kihívásra. Áldott megkésettség

Miképpen volt képes a késő középkori magyar politikai nemzet méltóképpen válaszolni a nagy kihívásra? A változásokkal együtt megjelenő nagy veszélyek felismerése erősítette elhatározásukat, hogy a szakrális királyt megillető teljhatalmat a legméltóbb szakrális személyre, a Szent Koronára ruházzák át. A magyar társadalom ekképpen a Szent Korona által ragaszkodni tudott a magasabb rendű hagyományhoz, amelynek lényege Isten akaratának komolyan vétele, a küldetéstudat komolyan vétele, a szakrális komolyan vétele.

Vegyük itt is tekintetbe a következőket:

A szakrális királyság hanyatló korszakában, majd a szakrális királyságok megszűnése után még inkább a valódi hierarchia áttekinthetetlenné válik, hiszen éppen az válik jellemzővé, hogy a szakrális fejedelem nem király és a király nem szakrális fejedelem.

Semmi sem fontosabb tehát, mint megkülönböztetni a régi korok valódi szakrális királyát az újkor minden szakralitástól mentes machiavellista királyától. De vegyük komolyan az újabb korok történelmének egyik legnagyobb titkát is, azt, hogy két hierarchia létezik a ritka pillanatoktól eltekintve: a *hivatalos hierarchia* és az *archaikus hierarchia* – utóbbit ma már rejtőzködőnek is nevezhetjük. (Az archaikus hierarchia nem tévesztendő össze az egyházi hierarchiával, hisz utóbbi is hivatalos hierarchia.)

A tisztségnek, amelyet visel az archaikus hierarchia feje – ha nem azonos a hivatalos hierarchia csúcsán állóval –, e tisztségnek a neve: *szakrális fejedelem trónus nélkül*.

Itt is fel kell vetnünk a különös magyar megkésettség kérdését.

A következőket kell elsősorban figyelembe vennünk:

A magyarság történetében a nagy változást nem a kereszténnyé válás jelenti, nem Szent István hitújító reformja jelenti, hanem a szakrális királyság megszűnése. És a magyar szakrális királyság Mátyás király haláláig tart.

De a magyar szakrális királyság története nem fejeződik be a magyar szakrális királyság hivatalos megszűnésével. És éppen azért nem fejeződik be, mert a Szent Korona átmenti a Mohács utáni évszázadokba a szakrális királyság szent hagyományait. Ezt világosítják meg a Szent Korona tan bizonyos vonatkozásai, így az a központi kérdése, hogy a Szent Korona a magyar közjogban a szakrális király jogutódja. Nem foglalkozhatunk itt részletesebben a magyar közjogfejlődés sajátosságaival, de arra felhívjuk a figyelmet, hogy egyáltalán nem véletlenül állítják sokan mai kutatóink közül – Bibó István nyomán, de őt is félreértve –, hogy a magyar társadalom fejlődése, elsősorban a közjogfejlődés *megkésett*. Nem véletlenül és nem jogtalanul beszélnek e megkésettségről, de félreértik és félremagyarázzák. A legfontosabb: ha e megkésettség azt jelenti, hogy a magyar társadalom évszázadokon

át „korszerűtlenül” ragaszkodott a szakrális királyság szent hagyományaihoz, akkor joggal beszélhetünk *áldott* megkésettiségről.

Az is összefügg a „korszerűtlenség” kérdésével, hogy megváltozhat a világ nemzeteteinek a viszonya a magyar nemzethez.

A keresztény nemzetek legjobbjai, a valódi hagyományőrök méltó választ szeretnének adni egy nagy fenyegetésre. Nem volt még ennél nagyobb veszedelem. Ma már nemcsak magyarok beszélnek a magyar nemzethalál rémképéről és nemcsak németek beszélnek a német nemzethalál elkerülhetetlenségéről, hanem franciák is a francia nemzethalál, angolok is az angol nemzethalál fenyegető réméről. Fogynak, öregszenek az európai nemzetek, és lelkiismeretes gondolkozóik már sejtik, hogy csak akkor menekülhetnek meg, ha visszafordulnak a régi éltető hagyományokhoz, a szent hagyományokhoz. Tudják, hogy ha az idő „nem tolatik vissza a helyére”, a nemzethalál ellen nem tudnak küzdeni.

És eszükbe juthat a magyar történelem.

Eszükbe juthatnak mindazok az éltető, szent hagyományok, amelyekhez a magyar nemzet segítségével térhetnek vissza. És tanulmányozhatják mindazt, amit a magyar mitológia, a magyar szerves műveltség, az archaikus népmese, az archaikus imádásaink, legendáink, regösénekeink, régi templomaink freskói, a keresztény magyar misztika, a magyar múlt magasztos emlékeit tudatosan, kevésbé tudatosan vagy önkéntelenül magába szívó magyar irodalom, elsősorban a magyar költészet és nem utolsósorban a Szent Korona eszméje a *ma* és a *jövendő* számára is átmentett.